

**Stichting Bedrijfstakpensioenfonds
voor het Kappersbedrijf**

Jaarverslag 2020

Stationsweg 1
3445 AA Woerden
Telefoon 088-329 20 30
Mail: info@pensioenkappers.nl
Internet: www.pensioenkappers.nl

Inhoudsopgave

BESTUURSVERSLAG	3
Voorwoord.....	4
1. Samenvatting.....	5
2. Meerjarenoverzicht van kerncijfers en kengetallen	6
3. Het pensioenfonds.....	8
4. Bestuur & beleid	17
5. Financiële positie	26
6. Beleggingsbeleid	37
7. Communicatiebeleid.....	47
8. Risicobeleid.....	49
9. Personalía	52
10. Pensioenregeling, statuten, reglementen	53
11. Raad van toezicht en Verantwoordingsorgaan.....	56
12. Ondertekening bestuur	62
JAARREKENING	63
OVERIGE GEGEVENS	100
DE BIJLAGE.....	101

BESTUURSVERSLAG

Voorwoord

Het bestuur van Stichting Bedrijfstakpensioenfondsvoor het Kappersbedrijf blik in dit jaarverslag terug op ontwikkelingen die in 2020 de pensioenen in de kappersbranche raakten. Ook de financiële positie en de resultaten worden toegelicht.

Als gevolg van het coronavirus moesten kapsalons in de periode van 23 maart tot 11 mei 2020 en van 15 december 2020 tot 3 maart 2021 hun deuren sluiten. Dit betekende geen omzet, terwijl de vaste kosten wel doorliepen. De overheidssteun bood enige ruimte. De steunmaatregelen vanuit de overheid hebben de situatie voor veel werkgevers verlicht maar kon deze terugval lang niet altijd op tijd of voldoende opvangen. Met veel werkgevers heeft het pensioenfonds dan ook een betalingsregeling getroffen om de zware periode te overbruggen. De coronapandemie had ook effect op de financiële markten. De koersen daalden en de liquiditeit was tijdelijk beperkt. Over heel 2020 werd desondanks een beleggingsrendement van 20,05% behaald. Het grootste deel van dit rendement komt echter uit de renteaftdekking, die door de daling van de rente fors in waarde toenam.

Door het coronavirus moest het bestuur vanaf maart 2020 digitaal vergaderen. Ook werd het aantal in het bestuur te bespreken onderwerpen groter en afzonderlijke onderwerpen vroegen meer tijd. Dit vroeg om een andere werkwijze. Met een aantal teamsessies is toegewerkt naar nieuwe afspraken over de samenwerking en besluitvorming in het bestuur, de mandaten van commissies en de rol van de sleutelfunctiehouders. Daarbij is afgesproken de besluitvorming over meerdere vergaderingen te spreiden (via het BOB-model: Beeldvorming – Oordeelsvorming – Besluitvorming). Per 1 september 2020 is in het kader van het diversiteitsbeleid een stagiaire in het bestuur aangesteld. Ook zijn in 2020 de sleutelfunctiehouders (actuariaal, risicomanagement en interne audit) door DNB getoetst en goedgekeurd.

De financiële situatie van het pensioenfonds bleef in 2020 zeer kwetsbaar. De actuele dekkingsgraad was aan het begin en aan het einde van het jaar 96,2%. De beleidsdekkingsgraad daalde gedurende het jaar van 95,5% naar 91,6%. Kortingen waren in 2020 niet nodig, omdat herstel in 10 jaar op grond van de voorgeschreven rekenregels mogelijk is. Begin 2021 is gebruik gemaakt van de zogenaamde “vrijstellingsregeling” van Minister Koolmees waarmee een korting tot het niveau van het minimaal vereist eigen vermogen (104,4%) in 2021 voorkomen kon worden.

Aangezien sociale partners voor 2021 geen wijziging in de regeling zijn overeengekomen, heeft het bestuur moeten besluiten om de pensioenopbouw gelijk te houden op 0,80%. Het bestuur heeft vooraf aangegeven wat de consequentie hiervan was en besloot dan ook de premie te verhogen van 9,0% naar 12,2% van het salaris.

Naar aanleiding van de bestuurlijke evaluatie van de pensioenuitvoering door AGH heeft het bestuur eind 2019 besloten een verkenning van de markt van pensioenuitvoerders te doen. Het bestuur heeft na het doorlopen van een zorgvuldig selectietraject in juni 2020 besloten om de pensioenuitvoering per 1 januari 2021 over te brengen naar TKP Pensioen. De tweede helft van 2020 en de eerste maanden van 2021 stonden in het teken van de transitie en de implementatie van de pensioenadministratie.

Het bestuur wil iedereen bedanken die het afgelopen jaar (vaak als gevolg van corona van huis uit en met de nodige flexibiliteit om ook thuislessen en kinderopvang in te kunnen passen) heeft bijgedragen aan het functioneren van het pensioenfonds, in het bijzonder bij de transitie van de pensioenuitvoering.

Woerden, 22 juni 2021

Mevrouw Rita van Ewijk
Werkgeversvoorzitter

De heer Gerard van de Kuilen
Werknemersvoorzitter

1. Samenvatting

Kerncijfers

Het pensioenfonds heeft 5.861 aangesloten werkgevers en 20.186 actieve deelnemers. Zij betaalden in 2020 samen een premie van € 32,2 miljoen. Het belegd vermogen was eind 2020 € 1.339,8 miljoen.

De pensioenregeling

Het opbouwpercentage werd per 1 januari 2020 verlaagd van 0,81% naar 0,80% van het brutosalaris als gevolg van de fiscale maximering. De premie bleef in 2020 9,0% van het brutosalaris. De pensioenregeling kent geen franchise.

Pensioenuitvoering

Naar aanleiding van de bestuurlijke evaluatie van de pensioenuitvoering door AGH heeft het bestuur eind 2019 besloten een verkenning van de markt van pensioenuitvoerders te doen. Het bestuur heeft na het doorlopen van een zorgvuldig selectietraject in juni 2020 besloten om de pensioenuitvoering per 1 januari 2021 over te brengen naar TKP Pensioen. Daarom was er in de tweede helft van 2020 (en ook nog in 2021) veel aandacht voor de transitie en de implementatie.

Sociale partners

Het bestuur heeft in 2020 constructief samengewerkt met de sociale partners in de kappersbranche. Er werd gezamenlijk vergaderd in maart, juni, oktober en december over o.a. het herstelplan, de nieuwe grenzen van de haalbaarheidstoets, de uitbesteding van de pensioenuitvoering, het pensioenakkoord en de regeling en de premie in 2021. Het bestuur informeert de sociale partners doorlopend door het verstrekken van de agenda en de notulen van de bestuursvergaderingen en informatie over de financiële situatie.

Financiële positie

De actuele dekkingsgraad was aan het begin en aan het einde van het jaar 96,2%. De beleidsdekkingsgraad daalde in 2020 van 95,5% naar 91,6%. Uit het herstelplan per 1 januari 2020 blijkt dat het pensioenfonds binnen 10 jaar zonder aanvullende maatregelen zal kunnen beschikken over het vereist eigen vermogen, zodat in 2020 geen verlagingen nodig zijn. Eind 2020 was het meetmoment omdat het pensioenfonds vijf jaar in dekkingstekort was. De dekkingsgraad was op dat moment lager dan de minimaal vereiste dekkingsgraad van 104,4%. In het herstelplan per 1 januari 2021 is daarom gebruik gemaakt van de vrijstellingsregeling van Minister Koolmees waardoor een korting tot het niveau van de minimaal vereiste dekkingsgraad voorkomen kon worden. Dit herstelplan 2021 is op 19 mei 2021 goedgekeurd door DNB.

Kosten pensioenbeheer en vermogensbeheer

De kosten van pensioenbeheer bedragen voor 2020 € 4,4 miljoen (2019: € 3,7 miljoen) waarvan € 0,6 miljoen is besteed aan de transitie van de pensioenuitvoering (2019: € 0,2 miljoen). Omgerekend bedragen de kosten voor 2020 € 180,89 (2019: € 147,94) per (actieve) deelnemer en gepensioneerde. Zonder de transitiekosten bedragen de kosten per deelnemer en gepensioneerde € 156,53 (2019: € 138,85).

De kosten voor vermogensbeheer inclusief de transactiekosten bedragen (zonder exploitatiekosten vastgoed) voor 2020 € 3,83 miljoen (2019: € 3,51 miljoen). Uitgedrukt in een percentage van het gemiddeld belegd vermogen zijn de kosten in 2020 0,32% (2019: 0,37%). De transactiekosten bedragen € 142.633 (2019: € 474.600). Uitgedrukt als percentage van het gemiddeld belegd vermogen in 2020 zijn de transactiekosten 0,01 % (2019 0,05%).

Beleggingen

Het rendement van de totale beleggingsportefeuille bedroeg in 2020 20,05% (2019: 27,61%). De z-score bedraagt 0,37 en de performancetoets over de periode januari 2016 tot en met december 2020 gecorrigeerd met 1,28 bedraagt 1,75. Dit betekent dat werkgevers geen vrijstelling van de verplichte deelname aan het bedrijfstakpensioenfonds kunnen aanvragen, omdat het feitelijk behaalde rendement van het pensioenfonds over een periode van 5 jaar hoger is dan de benchmark.

Communicatie

De reguliere pensioencommunicatie bestond in 2020 uit twee nieuwsbrieven voor deelnemers en gepensioneerden en drie digitale nieuwsbrieven voor werkgevers. Daarnaast werd begin 2020 een extra digitale nieuwsbrief aan werkgevers verzonden over de coronacrisis en de mogelijkheid om een betalingsregeling te treffen.

Risico's

In 2020 zijn elk kwartaal de risico's en de werking van de beheersmaatregelen gemonitord met een integrale risicomanagementrapportage. In verband met de transitie van de pensioenuitvoering werd een eigen risicobeoordeling (ERB) uitgevoerd.

2. Meerjarenoverzicht van kerncijfers en kengetallen

(bedragen x €1.000)	2020	2019	2018	2017	2016
Premiegrondslag maximum jaarsalaris (in hele euro)	57.232	55.927	54.614	53.701	52.763
Aantal werkgevers	5.861	6.008	6.102	6.251	6.166
Aantal verzekerden					
Actieve deelnemers	19.707	20.549	20.948	21.509	21.442
Arbeidsongeschikten	479	488	507	434	416
Gewezen deelnemers (slapers)	49.169	48.152	46.293	43.495	41.817
Pensioengerechtigden	3.624	3.411	3.241	2.911	2.652
Pensioenen					
Kostendeekkende premie (actuaariefel)	54.420	44.729	40.722	41.772	35.840
Kostendeekkende premie (ABTN)	27.572	28.961	27.097	27.239	29.570
Feitelijke premie ¹⁾	32.191	32.042	31.674	29.900	27.645
Uitkeringen	6.000	5.803	5.336	5.767	5.443
Premiebijdrage pensioen	9,00%	9,00%	9,00%	9,00%	8,30%
- waarvan premiebijdrage VPL	nvt	nvt	0,20%	0,20%	0,20%
Opbouwpercentage ouderdomspensioen	0,80%	0,81%	0,81%	0,81%	0,81%
Kosten					
Reguliere uitvoeringskosten	3.828	3.454	3.100	2.856	2.852
Transitiekosten	580	222	301	676	-
Totaal uitvoeringskosten	4.408	3.676	3.402	3.532	2.852
- per deelnemer	180,89	147,94	137,75	144,69	118,37
Kosten vermogensbeheer ²⁾	3.684	3.035	2.450	2.366	2.375
- als % van het gem. belegd vermogen	0,31%	0,32%	0,30%	0,31%	0,33%
Transitiekosten	143	475	123	271	402
- als % van het gem. belegd vermogen	0,01%	0,05%	0,01%	0,03%	0,06%
Toeslagverlening per 1 oktober					
Actieve deelnemers	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Inactieve deelnemers	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Korting in %					
Actieve deelnemers	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Inactieve deelnemers	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Vermogen en solvabiliteit					
Vereist eigen vermogen (PW art. 132)	227.286	208.571	171.413	164.545	159.222
Voorziening pensioenverplichtingen ³⁾	1.392.114	1.145.728	882.704	831.195	816.068
VPL Overgangsregeling	-	-	12.041	11.120	10.737
Actuele dekkingsgraad	96,2%	96,2%	94,8%	95,8%	93,8%
Beleidsdekkingsgraad	91,6%	95,5%	96,5%	95,8%	92,6%
Dekkingsgraad (marktrente)	79,7%	82,1%	88,2%	87,6%	80,4%
Vereiste dekkingsgraad ⁴⁾	116,3%	118,2%	119,4%	119,8%	119,5%
Minimaal vereiste dekkingsgraad	104,3%	104,8%	105,0%	104,9%	104,9%
Beleggingsportefeuille					
Vastgoedbeleggingen	105.176	101.068	98.582	82.999	70.700
Aandelen	498.226	412.414	220.360	247.482	270.466
Vastrentende waarden	722.939	573.835	517.621	473.882	433.119
Derivaten	-	-	-	-	-
Overige beleggingen	3.985	5.651	3.678	-	-
Totaal beleggingsportefeuille	1.330.327	1.092.968	840.241	804.363	774.285

BESTUURSVERSLAG

	2020	2019	2018	2017	2016
Beleggingsrendement					
Beleggingsopbrengsten	218.694	230.362	17.582	9.732	89.788
Vastgoedbeleggingen	5,30%	10,49%	13,82%	12,11%	13,29%
Aandelen	11,43%	26,56%	-6,97%	11,01%	10,37%
Vastrentende waarden	25,83%	29,23%	-0,61%	1,69%	3,72%
Totaal rendement portefeuille	20,05%	27,61%	2,31%	1,34%	14,15%
Benchmarkrendement portefeuille	19,53%	27,15%	2,38%	1,09%	13,88%
Afgelopen 5 jaar	12,64%	8,98%	10,17%	10,30%	13,50%
Afgelopen 10 jaar	10,88%	9,48%	8,07%	9,30%	7,90%
Z-score	0,37	0,37	-0,01	0,13	0,19
Performancetoets +1,28	1,75	1,68	1,56	1,78	1,94
Duration					
Actieve deelnemers	36,3	36,1	35,9	36,1	36,4
Inactieve deelnemers	32,1	31,8	31,1	31,0	31,1
Gewogen duration	32,5	32,0	31,4	31,4	31,7
Interne rekenrente ⁵⁾	0,43%	0,98%	1,60%	1,76%	1,65%

¹ Dit betreft de feitelijke premie voor de basisregeling. De voorwaardelijke VPL-overgangsregeling is per 1 januari 2019 gestopt (volledig ingekocht).

² Dit betreffen voor de jaren 2020 en 2019 de totale kosten voor het vermogensbeheer exclusief transactiekosten en inclusief de aan vermogensbeheer toegewezen pensioenuitvoeringskosten. Dit betreffen voor de jaren 2016 t/m 2018 de totale kosten voor het vermogensbeheer exclusief transactiekosten en exclusief de aan vermogensbeheer toegewezen pensioenuitvoeringskosten.

³ De rekenrente die wordt gebruikt bij de berekening van de voorziening pensioenverplichting is de rentetermijnstructuur (RTS) die maandelijks door DNB wordt gepubliceerd. In beginsel was deze RTS een markrentre, maar sinds 2012 wordt deze voor lange looptijden gecorrigeerd met een UFR van 4,2%. Per 15 juli 2015 is een nieuwe UFR ingevoerd: het 120maandsgemiddelde van de twintigjaars forward rente (de 1-jaars rente die geldt voor transacties met een ingangsmoment over 20 jaar). Omdat de grondslag telkens verandert, zijn de bedragen over de tijd niet goed vergelijkbaar.

⁴ In de jaarrekening is een toelichting opgenomen bij de opbouw van de vereiste dekkingsgraad en de voornaamste risico's die bij het pensioenfonds van toepassing zijn.

⁵ In het bestuursverslag wordt een toelichting gegeven op de interne rekenrente.

3. Het pensioenfonds

3.1 Over het pensioenfonds

3.1.1 Contactgegevens

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Kappersbedrijf

Stationsweg 1

3445 AA WOERDEN

Telefoon : (088) 119 80 40

Internet : www.pensioenkappers.nl

E-mail : info@pensioenkappers.nl

3.1.2 Naam en vestigingsplaats

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Kappersbedrijf (hierna: het pensioenfonds) is opgericht op 1 januari 1970 en statutair gevestigd in Woerden. Het pensioenfonds is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 41178953. De laatste statutenwijziging vond plaats op 12 juni 2019. Het pensioenfonds is lid van de Pensioenfederatie.

3.1.3 Doelstelling

De doelstelling van het pensioenfonds is om de uit de reglementen voortvloeiende verplichtingen voor de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden na te komen binnen de statuten en relevante wetgeving en in lijn met de voorwaarden die uit de verplichtstelling¹ voortvloeien.

3.1.4 Missie, visie, strategie en kernwaarden

Het pensioenfonds heeft in samenspraak met sociale partners voor het pensioenfonds een missie, visie en strategie opgesteld en kernwaarden benoemd.

Missie

Het pensioenfonds is een uitvoeringsorganisatie die in opdracht van sociale partners in de kappersbranche voor de (oud)deelnemers het pensioen zorgvuldig beheert. Hierbij wordt getoetst op financiële haalbaarheid en uitvoerbaarheid.

Visie

Het pensioenfonds kiest voor een (kosten-)efficiënte werkwijze waarbij het bestuur grip houdt op de processen waarvoor het bestuur verantwoordelijk is. Met een transparante opstelling wil het pensioenfonds het draagvlak onder werkgevers en het pensioenbewustzijn bij deelnemers verhogen. Er wordt gestreefd naar een hoog pensioenresultaat voor alle groepen deelnemers.

Strategie

In overleg met sociale partners reageert het bestuur op veranderingen in het maatschappelijk speelveld en in de kappersbranche. De toekomst van de pensioenregeling en van de pensioenuitvoering komen hierbij regelmatig aan de orde. Frequent worden met partijen aan wie activiteiten zijn uitbesteed onderhandelingen gevoerd om de kosten zo laag mogelijk te houden.

Kernwaarden

Het pensioenfonds hanteert de volgende kernwaarden: betrouwbaar, transparant, zichtbaar, kostenbewust en servicegericht.

¹ Per 1 januari 2018: De deelneming in de Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Kappersbedrijf is verplicht gesteld voor de werknemers vanaf de eerste dag van de maand, waarin de 21-jarige leeftijd wordt bereikt tot de eerste dag van de maand, waarin de 68-jarige leeftijd wordt bereikt, met dien verstande dat de verplichtstelling niet geldt voor de werknemers, die ingevolge enige beschikking krachtens artikel 3, eerste lid, van de Wet betreffende verplichte deelneming in een bedrijfspensioenfonds, zoals deze beschikking op 1 januari 1970 luidde, verplicht zijn tot deelneming in een ander bedrijfstakpensioenfonds.

3.2 Sociale partners in de kappersbranche

De volgende sociale partners in de kappersbranche dragen leden voor het bestuur voor en benoemen leden in het verantwoordingsorgaan:

1. Koninklijke Algemene Nederlandse Kappersorganisatie (ANKO)
Postbus 212
1270 AE Huizen
Telefoonnummer : (035) 525 95 00
2. FNV Mooi
Nachtegaalstraat 37
3581 AC Utrecht
Telefoonnummer : (030) 231 42 21
3. CNV Vakmensen
Postbus 2525
3500 GM Utrecht
Telefoonnummer : (030) 751 10 07

3.3 Het bestuur

3.3.1 Structuur

Het pensioenfonds werkt volgens een paritair bestuursmodel. Het bestuur bestaat uit zes bestuursleden van wie twee van werkgeverszijde, twee van werknemerszijde, één namens pensioengerechtigden en één onafhankelijk bestuurslid. De zittingsperiode is zes jaar en een bestuurslid kan één maal worden herbenoemd.

Jaarlijks rouleert het voorzitterschap tussen beide voorzitters. In 2020 was mevrouw Van Ewijk leidinghebbend voorzitter. In 2021 is de heer Van de Kuilen leidinghebbend voorzitter van het bestuur.

Compliance officer

De heer Pullen van TriVu is vanaf 2019 aangesteld als compliance officer.

Transparantiedocument

In het transparantiedocument genaamd "hoe werkt het pensioenfonds", beschrijft het bestuur hoe het pensioenfonds zijn organisatie heeft ingericht. Het transparantiedocument is voor het laatst herzien in maart 2021 en staat op de website van het pensioenfonds <https://www.pensioenkappers.nl/sites/default/files/documenten/hoe-werkt-het-pensioenfonds.pdf>.

3.3.2 Vergaderingen en overige bijeenkomsten

Het bestuur vergaderde in 2020 elf keer: zes algemene bestuursvergaderingen, vier bestuursvergaderingen toegespitst op de uitbestedingen en twee extra bestuursvergaderingen over de transitie van de pensioenuitvoering.

In januari, mei, juni en oktober kwam het bestuur bij elkaar voor themabijeenkomsten. Tijdens deze themadagen is gesproken over de zelfevaluatie van het bestuur, de investment case vastgoed, de interne audit activiteiten, de selectie van een nieuwe pensioenuitvoerder, de ERB, de pensioenregeling 2021, MVB, de investment beliefs en het pensioenakkoord.

Het bestuur vergaderde in maart, juni, oktober en december 2020 met sociale partners over de financiële positie van het pensioenfonds, het herstelplan, de haalbaarheidstoets, het pensioenakkoord en de premie en regeling voor 2021.

Het bestuur vergaderde in mei en december 2020 gezamenlijk met de leden van het verantwoordingsorgaan. In april en in oktober 2020 vergaderde het bestuur met de leden van de raad van toezicht. Daarnaast zijn de leden van de raad van toezicht bij diverse vergaderingen aanwezig geweest als toehoorder.

3.3.3 Bestuurlijke voorbereidingscommissies

In verband met de vele taken van het bestuur heeft het pensioenfonds een aantal bestuurlijke voorbereidingscommissies ingesteld. Deze commissies bereiden de besluitvorming door het bestuur voor. Voor de uitvoering van besluiten kan een specifiek mandaat aan de commissies worden verleend. De leden van de bestuurlijke voorbereidingscommissies kunnen zich laten bijstaan door externe deskundigen. Om het functioneren van bestuursleden als sleutelfunctiehouder mogelijk te maken, is een aantal wijzigingen in de bestuurlijke organisatie aangebracht. Deze wijzigingen worden daar waar van toepassing bij de betreffende commissies toegelicht.

Agendaoverleg

Dit overleg bestaat uit twee leden, te weten de werkgeversvoorzitter en de werknemersvoorzitter van het bestuur. Het agendaoverleg vergaderde in 2020 negen keer. Het agendaoverleg was op 31 december 2020 als volgt samengesteld:

- de heer G.E. van de Kuilen, werknemersvoorzitter;
- mevrouw R. van Ewijk, werkgeversvoorzitter.

Het agendaoverleg heeft op grond van het huishoudelijk reglement de volgende taken:

- a. Het vaststellen van de agenda en het procesmatig voorbereiden van de bestuursvergadering.
- b. Het aansturen van de bestuursondersteuning van het fonds.
- c. Het opstellen en monitoren van de fondsbegroting.
- d. Het bewaken van de samenstelling en het functioneren van het bestuur waaronder het monitoren van het geschiktheidsplan, het beloningsbeleid en de gedragscode.
- e. Het plannen en monitoren van het jaarwerkproces.
- f. Het optreden als algemeen aanspreekpunt naar uitbestedingspartners en adviseurs.

Het agendaoverleg is op grond van het huishoudelijk reglement in ieder geval bevoegd tot het nemen van beslissingen ten aanzien van de volgende onderwerpen:

- a. Het laten verrichten van aanvullende werkzaamheden door de administrateur, actuaris, accountant, privacy officer of anderen, waarbij de voorzitters een mandaat hebben tot een bedrag van € 10.000,- exclusief btw.
- b. De bevoegdheden zoals omschreven in het reglement incidenten- en klokkenluidersregeling van het fonds.
- c. De taken zoals omschreven in het privacybeleid van het fonds.

Het agendaoverleg vergaderde in 2020 negen keer

Bestuurlijke voorbereidingscommissie vermogensbeheer

De bestuurlijke voorbereidingscommissie vermogensbeheer (BVVB) was op 31 december 2020 als volgt samengesteld:

- de heer G.L. Sirks;
- de heer E.P. de Vries.

De heer G.L. Sirks is voorzitter van de BVVB.

De BVVB heeft op grond van het huishoudelijk reglement de volgende bevoegdheden:

- a. Het voorbereiden van vergaderstukken en het doen van voorstellen aan het bestuur met betrekking tot het beleggingsbeleid;
- b. Het vaststellen van de agendapunten van de bestuursvergadering over vermogensbeheer;
- c. Controleren of het door het fonds aan de vermogensbeheerders verleende mandaat en de service level agreements door de vermogensbeheerders worden nagekomen.
- d. Het voorbereiden en begeleiden van risicoanalyses en Privacy Impact Assessments (PIA) bij uitbestede partijen binnen het vermogensbeheer.

De BVVB is op grond van het huishoudelijk reglement in ieder geval bevoegd tot het nemen van beslissingen ten aanzien van het laten verrichten van aanvullende werkzaamheden door de vermogensbeheerders of derden ten behoeve van een voor te bereiden agendapunt. Indien er financiële consequenties voortvloeien uit deze werkzaamheden vraagt de BVVB hiervoor vooraf een specifiek budget aan het bestuur.

De BVVB vergaderde in 2020 vier keer.

Pensioen- en communicatiecommissie

De pensioen- en communicatiecommissie (PCC) was op 31 december 2020 als volgt samengesteld:

- de heer E.P. de Vries;
- de heer G.L. Sirks;
- de heer T. van der Rijken.

De PCC heeft op grond van het huishoudelijk reglement de volgende bevoegdheden:

- a. Het voorbereiden van vergaderstukken en het doen van voorstellen aan het bestuur met betrekking tot het communicatiebeleid en de -uitingen van het fonds;
- b. Het toezien op de uitvoering van het communicatiejaarplan en het voeren van operationeel overleg met de administrateur en derden;
- c. Het aansturen van de communicatieadviseur van het fonds;
- d. Het voorbereiden van vergaderstukken en het doen van voorstellen aan het bestuur met betrekking tot de inhoud en de uitvoering van de pensioenregeling;
- e. Het vaststellen van de agendapunten van de bestuursvergadering over pensioenbeheer en communicatie;
- f. Het controleren of de gemaakte afspraken in de door het fonds en de administrateur overeengekomen dienstverleningsovereenkomst en verwerkerovereenkomst door de administrateur worden nagekomen;
- g. Individuele casuïstiek met betrekking tot de interpretatie van de reglementen en het afwijken van de incassoprocedure.

De PCC vergaderde in 2020 vier keer.

Risicocommissie

De risicocommissie (RC) was op 31 december 2020 als volgt samengesteld:

- de heer H. Roeten;
- de heer T. van der Rijken.

De heer Roeten is als voorzitter van de RC tevens sleutelfunctiehouder risicobeheer.

De RC heeft op grond van het huishoudelijk reglement de volgende bevoegdheden:

- a. Het voorbereiden en bestuurlijk beheren van het integrale risicomanagementsysteem;
- b. Het toezien op de uitvoering van het IRM²-jaarplan en IRM-beleidsplan;
- c. Het voorbereiden van vergaderstukken en het doen van voorstellen aan het bestuur met betrekking tot het risicobeheer;
- d. Het monitoren van de 1^e lijns beoordeling van de rapportages van uitbestede partijen;
- e. Het voorbereiden en begeleiden van risicoanalyses en Privacy Impact Assessments (PIA) bij uitbestede partijen binnen de pensioenuitvoering.
- f. Het voorbereiden en begeleiden van de (minimaal) driejaarlijkse eigenrisicobeoordeling.

De RC werkt op basis van een vooraf door het bestuur goedgekeurd jaarplan en -budget. De RC is bevoegd tot het nemen van beslissingen ten aanzien van het laten verrichten van aanvullende werkzaamheden ten behoeve van het integraal risicomangement.

De RC vergaderde in 2020 vier keer.

Stuurgroep pensioenuitvoering AGH

De stuurgroep heeft als taak om de uitbestede pensioenuitvoering aan AGH te monitoren en de beheersing van de uitbesteding te versterken. Mevrouw Van Ewijk is het enige bestuurslid in deze stuurgroep die zij tezamen met de heer Spauwen (Actor) vormt. De stuurgroep is in 2020 twaalf keer bij elkaar gekomen. Als gevolg van de opzegging van de overeenkomst per 1 januari 2021 is de stuurgroep pensioenuitvoering AGH in april 2021 gestopt.

Stuurgroep transitie pensioenuitvoering 2021

In december 2019 heeft het bestuur besloten een werkgroep in te stellen om de keuze voor de pensioenuitvoerder per 2021 voor te bereiden. Na het besluit om de pensioenuitvoering vanaf 2021 bij TKP Pensioen onder te brengen is een deel van deze werkgroep omgezet naar de stuurgroep transitie pensioenuitvoering 2021. De stuurgroep bestaat uit de heer Van de Kuilen en de heer Van der Rijken. Mevrouw van Ewijk heeft de stuurgroep bijgewoond totdat er overeenstemming was bereikt over de beëindigingsovereenkomst met AGH.

² Integraal Risico Management

De stuurgroep, waarin ook AGH, TKP en het Brancheplatform Kappers vertegenwoordigd zijn, heeft als taak om de transitie van de pensioenuitvoering aan te sturen en te monitoren, inclusief de risicobeheersing. De stuurgroep heeft, na een kick-off in juli 2020, maandelijks vergaderd. De stuurgroep legt op maandbasis verantwoording af aan het bestuur. Op wekelijkse basis wordt de voortgang van de transitie gemonitord door de stuurgroepleden van het pensioenfonds, met ondersteuning van het bestuursbureau en een externe transitie manager.

De stuurgroep heeft in 2021 de aanvullende taak om tot 1 oktober 2021 de uitbesteding aan TKP te monitoren. De stuurgroep legt op kwartaalbasis verantwoording af aan het bestuur over deze monitoring.

Crisisteam Corona

In maart 2020 kreeg Nederland te maken met het coronavirus (Covid-19). Om overbelasting van de gezondheidszorg tegen te gaan, heeft de Nederlandse overheid drastische maatregelen genomen om de verspreiding van het virus in te dammen. Het noodplan van het pensioenfonds is als gevolg van deze crisis in werking getreden. Wekelijks (vanaf mei tweewekelijks) vergaderde het crisisteam digitaal. Het crisisteam bestond uit beide voorzitters, de voorzitter van de BVVB de fiduciair manager, de vermogensbeheerder, de pensioenuitvoerder en de bestuursondersteuning. Zij monitorden de beleggingsportefeuille en de situatie op de financiële markten, de premie-inning en de aanvragen voor betalingsregelingen, de liquiditeitspositie van het pensioenfonds, de situatie bij de uitbestedingspartijen, de ontwikkelingen in de kappersbranche en de behoefte om te communiceren. Het verslag van deze bijeenkomsten werd gedeeld met het bestuur, de raad van toezicht, het verantwoordingsorgaan, de sociale partners en de betrokken adviseurs. Op 1 juli 2020 is het crisisteam opgeheven en is de monitoring weer overgenomen door de reguliere commissies.

Door de overheidsmaatregelen werden de vergaderingen van alle organen van het pensioenfonds digitaal gehouden, zodat de besluitvorming zoveel mogelijk doorgang kon vinden. Dat gold ook voor de contacten met adviseurs, de toezichthouder en de uitvoerders. Het bestuur heeft maatregelen getroffen om in geval van calamiteiten bestuurlijke continuïteit te waarborgen. Het bestuur heeft kennisgenomen van de maatregelen die de uitvoerders hebben genomen om de continuïteit van hun diensten te waarborgen.

De onrust op de financiële markten heeft vanaf maart gevolg gehad voor de dekkingsgraad van het pensioenfonds. Het pensioenfonds heeft de betalingstermijn voor de premies niet verruimd, maar heeft zich coulant opgesteld bij individuele verzoeken om betalingsregelingen. De crisis leidde tot onrust op de financiële markten en omzetsderving door werkgevers. Het bestuur heeft beoordeeld dat deze crisis geen onzekerheid met betrekking tot de continuïteit van het pensioenfonds met zich meebrengt. Bij het vaststellen van het bestuursverslag is de crisis nog niet ten einde.

3.4 De raad van toezicht

De raad van toezicht is als intern toezichtsorgaan belast met het toezicht op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in het pensioenfonds. Het orgaan onderhoudt een actieve dialoog met het bestuur. Het is belast met het toezien op een adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur. De raad van toezicht legt verantwoording af over de uitvoering van de taken aan het verantwoordingsorgaan en in het jaarverslag. De raad van toezicht betreft in zijn toezicht de naleving door het fonds van normen uit de Code Pensioenfonds.

De raad van toezicht vergaderde in 2020 vier keer. Daarnaast vergaderde de raad van toezicht tweemaal gezamenlijk met het bestuur en tweemaal gezamenlijk met het verantwoordingsorgaan. Tijdens diverse bestuursvergaderingen en themadagen waren leden van de raad van toezicht als toehoorder aanwezig.

De raad van toezicht doet in hoofdstuk 11 verslag van zijn bevindingen over 2020.

3.5 Het verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan heeft als taak een oordeel te geven over het handelen van het bestuur, over het door het bestuur gevoerde beleid en over de beleidskeuzes voor de toekomst. Daarnaast is het verantwoordingsorgaan bevoegd om het bestuur te adviseren over tien, in de Pensioenwet genoemde, besluiten.

Het verantwoordingsorgaan vergaderde in 2020 drie keer. Daarnaast vergaderde het verantwoordingsorgaan tweemaal gezamenlijk met het bestuur en tweemaal gezamenlijk met de raad van toezicht. In oktober 2020 kwam het verantwoordingsorgaan extra bij elkaar in verband met de selectie van een nieuw lid voor de raad van toezicht.

Het verantwoordingsorgaan doet in hoofdstuk 11 verslag van zijn bevindingen over 2020.

3.6 Uitbestede werkzaamheden

3.6.1 Pensioenbeheer

Uitvoeringsorganisatie pensioenbeheer

De heer P.J. Krul MBA MIM, directeur AGH (vanaf 1 april 2019)

De heer L.W.G. van der Meer MAC RC, directeur Financiën & Control AGH (tot 1 april 2020)

De heer H. Bleijenberg, directeur administratie AGH

Het pensioenfonds heeft voor de uitvoering van het pensioenbeheer met ingang van 1 januari 2018 een overeenkomst voor drie jaar met een opzegtermijn van zes maanden gesloten met AGH. Na afloop van de looptijd van drie jaar is de overeenkomst door het pensioenfonds per 31 december 2020 opgezegd.

In 2019 bleek dat de financiële situatie van AGH zodanig was verslechterd, dat een beroep is gedaan op de klanten voor financiële ondersteuning. Voor het pensioenfonds bedroeg het aandeel in de lening aan AGH € 125.000. De lening aanvankelijk is tussentijds verlengd en op 4 december 2020 door AGH terugbetaald aan het pensioenfonds.

Voor het volgen van zowel de financiële positie van AGH als de uitvoering van het operationele verbeterplan, is er vanaf mei 2019 tot juni 2020 iedere maand een bijeenkomst geweest van de klanten van AGH met het bestuur en de directie van AGH. De combinatie van de uitkomst van de evaluatie van de uitbesteding aan AGH en de door AGH aangekondigde prijsverhoging heeft geleid tot het bestuursbesluit om de overeenkomst met AGH op te zeggen.

In 2018 is tussen AGH en het pensioenfonds discussie ontstaan over de uitleg van de in de dienstverleningsovereenkomst (DVO) opgenomen activiteiten en de vergoeding daarvan. Deze discussie is in 2020 door middel van mediation afgesloten met de afspraak dat elke partij de helft van de communicatiekosten betaald.

AGH heeft een ISAE 3402 type II rapportage over 2020 geleverd. Het pensioenfonds heeft op basis van de ISAE rapportage geconcludeerd dat de interne beheersing van voldoende niveau is om een betrouwbare administratie te kunnen waarborgen.

3.6.2 Vermogensbeheer

Vermogensbeheer

De heer C. Splint, BMO GAM B.V.

Fiduciair Manager

De heer H. Fortuyn, BMO GAM B.V.

Fiduciair management

Het bestuur heeft voor de uitvoering van het fiduciair management een overeenkomst voor onbepaalde tijd afgesloten met BMO GAM B.V. De overeenkomst kent een opzegtermijn van drie maanden voor het pensioenfonds en een opzegtermijn van zes maanden voor BMO GAM B.V. Het contract is per 1 januari 2020 vernieuwd.

Het pensioenfonds ontving in 2020 elke maand en elk kwartaal van BMO GAM B.V. rapportages met betrekking tot vermogensbeheer en vastgoedbeheer en elk kwartaal een risicorapportage. Het pensioenfonds ontving ook elk kwartaal rapportages over Maatschappelijk Verantwoord Beleggen en over compliance. Deze rapportages werden in de BAC en in de bestuursvergaderingen besproken.

Het pensioenfonds heeft op basis van de ISAE rapportage geconcludeerd dat de interne beheersing van voldoende niveau is om een betrouwbare dienstverlening te kunnen waarborgen.

Beleggingsadministratie

De financiële beleggingsadministratie van het pensioenfonds is uitbesteed aan CACEIS.

Het pensioenfonds heeft op basis van de ISAE rapportage geconcludeerd dat de interne beheersing van voldoende niveau is om een betrouwbare beleggingsadministratie te kunnen waarborgen.

3.6.3 Bestuursondersteuning

Uitvoeringsorganisatie bestuursondersteuning

De bestuursondersteuning is ondergebracht bij Actor Bureau voor sectoradvies. Het pensioenfonds heeft voor de uitvoering van de bestuursondersteuning een overeenkomst voor onbepaalde tijd met een opzegtermijn van een jaar afgesloten met Actor.

Bestuursondersteuning

De heer P.A.M.J. Spauwen, Actor Bureau voor sectoradvies

Mevrouw C.L. Oostendorp, Actor Bureau voor sectoradvies

Mevrouw L. Warringa, Actor Bureau voor sectoradvies (tijdelijk).

Naast de bestuursondersteuning wordt door het bestuur ook gebruik gemaakt van de juridische ondersteuning van Actor en wordt de Manager Interne Audit van Actor ingezet als vervuller van de interne auditfunctie. Hiervoor is een addendum op de overeenkomst gesloten. Op incidentele basis is de compliance adviseur van Actor ingezet. Met ingang van 2020 rapporteert Actor elk kwartaal over de realisatie van de normen waaraan de diensten moeten voldoen middels een SLA-rapportage. Deze rapportage wordt in de PCC en in de bestuursvergaderingen besproken.

Actor heeft in maart 2020 een ISO-27001 certificering ontvangen. Deze ISO-27001 certificering is in februari 2021 verlengd.

3.7 Controle, ondersteuning en advies

Het pensioenfonds heeft zich in 2020 bij zijn werkzaamheden laten controleren, ondersteunen en adviseren door de volgende partijen:

Adviserend actuaris

De heer B. Dongelmans AAG, Achmea Pensioenservices

Certificerend actuaris

Mevrouw A. Plekker AAG, Towers Watson Netherlands B.V. (jaarwerk 2019)

De heer drs. H. Zaghdoudi AAG, Towers Watson Netherlands B.V. (jaarwerk 2020)

Controlerend onafhankelijk accountant

Mevrouw drs. J. van Muijlwijk-Duijzer RA, Mazars Accountants N.V.

Adviseur Risicomanagement

De heer F. van Rijn, Towers Watson Netherlands B.V.

3.8 Toezichthouders

Drie externe toezichthouders zijn belast met het toezicht op pensioenfondsen. Dit zijn de Autoriteit Financiële Markten (AFM), De Nederlandsche Bank (DNB) en de Autoriteit Persoonsgegevens (AP).

3.8.1 AFM

De AFM is als toezichthouder belast met het bevorderen van een zorgvuldige financiële dienstverlening aan consumenten, waaronder het bewaken van de informatie die pensioenfondsen verschaffen ten aanzien van juistheid en begrijpelijkheid.

Onderzoeken

In 2020 voerde de AFM een onderzoek bij het pensioenfonds uit naar de informatievoorziening over de verlaging van de pensioenopbouw per 1 januari 2020. De AFM beoordeelde de nieuwsbrief die het pensioenfonds aan de deelnemers heeft verzonden. De AFM constateerde dat deze nieuwsbrief tijdig verstuurd is en dat deelnemers worden gewezen op de wijziging in het pensioenreglement. Daarmee houdt het pensioenfonds zich aan de wet. Daarbij benoemde de AFM enkele verbeterpunten voor de communicatie.

UPO'S

Alle deelnemers ontvingen voor 1 oktober een uniform pensioenoverzicht (UPO). Het te bereiken pensioen is hierop getoond in drie scenario's: een pessimistisch, een verwacht en een optimistisch (economisch) scenario. Het bestuur heeft gekozen voor rekenmethodiek URM 1, omdat dit geautomatiseerd mogelijk is in het administratiesysteem (geen handwerk nodig), de kosten beheersbaar zijn en de andere drie pensioenfondsen bij AGH deze keuze ook gemaakt hebben.

Pensioenfonds is transparant over kosten

Het bestuur van het pensioenfonds vindt transparantie over kosten van groot belang. Het bestuur liet een benchmarkrapport opstellen en vergeleek zijn kosten met andere benchmarkrapporten en cijfers van DNB. Ook in het jaarverslag besteedt het bestuur ruim aandacht aan dit onderwerp in hoofdstuk 5.

Hoogte en risico's van pensioen

Het bestuur van het pensioenfonds wil graag transparant zijn over de risico's van pensioen. De risicohouding van het pensioenfonds is openbaar en beschikbaar via de website van het pensioenfonds. In de communicatie naar deelnemers is het pensioenfonds eerlijk en transparant over de kans op een verlaging van het pensioen.

Pensioen 1-2-3

Het pensioenfonds heeft op de website het pensioen 1-2-3 staan. Hierin krijgt de werknemer gelaagd informatie over de pensioenregeling. Laag 1 betreft een samenvatting van de pensioenregeling, in laag 2 is meer informatie over alle onderwerpen te vinden en in laag 3 zijn alle regels en het beleid van het pensioenfonds opgenomen.

3.8.2 DNB

DNB is als toezichthouder belast met prudentieel toezicht. Dit toezicht richt zich op de financiële stevigheid van financiële ondernemingen en dus ook op pensioenfondsen. Doel is bij te dragen aan de stabiliteit van de financiële sector. Het pensioenfonds informeert DNB over alle wijzigingen in statuten, reglementen en in de actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN). Tevens legt het pensioenfonds jaarlijks uiterlijk 30 juni het jaarverslag en de daarbij behorende verslagstaten ter beoordeling aan DNB voor. Elke maand en elk kwartaal rapporteert het pensioenfonds aan DNB over zijn financiële positie en eenmaal per jaar over het herstelplan. Ook wordt over de uitkomsten van de haalbaarheidstoets aan DNB gerapporteerd. Tot slot worden benoemingen van bestuursleden en leden van de raad van toezicht vooraf ter toetsing aan DNB voorgelegd.

In 2020 zijn geen boetes door DNB opgelegd. Ook heeft DNB geen aanwijzingen gegeven, geen bewindvoerder aangesteld of bevoegdheidsuitoefening van organen van het pensioenfonds gebonden aan toestemming. Van DNB heeft het pensioenfonds in 2020 brieven ontvangen inzake actuele thema's voor pensioenfondsen. Onderstaand worden de onderwerpen toegelicht waarover het pensioenfonds in 2020 met DNB heeft gecorrespondeerd of gesproken.

Herstelplan

Het herstelplan 2020 is bij DNB ingediend op 30 maart 2020. Op 4 juni 2020 heeft DNB ingestemd met dit herstelplan. Het herstelplan 2021 is op 18 maart 2021 bij DNB ingediend en op 19 mei 2021 heeft DNB ingestemd met dit herstelplan.

Haalbaarheidstoets

Op 18 juni 2020 stuurde het bestuur een brief aan DNB over de uitkomst van de haalbaarheidstoets 2020. In 2020 werden in overleg met de sociale partners en het verantwoordingsorgaan de grenzen van de haalbaarheidstoets aangepast. Uit de haalbaarheidstoets 2020 is gebleken dat zowel het verwachte pensioenresultaat als de maximale afwijking van het verwachte pensioenresultaat in het slechtweersscenario voldoen aan de nieuwe grenzen. In paragraaf 5.2.5 is meer informatie over de haalbaarheidstoets opgenomen.

Toetsing bestuursleden

Als gevolg van het aftreden van mevrouw Boekhorst per 27 september 2019, droeg de ANKO de heer Van der Rijken voor als kandidaat. Na het doorlopen van de procedure werd de heer Van der Rijken op 17 december 2019 ter toetsing aan DNB voorgelegd. DNB heeft op 19 februari 2020 ingestemd met de benoeming van de heer Van der Rijken tot bestuurslid.

In juli 2020 aanvaarde de heer Van de Kuilen een tweede zittingstermijn van zes jaar in het bestuur. Zijn herbenoeming werd ter toetsing voorgelegd aan DNB. DNB stemde op 3 augustus 2020 in met de herbenoeming.

Beheerste uitbesteding pensioenuitvoering

DNB startte in 2018 een onderzoek naar de beheerste uitbesteding van de pensioenadministratie en informeerde het bestuur over de bevindingen. Het bestuur stelde een plan van aanpak op en heeft dat, deels in goed overleg met AGH en de andere klanten van AGH, uitgevoerd. DNB is hiervan op de hoogte gehouden via brieven, e-mails en direct contact tussen bestuurders, bestuursondersteuners en DNB. Op 9 maart 2020 is van DNB een brief ontvangen dat aan de geconstateerde bevindingen voldoende opvolging is gegeven. In januari 2021 heeft DNB geconstateerd dat de overname van de activa van AGH door Appel Pensioenuitvoering is afgerond. Het dossier rondom AGH is hiermee voor DNB gesloten.

Sleutelfuncties IORP II

Per 13 januari 2019 is de IORP II richtlijn in werking getreden. Gevolg was dat sleutelfunctiehouders op het gebied van internal audit, risicobeheer en actuariaat benoemd moesten worden. Op 23 april 2020 bevestigde DNB dat zij instemt met de bestuurlijke inrichting van de sleutelfuncties. De wens van het bestuur om de sleutelfuncties risicobeheer en internal audit door twee bestuurders te laten vervullen, kon worden ingevuld. Beide sleutelfunctiehouders werden in 2020 door DNB getoetst. Op 17 augustus 2020 stemde DNB in met de benoeming van de heer Roeten als sleutelfunctiehouder risicobeheer en op 10 november 2020 stemde DNB in met de benoeming van de heer Van de Kuilen als sleutelfunctiehouder interne audit. In verband met de jaarlijkse wisseling van rol tussen leidinggevend voorzitter en sleutelfunctiehouder interne audit werd mevrouw Van Ewijk eind 2020 voorgedragen bij DNB als sleutelfunctiehouder interne audit. Op 20 januari 2021 stemde DNB in met de benoeming van mevrouw Van Ewijk als sleutelfunctiehouder interne audit.

Eigen risicobeoordeling

Ter ondersteuning van het besluit om de pensioenuitvoering over te brengen van AGH naar TKP Pensioen werd door het bestuur in samenwerking met de sleutelfunctie risicobeheer een eigen risicobeoordeling (ERB) uitgevoerd. De ERB is op 28 augustus 2020 aan DNB toegezonden.

Niet financiële risico's

In mei 2020 verzocht DNB het bestuur om een vragenlijst te beantwoorden over de niet-financiële risico's. Het bestuur heeft de ingevulde vragenlijst op 30 juni 2020 via het digitale loket aan DNB teruggezonden.

Onderzoek waarderinggrondslagen

Op 23 april 2020 heeft DNB met beide voorzitters en de certificerend actuaris overlegd over de wijziging van enkele waarderinggrondslagen (te weten ervaringssterfte, partnerfrequentie en opslag wezenpensioen) in 2018. In haar brief van 15 mei 2020 heeft DNB haar standpunt hierover bevestigd. DNB heeft geen bezwaar tegen de wijziging van de ervaringssterfte. Voor de partnerfrequentie en de opslag wezenpensioen is DNB van mening dat onvoldoende is onderbouwd dat het passend is voor pensioenfondsen Kappers om deze wijziging door te voeren. Het bestuur heeft onderbouwd dat de wijziging van de grondslagen niet heeft geleid tot een significante wijziging van beleidsbesluiten, vergeleken met de situatie waarin de "oude" grondslagen werden toegepast. In het najaar van 2020, na publicatie van de nieuwe overlevingstafels, is voor de partnerfrequentie en de opslag wezenpensioen onderzocht of er reden is om de grondslagen aan te passen. Hierbij is de situatie van voor 2018 als uitgangspunt genomen. Om demografische redenen (landelijke actuele objectieve data) zijn de partnerfrequenties en de opslag wezenpensioen in november 2020 vastgesteld op het niveau van de landelijke CBS data.

Coronapandemie

Als gevolg van de coronapandemie zijn er in 2020 diverse informele gesprekken met de toezichthouder van DNB geweest. Er is gesproken over de impact van de sluiting van de kappers op het pensioenfonds. De activiteiten van het crisisteam corona, de communicatie met werkgevers, de tijdelijke aanpassingen van het incassopad en de extra inzet om de premieachterstanden op te lossen, zijn in deze gesprekken met DNB gedeeld.

3.8.3 Autoriteit Persoonsgegevens

De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) is de onafhankelijke toezichthouder in Nederland die de bescherming van persoonsgegevens bevordert en bewaakt. De AP houdt toezicht op de naleving van de wettelijke regels voor bescherming van persoonsgegevens. Pensioenfondsen zijn verplicht om incidenten met een datalek te melden bij de AP. In paragraaf 4.7.3 zijn de incidenten bij het pensioenfonds beschreven waarvan een melding van een datalek is gedaan bij de AP. Door de AP zijn in 2020 geen sancties opgelegd zoals een boete, een last onder dwangsom, een verwerkingsverbod, een berisping of een waarschuwing.

4. Bestuur & beleid

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk doet het bestuur verslag van de wijze waarop gereageerd is op de veranderende wet- en regelgeving, geeft het een toelichting op het uitgevoerde beleid en wordt ingegaan op het eigen functioneren. Het beleggingsbeleid, communicatiebeleid en risicobeleid zijn in separate hoofdstukken opgenomen.

4.2 Participatie in speelveld

De wet- en regelgeving waar pensioenfondsen mee te maken hebben, is voortdurend in ontwikkeling. Het bestuur en de sociale partners volgen de ontwikkelingen en bereiden zich voor op mogelijke veranderingen. Zij proberen op diverse manieren aandacht te vragen voor de gevolgen die veranderingen in wet- en regelgeving hebben voor het pensioenfonds. Zij brengen de specifieke kenmerken van het pensioenfonds onder de aandacht bij de beleidsmakers.

4.3 Gevoerd beleid

Deze paragraaf beschrijft het beleid van het pensioenfonds en de wijze waarop ingespeeld is op wijzigingen in wet- en regelgeving. Een beschrijving van de volledige pensioenregeling is opgenomen in hoofdstuk 10.

4.3.1 Toeslagenbeleid

Het bestuur beslist jaarlijks of en in hoeverre de ingegane pensioenen en de opgebouwde pensioenaanspraken verhoogd kunnen worden door het verlenen van een toeslag. Dit is alleen mogelijk voor zover de beschikbare financiële middelen van het pensioenfonds dit naar het oordeel van het bestuur toelaten. Het bestuur moet rekening houden met de strikte eisen die de wet aan de dekkingsgraad van het pensioenfonds stelt voordat geïndexeerd kan worden. Het besluit van het bestuur vindt mede plaats op basis van advies van de adviserend actuaaris.

Het bestuur heeft de ambitie om jaarlijks per 1 oktober een toeslag te verlenen voor alle groepen (deelnemers, slapers en pensioengerechtigden) op basis van de stijging van de CBS-consumentenprijsindex. Uitgangspunt is dat de ruimte die de wet biedt voor toeslagverlening, zoveel mogelijk benut wordt. Dit is echter geen automatisme; actuele ontwikkelingen kunnen aanleiding zijn om hiervan af te wijken.

Onder een beleidsdekkingsgraad van 110% mag geen toeslag worden verleend. Er was dus geen ruimte voor verhoging van de pensioenen. Omdat het bestuur verwacht dat er komende jaren geen toeslag verleend kan worden is op het jaarlijks pensioenoverzicht opgenomen: "Ook de komende jaren kunnen wij uw pensioen waarschijnlijk niet of niet helemaal verhogen. Misschien moeten we uw pensioen verlagen."

4.3.2 Kortingsbeleid

Uit het herstelplan kan blijken dat er maatregelen nodig zijn om ervoor te zorgen dat het vermogen aan het einde van de herstelperiode het niveau van het vereist eigen vermogen bereikt. Zoals in het crisisplan beschreven, is één van de maatregelen het verlagen van de opgebouwde (en mogelijk al in uitkering zijnde) pensioenaanspraken, een VEV-korting. Het bestuur smeert eventuele verlagingen uit over de maximaal toegestane periode van 10 jaar. Jaarlijks wordt de financiële situatie opnieuw beoordeeld aan de hand van een nieuw herstelplan en wordt de benodigde verlaging opnieuw berekend.

Als het fonds zich vijf jaar lang in een situatie van dekkingstekort bevindt, vereist de pensioenwet dat er maatregelen genomen worden. Er is sprake van een dekkingstekort als de beleidsdekkingsgraad lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad. Eén van de maatregelen is het (onvoorwaardelijk) verlagen van de opgebouwde (en mogelijk al in uitkering zijnde) pensioenaanspraken, een MVEV-korting. Bij een totaal benodigde onvoorwaardelijke korting lager of gelijk aan 3,0% wordt deze in één jaar doorgevoerd. Indien de benodigde onvoorwaardelijke korting hoger is dan 3,0%, dan kan de korting over een langere periode worden uitgesmeerd. Minister Koolmees heeft pensioenfondsen met een noodmaatregel, de zogenaamde vrijstellingsregeling, onder voorwaarden de mogelijkheid geboden om een dergelijke MVEV-korting in 2021 te voorkomen.

Zowel uit de actualisatie van het herstelplan per 1 januari 2020 als per 1 januari 2021 bleek dat het pensioenfonds binnen de wettelijke hersteltermijn van 10 jaar kan herstellen. Er was geen VEV-korting nodig. Wel was het pensioenfonds eind 2020 vijf jaar in dekkingstekort. Door gebruik te maken van de vrijstellingsregeling kon een MVEV-korting voorkomen worden. In paragraaf 5.2.4 wordt een nadere toelichting gegeven bij het herstelplan en wordt onderbouwd waarom van de vrijstellingsregeling gebruik is gemaakt.

4.3.3 Premiebeleid

Het bestuur hanteert voor berekening van de kostendekkende premie de dempingsmethodiek op basis van het verwacht reëel rendement. Het bestuur realiseert zich dat de premie weliswaar kostendekkend is op basis van de afgesproken rekenregels, maar dat dit toch kan betekenen dat de premie te laag is om de toename van de technische voorzieningen mee

te financieren. Dit geldt zeker als de rentetermijnstructuur gedaald is sinds het moment dat de premie is vastgesteld. Het bestuur houdt daarom ook de zogenaamde “premedekingsgraad” in de gaten, de verhouding tussen de ontvangen premie en de toename van de technische voorzieningen als gevolg van de met de premie ingekochte rechten.

Als blijkt dat de kostendekkende premie voor het volgende jaar hoger dreigt te worden dan de geldende vastgestelde premie, treedt het bestuur zo spoedig mogelijk in overleg met sociale partners. Sociale partners besluiten uiterlijk vóór 1 december of zij de premie voor het volgende jaar verhogen tot het kostendekkende niveau, of dat zij de pensioenovereenkomst zodanig aanpassen dat de op dat moment geldende premie weer kostendekkend is. Als de sociale partners niet vóór 1 december tot besluitvorming zijn gekomen, stelt het bestuur van het fonds de premie voor het volgende jaar op kostendekkend niveau vast.

In 2020 is de premie ongewijzigd 9,0% van het salaris gebleven. 2020 was het laatste jaar van de 5-jaars dempingperiode (jaren 2016 t/m 2020). Vanaf jaar 2021 begint een nieuwe 5-jaars premiedempingperiode (jaren 2021 t/m 2025). Voor deze nieuwe periode geldt een nieuw verwacht rendement. Dit betekende dat voor dezelfde pensioenregeling de premie per 1 januari 2021 moest stijgen naar 12,2% van het salaris.

Het bestuur blijft in overleg met sociale partners om te voorkomen dat de situatie te onevenwichtig wordt, maar begrijpt ook dat de ruimte voor premieverhogingen op dit moment zeer beperkt is. In paragraaf 5.2.2 wordt een nadere toelichting gegeven bij de ontwikkeling en de samenstelling van de premie.

4.3.4 Beleggingsbeleid

In 2018 is voor het laatst een ALM-studie uitgevoerd. Als gevolg van deze studie zijn besluiten genomen over het wijzigen van het strategisch beleggingsbeleid. In hoofdstuk 6 wordt een nadere toelichting op het beleggingsbeleid en de wijzigingen gegeven.

4.3.5 Risicohouding

Het pensioenfonds heeft in overleg met sociale partners en het verantwoordingsorgaan de risicohouding van het pensioenfonds ingevuld. Dit betreft een risicohouding op korte en op lange termijn.

Risicohouding korte termijn

Bij de uitvoering van het feitelijke beleggingsbeleid worden bandbreedtes gehanteerd rondom het strategisch beleid. Het gekozen strategisch beleggingsbeleid leidt tot een vereist eigen vermogen van 18,2% van de technische voorzieningen. De bandbreedtes zijn daarom vertaald naar een bandbreedte rondom het vereist eigen vermogen. De toegestane bandbreedte rondom het vereist eigen vermogen bedraagt 3%-punt naar boven en 3%-punt naar beneden.

Risicohouding lange termijn

Bepalend voor de risicohouding op lange termijn is het pensioenresultaat. Berekend wordt onder een groot aantal door DNB voorgeschreven scenario's welk bedrag aan pensioen wordt uitgekeerd over de komende 60 jaar. Dit wordt gedeeld door het bedrag dat zou zijn uitgekeerd als altijd was geïndexeerd met de prijsinflatie en nooit was gekort. Het percentage dat hieruit voortvloeit, geeft een indicatie voor de mate waarin het pensioen waardevast is. Bepalend zijn de mediaan (de middelste waarde van de doorgerekende scenario's) en het zogenaamde slechtweersscenario. Dit is het scenario waarvoor geldt dat in 5% van de gevallen een slechter resultaat wordt bereikt en in 95% een beter resultaat.

Voor de risicohouding op lange termijn heeft het bestuur in 2015 ondergrenzen vastgesteld. Hierbij heeft het bestuur bewust gekozen voor krappe grenzen om tijdig in overleg te gaan met sociale partners. De ondergrenzen zijn vastgesteld ten aanzien van:

- Het verwachte pensioenresultaat (mediaan) vanuit de situatie dat het pensioenfonds precies beschikt over het vereist eigen vermogen → ondergrens van 90%;
- Het verwachte pensioenresultaat vanuit de feitelijke dekkingsgraad van het pensioenfonds → ondergrens van 85%.
- Het pensioenresultaat dat kan worden bereikt vanuit de feitelijke dekkingsgraad van het pensioenfonds in een slechtweersscenario → maximaal toegestane afwijking ten aanzien van de gekozen grens van 37%.

Met de aanvangshaalbaarheidstoets zijn in 2015 de pensioenresultaten op het aanvangsmoment bepaald. Jaarlijks worden met de haalbaarheidstoets de pensioenresultaten bij de feitelijke financiële positie bepaald.

In 2015 is doelbewust voor scherpe grenzen gekozen, zodat het snel geconstateerd wordt als de risico's groter worden. Het bestuur heeft geconstateerd dat het pensioenresultaat de komende jaren onder druk zal blijven staan door een jaarlijks slechtere uitgangspositie en de dalende UFR. Daarom heeft het bestuur een doorrekening van diverse varianten in het rekenmodel voor de haalbaarheidstoets uitgevoerd. Met deze analyse is meer duiding gegeven aan de grenzen. Deze analyse is eind 2019 en begin 2020 met het verantwoordingsorgaan en de sociale partners gedeeld en besloten is om de grenzen aan te passen. De aanpassing van de grenzen is als volgt tot stand gekomen:

- De daling van het pensioenresultaat blijkt voor 10,5% veroorzaakt te zijn door de nieuwe scenarioset. De grens voor het verwachte pensioenresultaat is daarom ook verlaagd met 10,5%: van 85% naar 74,5%.
- Het pensioenresultaat als nooit wordt geïndexeerd, blijkt 45,1% te zijn. Dit is een maximale afwijking van 40% ten opzichte

van het verwachte pensioenresultaat van 74,5%. De grens voor de maximale afwijking is daarom aangepast van 37% naar 40%. Hiermee ligt de ondergrens op het niveau van nominaal uitkeren.

Indien uit de jaarlijkse haalbaarheidstoets blijkt dat de ondergrenzen worden overschreden, informeert het bestuur de sociale partners, de raad van toezicht en het verantwoordingsorgaan en treedt met hen in overleg om zo nodig tot passende maatregelen te komen. In paragraaf 5.2.5 zijn de uitkomsten van de haalbaarheidstoets 2020 en 2021 opgenomen.

4.3.6 Actuarieel beleid

De flexibiliserings- en afkoopfactoren worden voor een kalenderjaar vastgesteld op basis van de nominale rentetermijnstructuur per 30 september van het voorgaande jaar. Deze flexibiliserings- en afkoopfactoren zijn opgenomen in de bijlage bij het pensioenreglement.

Een wijziging van de waarderingsgrondslagen wordt toegepast ultimo van de maand, waarin het bestuursbesluit daartoe is genomen. In een bijlage bij de ABTN is weergegeven wanneer een waarderingsgrondslag voor het laatst gewijzigd is en wat de herkomst, aanleiding en methodiek zijn.

4.3.6 Beleid interne audit

Het beleid met betrekking tot de interne audit is vastgelegd in een meerjarenauditplan dat na een jaarlijkse evaluatie wordt doorgerold. De sleutelfunctiehouder interne audit (SFH IA) rapporteert elk half jaar aan het bestuur over de activiteiten, resultaten, begroting en beleidsontwikkeling. Aan het einde van het jaar brengt de SFH IA een schriftelijke rapportage aan het bestuur uit over de auditactiviteiten in het afgelopen jaar. Deze rapportage wordt tevens aan de RvT verstrekt.

4.4 Beleidsdoelstellingen

Het bestuur stelt jaarlijks beleidsdoelstellingen op en evalueert de doelstellingen van het voorgaande jaar.

4.4.1 Beleidsdoelstellingen 2020

In 2020 formuleerde het bestuur onderstaande vier doelstellingen. In januari 2021 evalueerde het bestuur de doelstellingen door het vaststellen van de realisatie in 2020.

Doelstelling financiële opzet

Het pensioenakkoord, de huidige financiële situatie van het pensioenfonds en het FTK zorgen ervoor dat de financiële opzet van het pensioenfonds opnieuw met de sociale partners besproken wordt. De pensioenregeling vanaf 2021 en het financiële beleid worden herijkt met als doel de financiële opzet te verbeteren.

Realisatie: Door het opnieuw vaststellen van de gedempte kostendeckende premie (GKDP) en het vaststellen van de feitelijke premie op dit niveau, is de financiële opzet enigszins verbeterd. In 2020 zijn de gesprekken met de sociale partners over het pensioenakkoord gestart. De sociale partners hebben twee deskundigen aangesteld en een werkgroep pensioenakkoord ingericht.

Doelstelling Pensioenadministratie

Uiterlijk op 1 juli 2020 een besluit nemen over de toekomst van de pensioenadministratie. Hiervoor wordt een marktverkenning onder pensioenuitvoerders uitgevoerd.

Realisatie: Op 22 juni 2020 heeft het bestuur besloten de overeenkomst met AGH op te zeggen per 31 december 2020 en de intentieverklaring met TKP te ondertekenen om de pensioenuitvoering per 1 januari 2021 bij TKP onder te brengen.

Doelstelling Communicatie

Het tijdig, realistisch en zorgvuldig communiceren met deelnemers, gepensioneerden, gewezen deelnemers en werkgevers over de verwachtingen ten aanzien van de financiële situatie van het pensioenfonds en de uitbesteding van de pensioenadministratie. De sociale partners worden nauwgezet betrokken bij de impact van het pensioenakkoord en de ontwikkelingen ten aanzien van de pensioenuitvoering.

Realisatie: In het communicatie activiteitenplan 2020 is op diverse wijzen invulling gegeven aan het communiceren over de financiële situatie van het pensioenfonds. Hier is invulling aan gegeven met: nieuwsbrieven aan werkgevers, deelnemers en gepensioneerden, specifieke teksten op het Pensioen-123 en op de pensioenoverzichten en diverse nieuwsberichten op de website. Daarnaast heeft driemaal een bijeenkomst met de sociale partners plaatsgevonden waarin de financiële situatie, de pensioenuitvoering en het pensioenakkoord zijn besproken. De sociale partners zijn tussentijds geïnformeerd over ontwikkelingen binnen het pensioenfonds door middel van de notulen van de bestuursvergaderingen.

Doelstelling Bestuurlijke kracht

Afgelopen jaar is de bestuurlijke inrichting aangepast aan IORP II en zijn de 3LoD versterkt. Aankomend jaar wordt daardoor een positieve ontwikkeling van de bestuurlijke kracht verwacht. De sleutelfunctiehouders risicobeheer en interne audit worden benoemd.

Realisatie: Op 17 augustus 2020 is de SFH risicobeheer en op 10 november 2020 is de SFH interne audit door DNB goedgekeurd en door het bestuur benoemd. Het bestuur heeft op 13 november een teamsessie gehouden om de governance te evalueren. Hierop wordt in 2021 doorgebouwd.

4.4.2 Beleidsdoelstellingen 2021

Voor 2021 formuleerde het bestuur de volgende drie beleidsdoelstellingen. In het jaarverslag over 2021 wordt gerapporteerd over de evaluatie van deze doelstellingen.

Doelstelling Pensioenakkoord

Implementatie van het pensioenakkoord en transitie-FTK alsmede het invaren van opgebouwde rechten mogelijk maken zowel met de sociale partners als in het bestuur.

Doelstelling Toekomstvisie op het pensioenfonds.

Een antwoord formuleren op de vraag of de (huidige inrichting van de) pensioenuitvoering het beste past bij de ontwikkeling van de regeling van de sociale partners.

Doelstelling Bestuurlijke inrichting

Verdere versterking van de bestuurlijke inrichting en de teamontwikkeling.

4.5 Bestuur

4.5.1 Sleutelfuncties IORPII

Op 13 januari 2017 trad de herziene IORP-richtlijn in werking. Pensioenfondsen moesten uiterlijk op 13 januari 2019 voldoen aan de nieuwe regels. Het bestuur moet beschikken over de sleutelfuncties risicobeheer, interne audit en actuariel. Het bestuur heeft de volgende besluiten genomen over de sleutelfuncties:

- Actuariële sleutelfunctie: voor zowel het houderschap als de vervuller van de actuariële sleutelfunctie is de certificerend actuaaris van WTW, mevrouw Plekker, benoemd. Per 1 januari 2021 is mevrouw Plekker op voordracht van WTW vervangen door de heer Zaghdoudi.
- Sleutelfunctiehouder interne audit: besloten is dat de niet-leidinghebbend voorzitter sleutelfunctiehouder interne audit wordt. In 2020 was dit de heer Van de Kuilen en in 2021 mevrouw Van Ewijk. Voor de ondersteuning en vervulling is een externe adviseur van Actor aangesteld.
- Sleutelfunctiehouder risicobeheer: besloten is dat de voorzitter van de risicocommissie sleutelfunctiehouder risico wordt. Dit is de heer Roeten. Voor de ondersteuning en vervulling is een externe adviseur van WTW aangesteld.

De sleutelfunctiehouders zijn conform de voorschriften van DNB ter toetsing bij DNB aangemeld en allen goedgekeurd.

4.5.2 Beleid omtrent geschiktheid en opleidingen

De deskundigheid van individuele bestuursleden en van het bestuur als geheel heeft bijzondere aandacht binnen het bestuur. Het geschiktheidsplan is in juni 2020 voor het laatst geactualiseerd en aan DNB toegezonden.

De deskundigheden, competenties en professioneel gedrag waarover het bestuur dient te beschikken, worden bepaald aan de hand van het functieprofiel van het pensioenfonds. In 2020 één functieprofiel opgesteld ten behoeve van de herbenoeming van de werknemersvoorzitter. Het functieprofiel is vooraf goedgekeurd door de raad van toezicht.

De bestuursleden bezoeken regelmatig themabijeenkomsten van de Pensioenfederatie, DNB, AFM en andere relevante organisaties. Deze bijeenkomsten bieden de bestuursleden naast het vergroten van hun deskundigheid ook de mogelijkheid om met bestuursleden van andere pensioenfondsen te overleggen over belangrijke ontwikkelingen. In 2020 hebben de bestuurders de volgende opleidingen gevolgd en bijeenkomsten bezocht:

Opleidingen en bijeenkomsten 2020

NCI - module Integriteit en Compliance

Nyenrode - Integraal Risicomanagement programma (twee bestuursders)

ARC People - Interne audit voor pensioenfondsen.

Diemen & Van Gestel – De juridische kaders van toezicht

Nyenrode - De Auditcommissie Advanced

Achmea – MVB beleggen

Achmea - beleggen in het nieuwe pensioenstelsel

Mercer – beleggen in het nieuwe pensioenstelsel

BMO – webinar over de macro-outlook

BMO – beleggen in het nieuwe pensioenstelsel

S&V - De Bestuurskamer

EPFIF – Seminar Het pensioenakkoord: wat gaat de rol van het pensioenfondsbestuur zijn?

SPO – Module Governance, communicatie en verantwoording

4.5.3 Zelfevaluatie

Besturen moeten een procedure vaststellen voor een periodieke zelfevaluatie van het bestuurlijk functioneren. Het gaat daarbij om het functioneren van het bestuur als geheel en van de individuele bestuursleden afzonderlijk. Doel van de zelfevaluatie is de kwaliteit van het bestuur te bewaken en te verbeteren. Naast deskundigheid en competenties speelt ook de bestuurscultuur een belangrijke rol. Het bestuur is hier bewust mee bezig geweest. Het bestuur heeft in januari 2020 een zelfevaluatie gehouden. Vervolgens hebben eind 2020 en begin 2021 drie teamdagen plaatsgevonden om de samenwerking binnen het bestuur en de werkwijze van het bestuur te versterken. Op 22 februari 2021 werd een zelfevaluatie over 2020 georganiseerd.

4.5.4 Gedragscode

Het pensioenfonds kent een verplichte gedragscode die op de website is gepubliceerd. De gedragscode heeft tot doel om gewenst gedrag te stimuleren en ongewenst gedrag te voorkomen. Dit draagt bij aan het integer functioneren van het pensioenfonds en het waarborgen van de goede naam en reputatie. Daarnaast bevordert de gedragscode de transparantie rondom de gedragsregels. Het pensioenfonds volgt de modelgedragscode van de Pensioenfederatie. Begin 2020 is een gewijzigde modelgedragscode gepubliceerd. De gedragscode van het pensioenfonds is in april 2020 geactualiseerd.

Elk bestuurslid, lid van de raad van toezicht, lid van het verantwoordingsorgaan en stagiaire verklaart bij aanvang schriftelijk de gedragscode te zullen naleven. De compliance officer bewaakt de naleving van de gedragscode. Over 2020 hebben de leden van het bestuur, de raad van toezicht, het verantwoordingsorgaan en de stagiaires een verklaring van naleving van de gedragscode ondertekend waarbij meldingen ten aanzien van nevenfuncties, geschenken, uitnodigingen en privébelangen zijn vastgelegd. De compliance officer heeft de verklaringen beoordeeld en geconstateerd dat er in 2020 geen bijzonderheden met betrekking tot het naleven van de gedragscode hebben plaatsgevonden.

4.5.4 SIRA

Het pensioenfonds heeft in 2019 de systematische integriteitsrisicoanalyse (SIRA) voor het laatst geactualiseerd aan de hand van een aantal actuele onderwerpen en ontwikkelingen. Eind 2021 zal de SIRA opnieuw geactualiseerd worden in verband met de nieuwe pensioenuitvoerder per 2021. De SIRA wordt elk kwartaal gemonitord door middel van de IRM-kwartaalrapportage.

4.5.5 Code pensioenfondsen

In 2014 stelden de Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid de Code Pensioenfondsen (de Code) op. Doel van de Code is de verhoudingen binnen het pensioenfonds transparanter te maken. Pensioenfondsen leven de Code na op basis van het pas toe of leg uit-beginsel. Een pensioenfonds past de normen van de Code toe of zet in het jaarverslag gemotiveerd uiteen waarom een norm niet (volledig) is toegepast.

Onderstaand geeft het bestuur een overzicht van de normen waarbij een toelichting wordt gegeven op de naleving in 2020. Vervolgens volgt een motivatie voor de normen waar het pensioenfonds van afwijkt.

Vertrouwen waarmaken:

Het bestuur is verantwoordelijk voor de uitvoering van de pensioenregeling en heeft hiervoor een missie, visie en strategie opgesteld. Kostenbewustzijn is hierbij één van de kernwaarden. Bij (beleids)besluiten worden de belangen evenwichtig afgewogen en de risico's inzichtelijk gemaakt.

Verantwoordelijkheid nemen:

Het bestuur heeft de taak- en rolverdeling van de verschillende organen en commissies vastgelegd. Voor de fondsorganen is een passend en beheerst beloningsbeleid afgesproken. Met uitbestede partijen zijn heldere afspraken gemaakt en in overeenkomsten vastgelegd. Jaarlijks wordt zowel intern als met uitbestede partijen een evaluatie gehouden.

Integer handelen:

Het pensioenfonds heeft een klokkenluidersregeling, een incidentenregeling, een privacybeleid en een gedragscode en beoordeelt jaarlijks de naleving hiervan. Elke bestuursvergadering worden compliancemeldingen besproken.

Kwaliteit nastreven:

Het bestuur, de raad van toezicht en het verantwoordingsorgaan evalueren jaarlijks het eigen functioneren. Daarbij worden kennis, competenties en gedrag besproken. Ten minste eenmaal in de drie jaar nodigen zij een externe partij uit om de evaluatie van het bestuurlijk functioneren te begeleiden.

Zorgvuldig benoemen:

Het bestuur kent in afwijking van de Code een zittingstermijn van 6 jaar met de mogelijkheid om eenmaal te herbenoemen. De Code kent een zittingstermijn van 4 jaar met 2 herbenoemingen, waardoor de maximale termijn gelijk is. Ten aanzien van de diversiteit is het bestuur er niet in geslaagd om een bestuurslid of een lid in het verantwoordingsorgaan te krijgen dat jonger dan 40 jaar is. In het bestuur en in het verantwoordingsorgaan zitten beide één vrouw. Hierbij plaatst het bestuur de kanttekening dat diversiteit meer omvat dan leeftijd en geslacht. Getracht wordt om in de vergaderingen vraagstukken doelbewust vanuit diverse invalshoeken te beoordelen. In 2019 is een stappenplan ter bevordering van de diversiteit opgesteld. Als gevolg hiervan heeft het bestuur in september 2020 een vrouwelijke stagiaire jonger dan 40 jaar aangesteld in het bestuur.

Gepast belonen:

Het pensioenfonds heeft voor alle fondsorganen een beheerst beloningsbeleid dat in verhouding staat tot de verantwoordelijkheden en het tijdsbeslag. De beloningen zijn transparant en wijzigingen worden met de raad van toezicht, die hierover adviesrecht heeft, en het verantwoordingsorgaan besproken.

Toezicht houden en inspraak waarborgen:

Er is een constructieve samenwerking tussen het bestuur en de raad van toezicht. Het jaarlijkse rapport van de raad van toezicht wordt met het bestuur besproken en de aanbevelingen worden van een reactie voorzien. De raad van toezicht betreft de Code Pensioenfondsen bij de uitoefening van zijn taak. Het verantwoordingsorgaan wordt tijdig geïnformeerd over ontwikkelingen, zodat het zijn adviesrecht goed kan uitoefenen. Jaarlijks vergadert het bestuur tweemaal met de raad van toezicht en tweemaal met het verantwoordingsorgaan. Leden van de raad van toezicht zijn regelmatig toehoorder bij bestuursvergaderingen en schuiven net als de leden van het verantwoordingsorgaan desgewenst aan bij de themadagen van het bestuur.

Transparantie bevorderen:

De missie, visie en strategie van het pensioenfonds zijn opgenomen in het jaarverslag. Door het toesturen van de notulen van bestuursvergaderingen aan fondsorganen en sociale partners zorgt het bestuur voor de nodige transparantie ten aanzien van de (beleids)besluiten. Beleidsplannen worden jaarlijks met de fondsorganen gedeeld. Via de website zijn de belangrijkste fondsdocumenten voor iedereen te raadplegen en wordt ook de werkwijze van het pensioenfonds toegelicht. Via nieuwsbrieven en de pensioenoverzichten wordt getracht zo eerlijk mogelijk te communiceren over het risico op kortingen en het feit dat de pensioenen de komende jaren waarschijnlijk niet verhoogd kunnen worden

Toelichting op normen waarvan wordt afgeweken

In onderstaande tabel zijn de twee normen opgenomen waarop het pensioenfonds gemotiveerd afwijkt van de Code Pensioenfondsen.

Norm	Omschrijving	Beleed wijkt af op de volgende onderdelen	Motivatie
33	Zowel in het bestuur als in het VO is er tenminste één vrouw en één man. Er zitten zowel mensen van boven als van onder de 40 jaar in. Het bestuur stelt een stappenplan op om diversiteit in het bestuur te bevorderen	In het bestuur en in het VO zit geen lid jonger dan 40 jaar.	Zowel in het bestuur als in het verantwoordingsorgaan zit één vrouw, maar geen leden onder de 40 jaar. Het stappenplan ter bevordering van de diversiteit in het bestuur is in 2019 opgesteld. In de RvT heeft een (jonge) stagiair plaatsgenomen die per 2021 lid van de RvT is geworden. In het bestuur is per september 2020 een jonge, vrouwelijke stagiair aangesteld. Ook voor het VO is deze ambitie uitgesproken.
34	De zittingsduur van een lid van het bestuur, het VO, het BO en raad van toezicht is maximaal vier jaar. Een bestuurslid en een lid van het BO kunnen maximaal twee keer worden herbenoemd, een lid van de raad van toezicht maximaal één keer. Leden van een visitatiecommissie zijn maximaal acht jaar betrokken bij hetzelfde fonds.	De zittingsduur in het bestuur is zes jaar.	De benoemingsperiode van het bestuur is 6 jaar i.v.m. de bestendigheid in de samenstelling van het bestuur. Het bestuur wijkt hiermee bewust en onderbouwd af van de norm. In de statuten is eenmaal herbenoemen opgenomen, waardoor de maximale zittingstermijn ook 12 jaar is. Alleen bij gegronde redenen kan een tweede herbenoeming plaatsvinden. De RvT en het VO worden voor vier jaar benoemd. De RvT kan éénmaal worden herbenoemd en het VO tweemaal.

Vindplaats rapportagenormen

De Monitoringcommissie geeft als handreiking om in het jaarverslag expliciet de vindplaats van de 8 zogenaamde rapportagenormen op te nemen. In onderstaande tabel is de vindplaats van deze rapportagenormen opgenomen:

Tekst Code Pensioenfondsen	Toelichting
5. Het bestuur legt verantwoording af over het beleid dat het voert, de gerealiseerde uitkomsten van dit beleid en de beleidskeuzes die het eventueel voor de toekomst maakt. Het bestuur weegt daarbij de verschillende belangen af van de groepen die bij het pensioenfonds betrokken zijn. Ook geeft het bestuur inzicht in de risico's van de belanghebbenden op korte en lange termijn, gerelateerd aan het overeengekomen ambitieniveau.	Opgenomen in paragraaf 4.3 (gevoerd beleid) van het jaarverslag.
31. De samenstelling van fondsorganen is wat betreft geschiktheid, complementariteit, diversiteit, afspiegeling van belanghebbenden en continuïteit, vastgelegd in beleid. Zowel bij de aanvang van een termijn, als ook tussentijds bij de zelfevaluatie vindt een check plaats.	Opgenomen in paragraaf 4.5.2 (geschiktheid) van het jaarverslag.
33. In zowel het bestuur als in het VO of het BO is er tenminste één vrouw en één man. Er zitten zowel mensen van boven als van onder de 40 jaar in. Het bestuur stelt een stappenplan op om diversiteit in het bestuur te bevorderen	Opgenomen in paragraaf 4.5.5. over de Code Pensioenfondsen.
47. Het intern toezicht betreft deze Code bij de uitoefening van zijn taak.	Opgenomen in paragraaf 11.1 als onderdeel van het oordeel van de RvT.
58. Het bestuur geeft publiekelijk inzicht in missie, visie en strategie.	Opgenomen in paragraaf 3.1.4 van het jaarverslag.
62. Het bestuur legt zijn overwegingen omtrent verantwoord beleggen vast en zorgt ervoor dat deze beschikbaar zijn voor belanghebbenden.	Opgenomen in paragraaf 6.7 van het jaarverslag.
64. Het bestuur rapporteert in het jaarverslag over de naleving van de interne gedragscode (zoals bedoeld in de normen 15 en 16) en deze Code, net als over de evaluatie van het functioneren van het bestuur.	Opgenomen in paragraaf 4.5.4 van het jaarverslag.
65. Het bestuur zorgt voor een adequate klachten- en geschillenprocedure die voor belanghebbenden eenvoudig toegankelijk is. In het jaarverslag rapporteert het bestuur over de afhandeling van klachten en de veranderingen in regelingen of processen die daaruit voortvloeien.	Rapportage over de klachten vindt plaats in paragraaf 4.7.3 van het jaarverslag.

4.5.5 Naleving gedragslijn AVG

Met ingang van 1 januari 2020 dient de 'Gedragslijn Verwerking Persoonsgegevens Pensioenfondsen' van de Pensioenfederatie (hierna: "De gedragslijn") geïmplementeerd te zijn door pensioenfondsen. Onderdeel van de Gedragslijn is dat getoetst en gerapporteerd wordt in hoeverre het pensioenfonds aan de Gedragslijn voldoet en wordt verantwoording hierover afgelegd in het jaarverslag.

De Privacy Officer van het pensioenfonds heeft getoetst in hoeverre het pensioenfonds in 2020 de Gedragslijn heeft nageleefd. In dit kader is getoetst of de Gedragslijn is geïmplementeerd in de volgende documenten van het pensioenfonds:

- het privacybeleid inclusief de privacyverklaring en de procedure meldplicht datalekken;
- het verwerkingsregister;
- de verwerkersovereenkomsten met Stichting AGH, TKP Pensioen B.V., Achmea Pensioenservices N.V. en Actor Bureau voor Sectoradvies B.V.;
- Instructie gebruik legitimatie e.a. persoonlijke documenten (certificaten) van Actor
- Klachten- en geschillenregeling.

De Privacy Officer concludeert dat de hiervoor genoemde documenten van goede kwaliteit zijn. Er zijn geen materiele bevindingen waaruit blijkt dat niet aan de AVG en de Gedragslijn wordt voldaan. De aanbeveling is om het privacybeleid, het verwerkingsregister, de verwerkersovereenkomsten en de klachten- en geschillenregeling nog op een paar kleinere punten aan te passen c.q. te actualiseren.

4.6 Verplichtstellingsbeschikking, statuten en reglementen

De wijzigingen in wet- en regelgeving en de beleidswijzigingen zijn in de reglementen van het pensioenfonds verwerkt. Deze wijzigingen zijn in hoofdstuk 10 opgenomen.

De verplichtstellingsbeschikking van het pensioenfonds is in 2020 niet gewijzigd.

4.7 Pensioenbeheer

4.7.1 Pensioenadministratie

AGH rapporteerde in 2020 elke maand over de premie-incasso. Elk kwartaal werd een SLA-rapportage en een IRM-rapportage opgeleverd. De stuurgroep pensioenuitvoering heeft de uitvoering maandelijks gemonitord.

Op basis van de resultaten van onderzoeken bij AGH zijn in 2019 verbeteringen geformuleerd, die door AGH ter hand zijn genomen. Het pensioenfonds monitorde de voortgang in gezamenlijkheid met de andere klanten van AGH maandelijks vanaf mei 2019. Begin 2020 is geconstateerd dat de verbeteringen 'in opzet en bestaan' zijn gerealiseerd. In 2020 heeft AGH gerapporteerd op basis van de 19 verbeteringen middels een nieuwe risicorapportage en een nieuwe SLA rapportage. De verwachte werking van de verbeteringen bleef echter uit.

De stuurgroep pensioenuitvoering monitort ook de financiële situatie van AGH. In juni 2019 is een lening van EUR 125.000 aan AGH verstrekt om de liquiditeitsproblemen van AGH op te lossen. Het bestuur heeft op 26 mei 2020 ingestemd met een voorstel van AGH om de lening met 6 maanden te verlengen. De lening is op 4 december 2020 door AGH aan het pensioenfonds terugbetaald.

Het bestuur heeft in 2019 in samenwerking met andere klanten van AGH een Stichting Continuïteit pensioenfonds opgericht. Deze Stichting Continuïteit had tot doel om bij discontinuïteit van AGH de primaire processen voor onder meer Pensioenfonds Kappers over te kunnen nemen. De activa van AGH zijn op 31 december 2020 overgenomen door Appel Pensioenuitvoering. De Stichting Continuïteit pensioenfonds wordt in 2021 opgeheven.

Het bestuur heeft in december 2019 naar aanleiding van de aangekondigde fee verhoging voor 2020 en de periodieke evaluatie van de pensioenadministratie besloten om een verkenning te doen in de markt van pensioenuitvoeringsorganisaties. De verkenning is uitgevoerd in januari 2020 tot en met mei 2020. In juni 2020 heeft het bestuur besloten om de pensioenuitvoering per 1 januari 2021 onder te brengen bij TKP Pensioen. Pensioenfonds Kappers en TKP hebben een overeenkomst gesloten met verwerkersovereenkomst en SLA. Onderdeel van de overeenkomst is de implementatie.

Het bestuur heeft vertrouwen in een robuuste uitvoering van de pensioenadministratie door TKP. In juni is de transitie gestart. Er is een stuurgroep samengesteld met bestuurders van Pensioenfonds Kappers, O&O Kappers (die ook de transitie van AGH naar TKP uitvoeren), directieleden van TKP en directieleden van AGH. Het bestuur heeft de stuurgroep gemandateerd om op basis van een transitieplan, de transitie uit te voeren. De stuurgroep wordt ondersteund door een ervaren transitie manager.

Met AGH is een exit-overeenkomst gesloten om alle afspraken rond de transitie en de werkzaamheden in 2021 vast te leggen. Per 1 januari 2021 is stapsgewijs de uitvoering door TKP ter hand genomen. AGH heeft werkzaamheden over 2020 in 2021 uitgevoerd, zoals het verzenden van het UPO en het opstellen van de jaarrekening 2020. De transitiewerkzaamheden worden door TKP en AGH uitgevoerd. TKP, AGH en de bestuursondersteuning overleggen onder leiding van de transitie manager wekelijks. In aanvulling op het transitieplan zijn draaiboeken gemaakt om de reguliere werkzaamheden over te dragen.

Zowel met AGH als met TKP is een controleplan afgesproken. De transitie wordt op basis van deze plannen gecontroleerd. Het bestuur kan de controleplannen laten toetsen door de accountant.

De stuurgroep monitort iedere maand de voortgang en neemt besluiten als TKP en AGH niet uit de juiste werkwijze komen. De volledige transitie wordt naar verwachting halverwege 2021 afgerond.

4.7.2 Klachten

Wanneer een (gewezen) deelnemer, een gepensioneerde deelnemer of een werkgever het niet eens is met de uitvoering van de pensioenregeling of de behandeling door of dienstverlening van de uitvoeringsorganisatie en dit kenbaar maakt, is er sprake van een klacht. Op de website van het pensioenfonds is de klachtenprocedure opgenomen.

AGH rapporteert elk kwartaal over de afspraken die gemaakt zijn over het niveau van de serviceverlening. De klachtenrapportage is sinds 2020 één van de rapportageonderdelen van de SLA. De klachten zijn door de stuurgroep uitbesteding gemonitord. Inhoudelijk zijn een aantal klachten voorgelegd aan de PCC.

Er werden in 2020 vijf klachten aan het bestuur voorgelegd. Dit waren drie klachten van werkgevers over de premie-incasso en twee klachten van deelnemers over het toekennen van premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid. Het bestuur heeft begrip voor de ontvangen klachten en had de klachten uiteraard graag voorkomen.

De ontvangen klachten die door de pensioenuitvoerder konden worden afgehandeld zijn als volgt in cijfers samen te vatten: Totaal aantal klachten 2020: 11

Aantal klachten binnen 10 werkdagen volledig afgehandeld: 3

De klachten gingen over de volgende onderwerpen:

- Toekennen premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid (4);
- Nota (3);
- Aanmelden/afmelden deelnemer- en loongegevens (2);
- Overig (2).

De klachten inzake het toekennen van premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid hebben geleid tot nader onderzoek ten aanzien van het beleid en de processen hieromtrent. Het bestuur heeft dit onderzoek in 2021 afgerond met als conclusie dat vanaf heden coulant wordt omgegaan met het toekennen van premievrijstelling als de deelnemer te laat meldt. Dit is conform de aanbevelingen van de Ombudsman Pensioenen.

4.7.3 Incidenten

Een incident is een gedraging of gebeurtenis die een ernstig gevaar vormt voor de uitvoering van het pensioenbeheer of de bedrijfsuitoefening van het pensioenfonds. Aangezien het pensioenfonds verantwoordelijk is voor het beoordelen, melden en voorkomen incidenten, maar de uitbestedingspartners namens het pensioenfonds zorgen voor de pensioenuitvoering, zijn er afspraken over het melden van incidenten vastgelegd in de uitbestedingsovereenkomsten. Dit houdt in dat alle incidenten worden gemeld.

In 2020 zijn vier incidenten aan het bestuur gemeld: twee door AGH, één door TKP en één door Actor. Het bestuur heeft geconstateerd dat geen van deze incidenten een ernstig gevaar heeft gevormd voor de integere bedrijfsvoering. Vanuit die optiek zijn er geen incidenten aan DNB gemeld.

Hieronder een specificatie van de incidenten:

1. 03-02-2020: Vanuit de financiële administratie bij AGH zijn de dwangbevelen, bedoeld voor het bestuur van Pensioenfonds Kappers, terecht gekomen bij 3 bestuursleden van een ander pensioenfonds. De betreffende bestuursleden is gevraagd de dwangbevelen te vernietigen.
2. 15-09-2020: Een poststuk met persoonsgegevens (inzake loonbeslag) van een deelnemer van Pensioenfonds Kappers is door een medewerker van Actor niet naar AGH, maar naar een andere organisatie doorgezonden.
3. 28-10-2020: De klachtcoördinator van AGH ontving twee gelijksoortige bezwaren met betrekking tot arbeidsongeschiktheid. Als onderdeel van het proces van klachtafhandeling worden er ontvangstbevestigingen per e-mail verstuurd, met daarin een kopie van het ingediende bezwaar. Bij de ontvangstbevestiging naar de tweede persoon is per ongeluk ook het ingediende bezwaar van de eerste persoon bijgevoegd.
4. 17-12-2020: TKP heeft de deelnemers van Pensioenfonds Kappers per brief op de hoogte gesteld dat TKP de nieuwe pensioenuitvoerder is. Voor een groep van maximaal 1275 deelnemers geldt dat deze brief mogelijk naar een oud postadres van de deelnemer is verzonden.

4.7.4 Datalekken

Een datalek is een inbreuk op de beveiliging waarbij persoonsgegevens zijn blootgesteld aan verlies of onrechtmatige verwerking. Aangezien het pensioenfonds verantwoordelijk is voor het voorkomen en melden van datalekken, maar AGH namens het pensioenfonds gegevens bewerkt, zijn de afspraken hierover in een verwerkersovereenkomst vastgelegd.

Alle vier incidenten zoals beschreven in paragraaf 4.7.3 zijn gemeld als datalek bij de Autoriteit Persoonsgegevens.

5. Financiële positie

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk geeft het bestuur inzicht in de financiële positie van het pensioenfonds, het pensioenvermogen en de voorzieningen van het pensioenfonds. Tevens is de actuariële analyse van het pensioenfonds opgenomen.

5.2 Financiële positie

5.2.1 Verloop dekkingsgraad

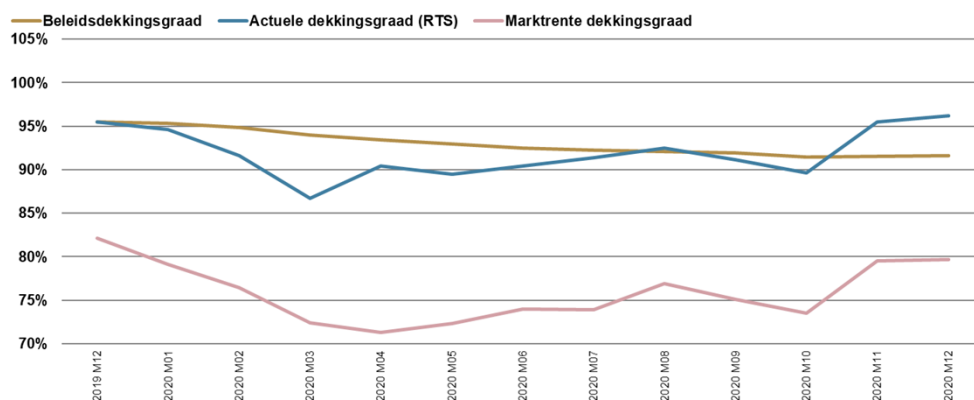
De rente is van grote invloed op de dekkingsgraden van het pensioenfonds. Omdat de deelnemers aan het pensioenfonds gemiddeld jong zijn, is de gemiddelde duur tot aan pensionering lang. De rentegevoeligheid van het pensioenfonds is hierdoor groot. Pensioenfondsen moeten gebruik maken van de ultimate forward rate (hierna: UFR) als correctie op de marktrente. De beleidsdekkingsgraad wordt berekend als een voortschrijdend gemiddelde van de actuele dekkingsgraden over 12 maanden. Naast de actuele dekkingsgraad en de beleidsdekkingsgraad monitort het bestuur maandelijks de dekkingsgraad op marktwaarde (dat wil zeggen: zonder de correctie met de UFR).

De actuele dekkingsgraad was aan het begin en het einde van 2020 gelijk met 96,2%.

De beleidsdekkingsgraad daalde gedurende 2020 van 95,5% naar 91,6%.

De dekkingsgraad op marktwaarde daalde gedurende 2020 van 82,1% naar 79,7%.

Het verloop van de dekkingsgraden in 2020 grafisch weergegeven:

Attributies dekkingsgraad	
Primo 2020	95,5%
M1 Premie	-1,3%
M2 Uitkeringen	0,0%
M3 Toeslagen	0,0%
M4 RTS	-17,5%
M5 Overrendement	17,7%
M6 Overig	1,8%
Ultimo 2020	96,2%

Bovenstaand verloop is gebaseerd op de maandelijkse berekening van de dekkingsgraad. Daardoor wijkt de stand primo 2020 0,7% af van de gerapporteerde dekkingsgraad in het jaarverslag van 96,2%.

Het pensioenfonds rapporteert ook de reële dekkingsgraad. In de reële dekkingsgraad wordt rekening gehouden met de kosten van indexatie. Als de reële dekkingsgraad van het pensioenfonds hoger is dan 100%, dan mag volledig worden geïndexeerd op grond van de regels voor “toekomstbestendig indexeren”. De reële dekkingsgraad van het pensioenfonds daalde in 2020 van 75,2% naar 74,1%.

5.2.2 Premie en premiedekkingsgraad

In 2019 daalde de premiedekkingsgraad (de verhouding tussen de feitelijke premie en de actuariel benodigde koopsom) van 83% naar 67%. Deze forse daling werd veroorzaakt door de forse daling van de rente. Het bestuur heeft eind 2019 geconcludeerd dat met deze premiedekkingsgraad de evenwichtigheid fors onder druk staat en is daarom indringend in overleg getreden met sociale partners. Dit heeft niet geleid tot een premieverhoging of verlaging van het opbouwpercentage in 2020. In 2020 werd het gesprek tussen het bestuur en de sociale partners voortgezet, niet alleen vanwege de lage premiedekkingsgraad, maar ook vanwege het per 31 december 2020 aflopen van de vijfjaarsperiode voor het vaststellen van de kostendekkende premie.

De feitelijke premie dient elk jaar minimaal gelijk te zijn aan de gedempte kostendekkende premie. De kostendekkende premie wordt gedempt op basis van verwacht rendement, waarbij het verwacht rendement op vastrentende waarden is vastgezet voor vijf jaar (jaren 2016 t/m 2020) en gelijk is aan de RTS van september 2015. In 2021 begint een nieuwe 5-jaars periode en wordt het verwacht rendement op vastrentende waarden bepaald door de RTS van september 2020. Daarnaast zijn de maximaal in te rekenen verwachte rendementen op zakelijke waarden lager geworden na advies van de Commissie Parameters 2019. Beide effecten hebben een verhogend effect op de gedempte kostendekkende premie.

In oktober 2020 bleek uit de eerste berekeningen dat de gedempte kostendekkende premie per 2021 ging stijgen naar 11,9%. De sociale partners gingen met deze indicatie onderling in gesprek over de regeling en de premie in 2021. Door een aanpassing van de actuariële grondslagen (+0,1%-punt), een onzekerheidsmarge voor de gebruikte deelnemersdata (+0,1%-punt) en een stijging van de uitvoeringskosten als gevolg van de transitie (+0,1%-punt), was eind november 2020 duidelijk dat de gedempte kostendekkende premie in 2021 12,2% moest worden. De sociale partners bereikten geen overeenstemming over de hoogte van de feitelijke pensioenpremie in 2021. Daardoor wijzigde de pensioenregeling niet en stelde het bestuur de premie vast op het niveau van de gedempte kostendekkende premie van 12,2%.

Zuiver kostendekkende premie

De kostendekkende premie is gebaseerd op de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december van het vorige jaar en de op dat moment geldende uitgangspunten voor de bepaling van de technische voorzieningen. De zuivere kostendekkende premie bestaat uit de volgende onderdelen:

- Actuariële inkoop van onvoorwaardelijke onderdelen;
- Opslag voor premievrijstelling bij invaliditeit van 0,2% van de pensioengrondslagsom;
- Opslag voor uitvoeringskosten;
- Opslag voor solvabiliteit ter grootte van het vereist eigen vermogen.

(bedragen x €1000)

	2020	2019
Actuariel benodigd	41.273	33.568
Opslag in stand houden vereist vermogen	7.728	6.699
Opslag voor uitvoeringskosten	4.228	3.500
In premie bedragen voor toekomstige kosten	1.191	962
Totaal	54.420	44.729

DNB heeft op 28 augustus 2020 een nieuwe UFR-systematiek bekend gemaakt. DNB zal de rentetermijnstructuur in de periode van 1 januari 2021 tot 1 januari 2024 baseren op een gewogen gemiddelde van de rentetermijnstructuur op basis van de huidige en de nieuwe UFR-parameters, waarbij de gewichten jaarlijks op 1 januari met gelijke stappen aangepast worden. Het effect van de nieuwe UFR-systematiek op de zuiver kostendekkende premie is groter dan het effect op de technische voorziening omdat de duratie (maat voor rentegevoeligheid) van de nieuwe aanspraken groter is dan de duratie van de technische voorziening. De zuiver kostendekkende premie stijgt over de periode van vier jaar naar verwachting met ongeveer 33%.

Gedempte kostendekkende premie

De gedempte kostendekkende premie bestaat uit de volgende onderdelen:

- Actuariële inkoop van onvoorwaardelijke onderdelen;
- Opslag in verband met toekomstbestendige toeslagverlening;
- Opslag voor premievrijstelling bij invaliditeit van 0,2% van de pensioengrondslagsom;
- Opslag voor uitvoeringskosten.

(bedragen x €1.000)

	2020	2019
Actuarieel benodigd	11.127	12.117
Premies bestemd voor voorwaardelijke toeslagverlening	9.845	10.608
Opslag in stand houden vereist vermogen	2.079	2.413
Opslag voor uitvoeringskosten	4.228	3.500
In premie bedragen voor toekomstige kosten	294	324
Totaal	27.572	28.961

Feitelijke premie

Een pensioenfonds ontvangt van werkgevers en werknemers een premie, ook wel feitelijke premie (of doorsneepremie) genoemd. Deze moet deze minimaal gelijk zijn aan de gedempte kostendekkende premie. De feitelijke premie was in het boekjaar 9,0% (2019: 9,0%).

(bedragen x €1.000)

	2020	2019
Actuarieel benodigd	11.127	12.117
Premies bestemd voor voorwaardelijke toeslagverlening	9.845	10.608
Opslag in stand houden vereist vermogen	2.079	2.413
Opslag voor uitvoeringskosten	4.228	3.500
In premie bedragen voor toekomstige kosten	294	324
Subtotaal = gedempte kostendekkende premie	27.572	28.961
Marge in premie	4.619	3.081
Totaal	32.191	32.042

De premie wordt volledig geïnd bij de werkgever, maar deze kan het werknemersdeel (50%) van de premie inhouden op het salaris van de werknemer.

5.2.3 Premie en verhogen en verlagen pensioenen

Doordat de beleidsdekkingsgraad ver onder de ondergrens van 110% is gebleven, heeft het pensioenfonds de pensioenaanspraken en de ingegane pensioenen per 1 oktober 2020 niet kunnen verhogen. De laatste keer dat het pensioenfonds de pensioenen heeft kunnen verhogen, was in 2007 met 1,7%. Het verlagen van de pensioenen was per 1 januari 2020 en 2021 niet nodig.

5.2.4 Herstelplan

Uit de actualisatie van het herstelplan per 1 januari 2020 bleek dat het pensioenfonds zonder het verlagen van de pensioenen, binnen de maximale hersteltermijn van 10 jaar, kon herstellen tot de vereiste dekkingsgraad (118,2%). Het beleggingsrendement en het niet indexeren zorgen voor dit herstel. Het herstelplan werd op 4 juni 2020 goedgekeurd door DNB.

Per 1 januari 2021 werd een geactualiseerd herstelplan opgesteld. Ook ditmaal bleek dat het pensioenfonds zonder het verlagen van de pensioenen, binnen de maximale hersteltermijn van 10 jaar kan herstellen. Dit was echter ook het zesde meetmoment dat de dekkingsgraad lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad van 104,4%. Dat betekent dat het pensioenfonds een onvoorwaardelijke korting moet doorvoeren zodat de dekkingsgraad op het niveau van de minimaal vereiste dekkingsgraad komt. Vanwege de uitzonderlijke economische situatie heeft Minister Koolmees met een noodmaatregel de pensioenfondsen een vrijstellingsregeling geboden. Het pensioenfonds kan gebruik maken van deze vrijstellingsregeling mits:

- De dekkingsgraad minimaal 90% bedraagt
- Een onderbouwing wordt gegeven voor het gebruik van de vrijstellingsregeling
- Er informatie aan alle deelnemers wordt verstrekt over de vrijstellingsregeling

Het pensioenfonds besloot in maart 2021 om gebruik te maken van de vrijstellingsregeling en onderbouwde dit uitvoerig:

Op grond van het herstelplan is Pensioenfonds Kappers in staat om binnen 10 jaar het niveau van het vereist eigen vermogen te behalen. Een korting op deze basis is dus niet nodig. Per 31 december 2020 is het eigen vermogen echter voor de 6e keer lager dan het minimaal vereist eigen vermogen. Op grond daarvan zou een onvoorwaardelijke korting van ca. 8% nodig zijn.

Pensioenfonds Kappers maakt om deze korting te voorkomen gebruik van de tijdelijke vrijstellingsregeling die is aangeboden door Minister Koolmees. Die regeling houdt in dat de pensioenen niet verlaagd hoeven te worden als de dekkingsgraad boven de 90% is. Pensioenfonds Kappers mag gebruik maken van deze regeling omdat de dekkingsgraad op 31 december 2020 96,2% was.

Per 1 januari 2021 wordt de nieuwe UFR-methodiek in vier jaarlijkse stappen ingevoegd. Daardoor zal de dekkingsgraad komende vier jaar ongeveer 14% dalen. Daarnaast wordt gewerkt aan een nieuw en toekomstbestendig pensioenstelsel vanaf 1 januari 2026. Transitie van opgebouwde rechten naar dit nieuwe stelsel is mogelijk bij een richtdekkingsgraad van minimaal 95%. De premieverhoging per 2021, gedragen door werknemers en werkgevers, maakt de kans kleiner dat dit niet gehaald wordt. Een korting tot de minimaal vereiste dekkingsgraad van 104,8% (ultimo 2019) is daarmee onnodig groot. Omdat Pensioenfonds Kappers op basis van het herstelplan verwacht dat de dekkingsgraad in 2026 minimaal 95% is, is een verlaging op dit moment niet nodig.

Er kunnen zich op het transitiemoment tot 1 januari 2026 twee scenario's voordoen:

- 1. De dekkingsgraad stijgt tot boven 95% - in dat geval kan de transitie naar verwachting zonder korting worden doorgevoerd en is een korting in 2021 onnodig.*
- 2. De dekkingsgraad ligt dan onder 95% - in dat geval zal een korting moeten worden doorgevoerd om de transitie mogelijk te maken. Het in 2021 doorvoeren van een korting heeft dan geen meerwaarde.*

Als in 2021 niet wordt gekort, heeft elke uitkering een negatief effect op de dekkingsgraad. Vanwege het beperkte aantal gepensioneerden, is dit effect echter gering. Een korting van ca. 8% in 2021 raakt gepensioneerden onevenredig zwaar, temeer daar op grond van het herstelplan de ondergrens van 95% in 2026 wordt behaald.

Het herstelplan 2021 werd op 19 mei 2021 goedgekeurd door DNB.

De verandering van de UFR-systematiek, heeft ook de komende jaren effect op de financiële positie. De dekkingsgraad zal hierdoor in vier stapjes dichtbij de dekkingsgraad op marktrente komen te liggen. De totale impact van de nieuwe UFR-methodiek is naar verwachting een daling van de dekkingsgraad van ongeveer 14%-punt over vier jaar.

5.2.5 Haalbaarheidstoets

In april 2020 is de jaarlijkse haalbaarheidstoets uitgevoerd. Met deze toets wordt gemonitord hoe het verwachte pensioenresultaat zich verhoudt tot de normen die in 2020 opnieuw zijn vastgesteld (zie paragraaf 4.3.5). Uit de haalbaarheidstoets 2020 is gebleken dat:

- Het verwacht pensioenresultaat op fondsniveau startend vanuit de feitelijke dekkingsgraad 89,1% bedraagt. Dit resultaat is hoger dan de vastgestelde ondergrens van 74,5%.
- De afwijking in slecht weer (5% percentiel) bedraagt 37,3%. Dit ligt onder de maximaal toegestane afwijking van 40%.

Uit de haalbaarheidstoets 2020 is gebleken dat zowel het verwachte pensioenresultaat als de maximale afwijking van het verwachte pensioenresultaat in het slechtweerscenario voldoen aan de nieuwe grenzen. Het bestuur is op 26 mei 2020 in gesprek gegaan met het verantwoordingsorgaan over de uitkomsten van de haalbaarheidstoets. Op 9 juni 2020 heeft het bestuur de uitkomsten besproken met de sociale partners. Beide gremia zijn tevreden over de nieuwe grenzen en de uitkomsten en blijven dit graag jaarlijks monitoren.

DNB paste de scenarioset voor de haalbaarheidstoets in 2021 aan. De scenario's met lage rentes die in 2020 geschrapt waren, zijn in 2021 teruggekomen. In april 2021 werd de haalbaarheidstoets met deze nieuwe scenarioset uitgevoerd. Uit de haalbaarheidstoets 2021 is gebleken dat:

- Het verwacht pensioenresultaat op fondsniveau startend vanuit de feitelijke dekkingsgraad 87,3% bedraagt. Dit resultaat ligt hoger dan de vastgestelde ondergrens van 74,5%;
- De afwijking in slecht weer (5% percentiel) bedraagt 42,3%. Dit ligt buiten de maximaal toegestane afwijking van 40%.

Het bestuur bespreekt de resultaten met de sociale partners, het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht.

5.2.6 Waardeoverdrachten en kleine pensioenen

Als een werknemer van baan verandert, mag hij zijn pensioen overdragen naar zijn nieuwe pensioenfonds. Dit heet waardeoverdracht. Als de beleidsdekkingsgraad van een pensioenfonds dat bij waardeoverdracht is betrokken lager is dan 100%, dan mag het pensioenfonds zowel de inkomende als uitgaande waardeoverdracht niet uitvoeren. De waardeoverdracht moet dan worden opgeschort. De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds lag geheel 2020 onder 100%. Alle reguliere inkomende en uitgaande waardeoverdrachten zijn het hele jaar stilgelegd.

Als gevolg van de Wet waardeoverdracht kleine pensioenen, kan het pensioenfonds de kleine pensioenaanspraken, tussen € 2 en de wettelijke afkoopgrens (2020: € 497,27), automatisch overdragen naar de nieuwe pensioenuitvoerder van de

deelnemer. In 2020 heeft het pensioenfonds de kleine pensioenaanspraken ontstaan vanaf 2018 automatisch overgedragen. Hiervoor zijn 4.130 deelnemers met een klein pensioen aangeboden bij het Pensioenregister. Hiervan zijn 1.541 deelnemers met een nieuwe pensioenuitvoerder gevonden waardoor een overdrachtswaarde van € 4,3 mln. kon worden overgedragen. Ook heeft het pensioenfonds van andere pensioenuitvoerders kleine pensioenen overgedragen gekregen. Dit betreft 892 deelnemers met een ontvangen waarde van € 1,4 mln.

Kleine pensioenen van minder dan € 2 vervallen met deze Wet aan het pensioenfonds. Het pensioenfonds heeft alle kleine pensioenen die zijn ontstaan in 2019 en 2020 laten vervallen. Dit betreft het pensioen van 156 deelnemers met een totale waarde van € 1.140. Het pensioenfonds heeft dit bedrag toegevoegd aan het fondsvermogen ter versterking van de financiële positie.

5.3 Pensioenvermogen en voorzieningen

In onderstaand overzicht wordt het verloop van het pensioenvermogen en het verloop van de technische voorziening weergegeven. Onder beleggingsresultaten is bij het verloop pensioenvermogen het behaalde rendement op beleggingen verantwoord. De regel beleggingsresultaten bij verloop in technische voorzieningen betreft de interest onttrekking over de technische voorziening op basis van de 1-jaars rente zoals vastgesteld door DNB in de RTS van 31 december 2020.

Samenvatting van de financiële positie van het pensioenfonds en ontwikkelingen gedurende het jaar.

(bedragen x €1000)	Pensioen- vermogen	Technische voorzieningen	Dekkingsgraad
Stand per 1 januari 2020	1.102.151	1.145.728	96,2%
Beleggingsresultaten	218.694	-3.771	
Premiebijdragen	32.191	41.273	
Uitkeringen	-6.000	-	
Wijziging RenteTermijnStructuur	-	253.649	
Overige	-7.273	-7.343	
Stand per 31 december 2020	1.339.763	1.392.114	96,2%

Het saldo van baten en lasten over de afgelopen jaren kan als volgt worden geanalyseerd:

(bedragen x €1.000)	2020	2019	2018	2017	2016
Premieresultaat	-13.492	-5.692	-2.854	-5.604	-2.447
Interesresultaat	-31.185	5.576	-44.384	21.257	-14.125
Wijziging actuariële grondslagen	37.422	-348	36.180	-	-14.676
Overig resultaat	-1.520	3.177	-522	-57	-330
Stand per 31 december	-8.774	2.713	-11.580	15.596	-31.578

De dekkingsgraad ultimo jaar (op basis van de jaarrekening) heeft zich de afgelopen jaren als volgt ontwikkeld:

	2020	2019	2018	2017	2016
Actuele dekkingsgraad ultimo	96,2%	96,2%	94,8%	95,8%	93,8%
Beleidsdekkingsgraad ultimo	91,6%	95,5%	96,5%	95,8%	92,6%
Gemiddelde interest van verplichtingen	0,43%	0,98%	1,60%	1,76%	1,65%

De ultimo 2020 bepaalde voorziening wordt berekend door het actuariële contant maken van de verworven pensioenaanspraken tegen de per ultimo 2020 door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur (RTS). Voor looptijden tot 20 jaar is deze RTS een marktrente, maar voor langere looptijden wordt gecorrigeerd met een UFR zoals eerder toegelicht. De rekenrente die leidt tot eenzelfde contante waarde van de pensioenaanspraken (de gemiddelde interest van de verplichtingen) is gelijk aan 0,43% (2019: 0,98%).

De actuele dekkingsgraad wordt berekend als de som van de technische voorzieningen, het stichtingskapitaal en de reserves, gedeeld door de technische voorzieningen. De beleidsdekkingsgraad is het voortschrijdend gemiddelde van de laatste 12 actuele dekkingsgraden. Het pensioenfonds bevindt zich ultimo 2020 in een situatie van reservetekort aangezien de

beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad van 118,2% en in een situatie van dekkingstekort aangezien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad van 104,4%.

5.4 Actuariële analyse

(bedragen x €1.000)	2020	2019
Resultaat op premie		
Ontvangen doorsneepremie	32.191	32.042
Pensioenopbouw en risicopremies	-41.273	-33.552
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor pensioenuitvoeringskosten	-1.191	-978
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	-3.219	-3.204
	-13.492	-5.692
Resultaat op interest		
Directe en indirecte beleggingsresultaten	218.694	230.362
Wijziging rentetermijnstructuur	-253.649	-226.917
Rentewijziging voorziening verplichtingen	3.771	2.130
	-31.185	5.576
Resultaat op kosten	-1.009	-295
Vrijval kostenopslag uit voorziening pensioenverplichtingen	-	-
In premie begrepen opslag voor directe kosten	-1.009	-295
Overige resultaten		
Resultaat op waardeoverdrachten	-932	-45
Resultaat op uitkeringen	9	72
Resultaat VPL	-	1.736
Indexering en overige toeslagen	-	-
Wijziging actuariële grondslagen	37.422	-348
Overige resultaten	412	1.709
	36.911	3.124
Totaal	-8.774	2.713

Uitkomsten van de solvabiliteitstoets

De solvabiliteit van het pensioenfonds is niet toereikend. Er is sprake van een reservetekort en van een dekkingstekort. Voor de berekening van het vereist eigen vermogen maakt het pensioenfonds gebruik van het standaardmodel van DNB.

Oordeel van de waarmerkend actuaris over de vermogenspositie

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen. Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van de artikelen 131 (minimaal vereist eigen vermogen), 132 (vereist eigen vermogen) en 133 (dekking door waarden).

Met betrekking tot artikel 140 (maatregel minimaal vereist eigen vermogen) merk ik op dat het pensioenfonds gebruik heeft gemaakt van de ministeriële vrijstellingsregeling (in verband met uitzonderlijke omstandigheden) om geen kortingsmaatregel toe te passen in 2021.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Kappersbedrijf is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening slecht, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het minimaal vereist eigen vermogen. Voor de volledigheid merk ik op dat, als op balansdatum rekening zou worden gehouden met de door DNB doorgevoerde wijziging van de rentetermijnstructuur per 1 januari 2021, mijn oordeel over de vermogenspositie niet zou wijzigen.

5.5 Kosten uitvoering pensioenbeheer

Het bestuur maakt voor de uitvoering van de regeling diverse kosten. Globaal kunnen deze kosten worden onderverdeeld in kosten voor de uitvoering van de pensioenregeling, voor de transitie van de pensioenuitvoering en kosten van het vermogensbeheer. Het fondsbestuur vindt het belangrijk open te zijn over deze kosten. Onderstaand is in dit kader een rapportage over de kosten voor de uitvoering van de pensioenregeling opgenomen. De kosten worden gepresenteerd met inachtneming van de aanbevelingen van de Pensioenfederatie en AFM. Hierdoor kunnen de kosten die pensioenfondsen maken met elkaar worden vergeleken.

De kosten van pensioenbeheer bedragen voor 2020 € 4,4 miljoen (2019: € 3,7 miljoen) inclusief de kosten van de transitie van de pensioenuitvoering (zie paragraaf 5.6). Omgerekend is dit € 180,89 (2019: € 147,94) per (actieve) deelnemer en gepensioneerde. Exclusief de transitiekosten zijn de kosten per deelnemer en gepensioneerde € 156,53 (2019: € 138,85). Landelijk lag de benchmark voor de kosten van het pensioenbeheer op € 106 en voor de peergroep met vergelijkbare pensioenfondsen waren de kosten € 202 per (actieve) deelnemer en gepensioneerde (bron: LCP kostenbenchmark 2020).

Het bestuur oordeelt dat het kostenniveau passend is, maar kijkt met zorg naar de stijging. De kosten zouden in vergelijking met andere pensioenfondsen lager moeten zijn omdat de pensioenregeling relatief eenvoudig is. Ook de opgebouwde pensioenen zijn relatief laag, waardoor hoge kosten onevenredig zwaar zouden wegen. Hier tegenover staat dat de pensioenuitvoering veel (kleine) werkgevers kent wat veel kosten met zich meebrengt.

(bedragen x €1.000)	2020	2019
Bestuur, advies en controle		
Accountantscontrole	63	68
Controle en advieskosten actuaris	154	173
Kosten adviseurs	88	93
Contributie en bijdragen	121	117
Bestuurskosten	348	251
Overig	195	26
Totaal	969	728
Administratie		
Kosten deelnemers en pensioengerechtigden	880	880
Kosten werkgevers	820	820
Kosten financieel beheer en bestuursondersteuning	1.050	803
Totaal	2.750	2.503
Aan vermogensbeheer toegerekende pensioenuitvoeringskosten	-101	-59
Projectkosten	109	223
Kosten transitie pensioenuitvoering	580	222
Totaal pensioenbeheerkosten	4.307	3.617
Pensioenbeheerkosten in euro per deelnemer inclusief transitiekosten	180,89	147,94
Pensioenbeheerkosten in euro per deelnemer exclusief transitiekosten	156,53	138,85

Toelichting kosten uitvoering pensioenbeheer

Bestuur, advies en controle

Deze kosten hebben betrekking op de beloningen van alle fondsorganen, de kosten van de adviseurs en de kosten van de accountant en certificerend actuaris. De toename van de kosten voor bestuur, advies en controle wordt voornamelijk veroorzaakt door het gewijzigde beloningsbeleid en, de nabetaalde portokosten over 2018 en 2019.

Administratie

Kosten deelnemer en pensioengerechtigden: deze kosten hebben betrekking op alle werkzaamheden die de administrateur van het fonds verricht om de pensioenaanspraken te administreren, de uitkeringen van de pensioengerechtigden te verzorgen en alle deelnemers en gerechtigden te informeren. Te denken valt hierbij aan het verwerken van waardeoverdrachten, het afkopen van kleine pensioenen, het toekennen van pensioenen en de communicatie met alle doelgroepen (klant contact center, website, nieuwsbrieven, Uniform Pensioenoverzicht, start- en stopbrief, enzovoorts).

Kosten werkgever: deze kosten hebben betrekking op alle activiteiten die voortvloeien uit het beheer van het bestand van aangesloten werkgevers, de aanlevering en verwerking van de werknemersgegevens, het opleggen en innen van de pensioenpremies en het onderhouden van de contacten met die werkgevers.

Kosten financieel beheer en bestuursondersteuning: deze kosten hebben betrekking tot de ondersteuning van bestuur, raad van toezicht en verantwoordingsorgaan. Ook de kosten van het opstellen van het jaarverslag, het samenstellen van financiële rapportages en het uitvoeren van de communicatieactiviteiten vallen hieronder.

De projectkosten betreffen kosten voor aanpassingen en verbeteringen in de pensioenuitvoering, zoals de automatische waardeoverdrachten van kleine pensioenen, E-herkenning voor werkgevers en een verbeterproject voor het werkvoorraadsysteem.

De kosten transitie pensioenuitvoering betreffen kosten die zijn gemaakt voor de transitie van de pensioenuitvoering van AGH naar TKP. Over deze kosten wordt apart gerapporteerd in dit bestuursverslag.

Kosten vermogensbeheer

Het bestuur is zich ervan bewust dat in de kosten voor uitvoering van het pensioenbeheer ook kosten zitten die toegerekend kunnen worden aan het vermogensbeheer. Hiertoe horen bijvoorbeeld een gedeelte van de beloning van de bestuurders en een gedeelte van de controlekosten van de accountant en actuaaris. In 2020 was dit een bedrag van € 100.550 (2019: € 59.043). De stijging wordt veroorzaakt doordat een groter deel van de beloning van de bestuurders (30% i.p.v. 20%) is toegerekend aan de kosten van het vermogensbeheer. Tot en met 2019 werden deze kosten onder het pensioenbeheer verantwoord. Met ingang van 2020 heeft het bestuur er omwille van de vergelijkbaarheid met de kosten van andere pensioenfondsen voor gekozen om deze kosten te verantwoorden onder de kosten van het vermogensbeheer.

Aansluiting met de pensioenuitvoeringskosten in de jaarrekening

De kosten van de pensioenuitvoering komen overeen met de kosten zoals opgenomen in de jaarrekening, met uitzondering van de € 100.550 aan pensioenuitvoeringskosten die toe te rekenen zijn een de vermogensbeheerkosten en om die reden zijn verantwoord onder de kosten van het vermogensbeheer.

5.6 Kosten transitie pensioenuitvoering

In juni 2020 besloot het bestuur om de pensioenuitvoering over te brengen van AGH naar TKP Pensioen. Er zijn door AGH in 2020 kosten gemaakt voor de exit. Daarnaast zijn er kosten gemaakt voor de adviseurs rondom de transitie en de ondersteuning van de stuurgroep transitie.

Bedragen x 1000	Bedrag incl. BTW
Exitkosten AGH	493
Kosten adviseurs en ondersteuning	87
Totaal	580

De kosten die TKP Pensioen maakt voor de implementatie vallen in het boekjaar 2021.

5.7 Kosten uitvoering vermogensbeheer

Het pensioenfonds heeft een passief beleggingsbeleid waarmee het bestuur beoogt het aantal transacties te beperken en de kosten laag te houden.

De totale kosten voor vermogensbeheer in 2020 zijn uitgekomen op € 3,83 miljoen (2019 € 3,51 miljoen). Uitgedrukt als percentage van het gemiddeld belegd vermogen zijn de kosten 0,32% (2019: 0,37%). Het belegd vermogen steeg gedurende 2020 van € 1.087,3 miljoen naar € 1.329,8 miljoen.

Landelijk lag de benchmark voor de kosten van het vermogensbeheer op 0,55% van het gemiddeld belegd vermogen (bron: LCP kostenbenchmark 2020). Het bestuur is van mening dat de kosten van 0,32% passend zijn, omdat er een passief beleggingsbeleid wordt gevoerd en derhalve lage kosten mogen worden verwacht.

De transactiekosten zijn berekend op basis van de kosten van in- en uittreding in de beleggingsfondsen en op basis van een inschatting van de transacties binnen de fondsen. Over 2020 bedroegen de totale transactiekosten € 142.633 (2019: € 474.600). De kosten zijn in 2020 op het niveau van de kosten in 2018. Uitgedrukt als percentage van het gemiddeld belegd vermogen in 2020 zijn de transactiekosten 0,01 % (2019 0,05%). De kosten voor vermogensbeheer zonder transactiekosten bedragen over 2020 € 3,68 miljoen en 0,30% (2019: € 3,04 miljoen en 0,32%).

De kosten kunnen voor de verschillende vermogensbeheercategorieën worden onderverdeeld naar de volgende componenten:

(x€1000)						
Kostencomponent	Algemeen*	Vastgoed	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten**	Subtotalen
Beheerkosten	550,0	440,1	477,8	398,5	450,0	2.316,3
Prestatievergoedingen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bewaarloon	14,6	0,0	0,0	0,0	0,0	14,6
Belastingen	115,5	0,0	0,0	0,0	0,0	115,5
Overige kosten	202,8	848,6	0,0	22,2	163,7	1237,3
Transactiekosten	1,4	0,0	61,6	50,5	29,3	142,7
Subtotalen	884,2	1288,7	539,4	471,1	643,0	
Totale kosten vermogensbeheer						3.826,4

*) de in deze kolom genoemde kosten zijn niet te splitsen naar de verschillende vermogenscategorieën

***) Deze kolom betreft de LDI pool. De LDI pool bestaat uit derivaten (renteswaps) en staatsobligaties.

Toelichting kosten uitvoering vermogensbeheer

- De beheerkosten zijn in 2019 en in 2020 60% van de totale kosten. De stijging van het vermogen met 22% is groter dan de stijging van de kosten van 10,9%. De kosten stijgen absoluut zowel door de stijging van het vermogen als door een verhoging van andere kosten. De verhoging van de kosten zit in de stijging van de beheerkosten door het groeien van het belegd vermogen en in een stijging van de post overige kosten. De transactiekosten zijn lager. De verhoging van de kosten wordt in onderstaande toegelicht, maar bestaat uit twee elementen: stijging van de exploitatiekosten in de vastgoedportefeuille en het toerekenen van governancekosten.
- Er is geen relatie tussen een verlaagd risico in de portefeuille en hogere beleggingskosten.
- De beheerkosten van beleggingen zijn opgebouwd uit vermogensbeheervergoedingen en de vergoeding aan de fiduciair beheerder. De stijging is te verklaren uit de stijging van het vermogen. De beheerkosten voor de managers is gebaseerd op de grootte van de beleggingen (x basispunten van de belegging).
- Prestatieafhankelijke vergoedingen zijn vergoedingen die de vermogensbeheerders extra ontvangen wanneer vooraf gestelde prestatiecriteria worden gerealiseerd. Over 2020 is door het pensioenfonds, net als in eerdere jaren, geen prestatieafhankelijke vergoeding betaald.
- Kosten bewaarloon: dit betreft de kosten van het in bewaargeving van effecten bij de bewaarder (custodian). In 2020 bedroegen de kosten € 14.000 (2019: € 67.000) De custodykosten zijn gedaald doordat Pensioenfonds Kappers sinds halverwege 2019 nog alleen in fondsen participeert.
- Belastingen: bij belastingen is de BTW opgenomen die Pensioenfonds Kappers betaalt over ontvangen dienstverlening.
- Overige kosten: dit betreft onder meer kosten die binnen de beleggingsfondsen gemaakt worden voor accountant, governancekosten, bijdrage toezichthouder en dergelijke. Deze kosten worden door het beleggingsfonds inzichtelijk gemaakt en de kosten worden aan het beleggingsfonds onttrokken en toegerekend aan het pensioenfonds middels een evenredig verdeling over de participanten. Dit jaar zijn net als in 2019 de exploitatiekosten hier volledig in opgenomen. Exploitatiekosten zijn kosten die vastgoedfondsen maken, voor het beheer en (verhuurkosten) voor het gebruik van het vastgoed. Onderhoudskosten horen hier ook toe en daardoor kunnen de kosten jaarlijks behoorlijk fluctueren. De kosten zijn gestegen van € 320.000 in 2019 naar € 745.000 in 2020. Over 2020 is een deel van de kosten van het pensioenbeheer verantwoord onder de overige kosten van het vermogensbeheer. De bestuurskosten en accountantskosten die over 2020 zijn gemaakt, zijn deels toe te rekenen aan werkzaamheden met betrekking tot vermogensbeheer. Voor 2020 bedraagt dit : € 100.550 (door toepassing van dezelfde regels over 2019 is € 59.000 toegevoegd).

Aansluiting met de jaarrekening

De Aanbevelingen uitvoeringskosten van de Pensioenfederatie nemen naast de directe kosten ook de indirecte kosten mee en maken expliciet onderscheid tussen de vermogensbeheerkosten en transactiekosten. In de jaarrekening zijn alleen de kosten die direct bij het fonds ad € 0,8 miljoen in rekening zijn gebracht opgenomen (2019: € 1,04 miljoen). Dit betreffen de kosten voor de fiduciair manager BMO, de custodian CACEIS en incidentele advieskosten. De pensioenbeheerkosten die zijn toegerekend aan het vermogensbeheer vallen hier niet onder. De beheerkosten en transactiekosten worden onttrokken aan de fondswaarde van het betreffende fonds waar in wordt geparticipeerd en zijn in de jaarrekening onderdeel van het beleggingsrendement.

5.8 Kosten beloning fondsorganen

In overleg met de raad van toezicht en het verantwoordingsorgaan is het beloningsbeleid per 1 januari 2020 gewijzigd. De beloningen zijn verhoogd en er kan aanspraak gemaakt worden op een onkostenvergoeding. Uit deze onkostenvergoeding betalen de bestuurders bijvoorbeeld hun reiskosten en bijscholing. Het beloningsbeleid van het pensioenfonds was de

afgelopen zes jaar niet gewijzigd. In deze periode zijn de tijdsbesteding en de complexiteit van de werkzaamheden fors toegenomen. De beloning paste niet meer bij de verantwoordelijkheden die gedragen worden. Daarom vond het bestuur, in afstemming met het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht, het verantwoord om de beloningen per 2020 te verhogen.

Het beloningsbeleid van het fonds bestaat uit een vaste jaarlijkse vergoeding. Deze vaste vergoedingen worden jaarlijks verhoogd conform de loonstijging in de kappersbranche (CAO Kappersbedrijf). Bovenop de vaste vergoeding kan aanspraak gemaakt worden van een opslag van 7,5% voor alle kosten zoals bijvoorbeeld reis- en verblijfkosten, opleidingskosten, kantoorkosten en representatiekosten. Stagiaires ontvangen 1/3 deel van de beloning. De beloningen zijn, voor zover btw in rekening gebracht moet worden, exclusief btw.

Beloningsbeleid 2020	
Orgaan	Beloning (exclusief btw)
Bestuursleden	€ 30.000,-
Voorzitters bestuur	€ 45.000,-
Lid raad van toezicht	€ 9.000,-
Voorzitter raad van toezicht	€ 12.000,-
Verantwoordingsorgaan	€ 3.240,-
Onkostenvergoeding	7,5% van de beloning
Stagiaire	1/3 van de reguliere beloning

Per lid van het bestuur, de raad van toezicht en het verantwoordingsorgaan was de uitgekeerde beloning (indien btw in rekening gebracht moet worden, inclusief btw en exclusief onkostenvergoeding) in het boekjaar:

Bestuur	Periode	VTE	Functie	Beloning
Mevrouw R. van Ewijk	1-1 t/m 31-12	0,3	Werkgeversvoorzitter	€ 54.450,-
De heer T. van der Rijken	1-1 t/m 31-12	0,2	Bestuurslid	€ 36.300,-
De heer H. Roeten	1-1 t/m 31-12	0,2	Bestuurslid	€ 30.000,-
De heer E.P. de Vries	1-1 t/m 31-12	0,2	Bestuurslid	€ 36.300,-
De heer G.E. van de Kuilen	1-1 t/m 31-12	0,3	Werknemersvoorzitter	€ 54.450,-
De heer G.L. Sirks	1-1 t/m 31-12	0,2	Bestuurslid	€ 36.300,-
Stagiaire				
Mevrouw C. A-Tjak	1-9 t/m 31-12	nvt	Stagiaire bestuur	€ 3.333,33
Raad van toezicht				
De heer P. van Gameren	1-1 t/m 31-12	0,1	Lid	€ 10.890,-
Mevrouw H. de Graaf	1-1 t/m 31-12	0,1	Lid	€ 10.890,-
Mevrouw I van Duijn	1-1 t/m 31-12	0,2	Voorzitter	€ 14.520,-
Stagiaire				
De heer R. Beil	1-1 t/m 31-12	nvt	Stagiaire raad van toezicht	€ 3.630,-
Verantwoordingsorgaan				
De heer R. van Uden	1-1 t/m 31-12	nvt	Voorzitter	€ 3.240,-
De heer J. Kerstens	1-1 t/m 31-12	nvt	Lid	onbezoldigd
De heer C. de Groot	1-1 t/m 30-06	nvt	Lid	€ 1.620,-
Mevrouw K. Boekhorst	1-7 t/m 31-12	nvt	Lid	€ 1.620,-

Cumulatief waren de kosten van de beloningen van de fondsorganen in het boekjaar:

Orgaan	2020	2019
Bestuur	252	201
Raad van Toezicht	37	24
Verantwoordingsorgaan	7	5
Totaal	295	231

Aangezien de CAO-lonen in de kappersbranche gedurende 2020 niet zijn verhoogd, is de hoogte van de beloningen conform het beloningsbeleid per 1 januari 2021 niet gewijzigd.

6. Beleggingsbeleid

6.1 Beleggingsovertuigingen (investment beliefs)

Het bestuur heeft beleggingsovertuigingen vastgesteld als basis voor het beleggingsbeleid. Van belang is onder andere risicomangement, kostenbeheersing, een goed gediversifieerd en duurzaam beleggingsbeleid en begrijpelijke investeringen.

1. De lange termijn strategische invulling is leidend en er wordt slechts in beperkte mate van afgeweken.
2. Het fonds belegt passief, tenzij er overtuigende redenen zijn om actief te beleggen.
3. Het fonds neemt bewust beleggingsrisico's omdat dit op de lange termijn een hoger verwacht rendement oplevert.
4. Wij zijn van mening dat er bij elke lange termijn beleggingsbeslissing een afweging tussen rendement, risico, kosten, complexiteit en MVB (Maatschappelijk Verantwoord Beleggen) gemaakt moet worden.
5. De risico-rendementsverhouding van de portefeuille verbetert door diversificatie.
6. Wij zijn overtuigd van het bestaan van een illiquiditeitspremie. Vanwege onze lange termijn beleggingshorizon zijn wij in staat deze te incasseren.
7. Het effect van valutarisico is op de lange termijn neutraal.
8. Op lange termijn draagt maatschappelijk verantwoord beleggen bij aan een betere wereld en verbetert dit het risico/rendementsprofiel van de portefeuille.

6.2 Marktontwikkelingen – terugblik op 2020

Het jaar 2020 was, ook voor de financiële markten, een buitengewoon jaar. De belangrijkste reden hiervoor is uiteraard het coronavirus dat wereldwijd een grote impact heeft gehad op ons dagelijks leven, het functioneren van onze maatschappij en onze economieën en op de financiële markten.

In de laatste maanden van 2019 was er wel al enige notie van een nieuw, onbekend en zeer besmettelijk virus dat zich in China openbaarde, maar dit werd toch vooral als een lokaal probleem gezien en nog niet als een wereldwijde bedreiging. Vanaf januari 2020 verspreidde het coronavirus zich razendsnel over de wereld en moest de verspreiding via ingrijpende maatregelen worden ingedamd om het aantal slachtoffers te beperken en de zorgsystemen niet te laten bezwijken. In China was in de regio van de eerste uitbraak (Wuhan) al aangetoond dat strikte “lockdown” maatregelen de verspreiding van het virus snel afremt. In navolging hiervan werden in andere Aziatische landen, Europa en de VS ook lockdowns ingesteld die het maatschappelijk verkeer grotendeels plat legden. Het gevolg was dat de economieën voor een groot deel tot stilstand kwamen en thuiswerken de norm werd. Financiële markten reageerden negatief op deze enorme crisis. Een ongekend snel en fors ingrijpen van centrale banken (met renteverlagingen en nieuwe obligatie opkoopprogramma's) en overheden (via programma's die ervoor zorgden dat bedrijven wiens economische activiteit was stilgevallen financieel ondersteund werden) bracht echter verlichting.

En hoewel de werkloosheid en de economische schade zeer snel fors opliepen herstelden financiële markten en met name de aandelenmarkt. De buitengewone stimuleringsmaatregelen in combinatie met het terugschalen van de lockdowns in de zomer en de snelle ontwikkeling van vaccins, zorgde ervoor dat met name de aandelenmarkten razendsnel herstelden van de enorme verliezen die geleden waren.

Het coronavirus verdween echter niet, maar kwam zelfs via een tweede en derde golf in het najaar weer terug. Tegen het einde van het jaar waren er wereldwijd bijna 90 miljoen mensen besmet geraakt en bijna 2 miljoen mensen overleden als gevolg van het virus. Vanaf december werden echter ook de eerste positieve resultaten van testen met vaccins bekend en konden de eerste landen al beginnen met vaccineren. Daarmee is er licht aan het einde van de coronavirustunnel, ondanks het feit dat er nieuwe, nog besmettelijkere varianten van het virus opduiken die weer zware lockdowns vergen.

In de tweede helft van 2020 kwam er naast het coronavirus ook steeds meer aandacht voor de Amerikaanse presidentsverkiezingen. Deze verkiezingen leidden tot een overwinning van Joe Biden hetgeen positief ontvangen werd door de financiële markten. Verwacht wordt dat Biden forse en langdurige overheidsinvesteringen zal opstarten hetgeen vooralsnog positief door de financiële markten is ontvangen.

De economische groei zal voor 2020 negatief uitvallen. De verwachting is dat de economie van de EU met ruim 7% is gekrompen en die van de VS met ruim 3%. De verwachting voor 2021 is echter dat in navolging van de economie van China (dat snel herstelde van de coronacrisis en in 2020 met 2% groeide), de economieën van de EU en de VS met ruim 4% zullen groeien. Met name in de tweede helft van 2021 wordt een fors herstel verwacht van de dienstensector als de lockdowns achter de rug zijn en consumenten hun 'uitgestelde vraag' gaan inhalen.

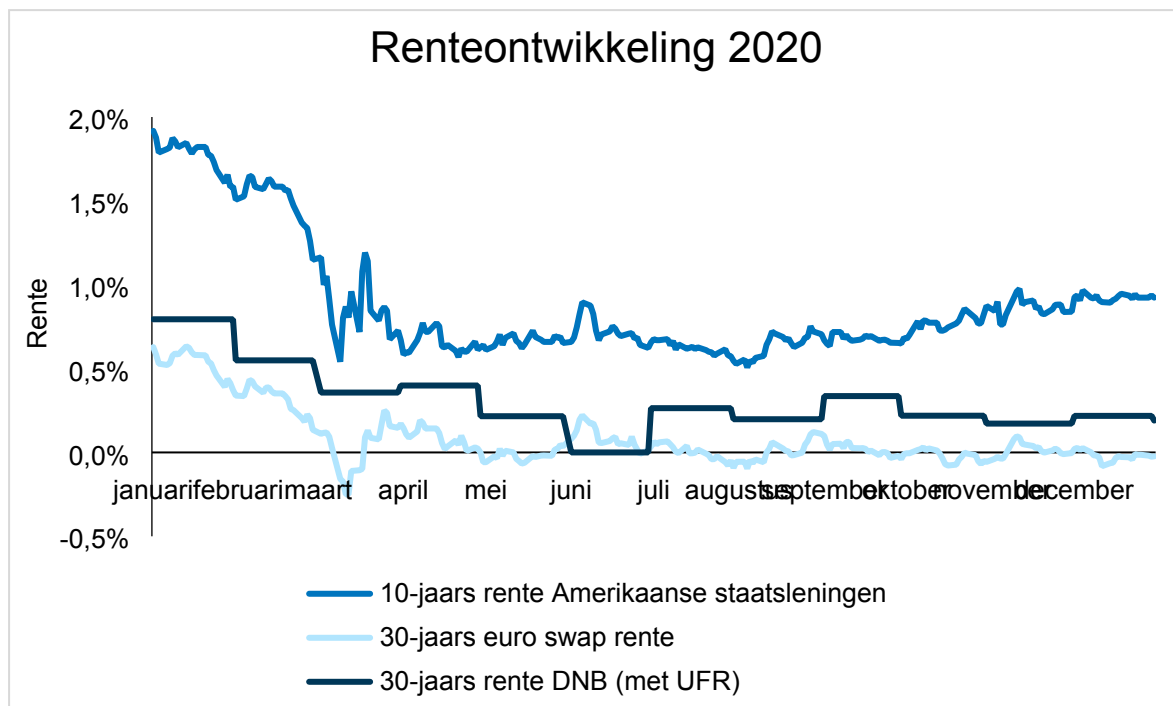
6.3 Ontwikkeling van de beleggingsportefeuille

De economische ontwikkelingen in 2020 hebben een positief effect gehad op de vermogenspositie van het pensioenfonds. De aandelen binnen de portefeuille hebben in 2020 een positief rendement behaald. Tegelijkertijd heeft de daling van de rente tot een positief rendement binnen de afdekkingsportefeuille geleid, maar diezelfde rentedaling heeft ook geleid tot een stijging van de technische voorzieningen.

Binnen de portefeuille heeft in 2020 een noemenswaardige ontwikkeling plaatsgevonden die wij hieronder weergeven.

- In begin van 2020 is binnen de staatsleningen portefeuille ruimte gecreëerd voor de belegging in enkele overheidsgegarandeerde leningen. Dit betroffen overheidsgegarandeerde instellingen waardoor deze obligaties vrijgesteld zijn van VEV-beslag (S5 kredietrisico), terwijl het rendement hoger was dan op reguliere Duitse staatsleningen.

Verder is de portefeuille geanalyseerd en bleef deze op hoofdlijnen ongewijzigd

Aandelen

Aandelenmarkten kenden een turbulent jaar. Na een (relatief) rustige start van het jaar, tuimelden koersen in korte tijd na het instellen van de lockdowns. Aandelen ontwikkelde markten (MSCI World Index euro-hedged) daalden in korte tijd met maar liefst 33%. Het herstel dat volgde was echter spectaculair. Door snel ingrijpen met ongekende stimuleringsmaatregelen door centrale banken en overheden en optimisme als gevolg van de ontwikkeling van vaccins stegen de koersen weer en waren de verliezen snel verdwenen. Vanaf het dal in maart 2020 tot aan het einde van het jaar stegen aandelen met ruim 61%. Voor het gehele jaar was het rendement 12% (MSCI World Index euro-hedged).

De verschillen tussen landen maar met name sectoren waren echter groot. De Amerikaanse aandelenmarkt, gedreven door een grote technologiesector, behaalde over 2020 een rendement van bijna 16% (S&P 500 index euro-hedged). Het rendement voor Europese aandelen bleef daarbij achter en kwam uit op een rendement van -2% (MSCI Europe Index euro-hedged). Opkomende markten zaten daar tussenin en behaalden een rendement van 5,9% (FTSE Emerging Markets All cap China Inclusion Index in euro).

Grotere verschillen in rendement waren echter waar te nemen tussen sectoren. Sectoren die konden profiteren van lockdowns en thuiswerken, zoals de technologiesector en consumentengoederen, lieten positieve rendementen zien van 40% tot 50%. Sectoren die veel last hadden van de gevolgen van het coronavirus, zoals de energiesector en de reisbranche, verloren tientallen procenten.

Aandelenmarkten in 2020

Vastgoed

Ten opzichte van 2019 is de vastgoedportefeuille in 2020 met € 3 miljoen toegenomen van € 102,1 miljoen naar € 105,2 miljoen. Met uitzondering van de winkelportefeuille die wederom een afwaardering kende, lieten alle beleggingen een positieve herwaardering zien. De vastgoedportefeuille van SAREF liet over 2020 een rendement zien van 4,6%. Hiervan was 2,5% direct rendement en 2,0% indirect rendement. Amvest liet over dezelfde periode een rendement zien van 8,0%. Hiervan was 3,1% direct rendement en 4,9% indirect rendement.

Hypotheke

De hypotheekportefeuille is in 2020 met € 9,9 miljoen toegenomen. De hypotheekportefeuille bedroeg ultimo 2020 € 98,6 miljoen. Met de hypotheekbeleggingen werd een rendement behaald van 2,23%, waarvan 2,06% direct rendement betrof en 0,17% indirect rendement. De (risico-vrije) benchmark rendeerdde 3,22%.

Renteafdekking

Het afdekken van het renterisico vindt plaats via een zogenoemde Maatwerk LDI Pool. De maatwerk LDI pool bestaat naast renteswaps uit een liquiditeitsfonds en Euro staatsobligaties. Het strategisch beleid van het pensioenfonds ten aanzien van de renteafdekking is afhankelijk van de stand van de 30-jaars rente. De omvang van de renteafdekking wordt gemeten ten opzichte van de marktwaarde van de verplichtingen. In onderstaande tabel is dit beleidskader weergegeven. Op basis van de rentestand ultimo 2020 bedroeg het matchpercentage 50%.

Tabel: Dynamische kader renteafdekking 2020:

Bij rentestijging 30 jaars EUR swap rente	
1,75%	55%
2,00%	60%
2,25%	65%

De rente is in 2020 verder gedaald. Hierdoor steeg de waarde van de beleggingen in de matchportefeuille, hetgeen in lijn is met de doelstelling van deze portefeuille, namelijk het verminderen van het risico ten opzichte van de verplichtingen. De verplichtingen zijn door de gedaalde rente namelijk ook gestegen. Omdat maar een deel van het renterisico wordt afgedekt,

zijn de verplichtingen – afgezien van het UFR-effect - sneller gestegen dan de waarde van de renteaftrekking. Per saldo heeft de rentedaling dus een daling van de dekkingsgraad tot gevolg gehad.

6.4 Samenstelling beleggingsportefeuille

Onderstaande tabel laat de beleggingen in procenten zien per eind boekjaar.

CATEGORIE	Weging	Norm 2020	Belegd vermogen (* 1.000)
	31 december 2020		31 december 2020
Return portefeuille	45,6%	43,2%	605.882
Match portefeuille	54,4%	56,8%	723.914
Totaal portefeuille	100,0%	100,0%	1.329.797
Liquide Returnportefeuille			
Aandelen	37,5%	33,2%	498.224
Liquide middelen	0,1%	0,0%	1.398
Illiquide Returnportefeuille			
Vastgoed	8,0%	10,0%	106.260
Totaal Returnportefeuille	45,6%	43,2%	605.882
Match portefeuille			
Obligaties *)	14,2%	20,0%	189.398
Maatwerk LDI Pool **)	32,8%	26,8%	435.897
Hypotheken	7,4%	10,0%	98.619
Totaal Matchportefeuille	54,4%	56,8%	723.914

* Deze portefeuille bevat Bedrijfsleningen

** De Maatwerk LDI Pool bestaat uit Eurostaatsleningen en renteswaps.

6.5 Rendement van de beleggingsportefeuille

Het rendement van de portefeuille wordt afgezet tegen een meetlat (de zogenaamde benchmark) om de resultaten te kunnen beoordelen. Het rendement van de totale portefeuille over geheel 2020 bedroeg 20,05%. De benchmark bedroeg 19,53%.

In de tabel hieronder worden de absolute rendementen per categorie en van de totale portefeuille van 2020 weergegeven.

Rendementen %	2020	Benchmark
Return portefeuille (43,2%)	10,92%	9,83%
Match portefeuille (56,8%)	25,83%	25,82%
Totaal portefeuille	20,05%	19,53%
Return portefeuille		
Aandelen (*)	11,43%	10,03%
Liquide middelen	0,0%	0,0%
Vastgoed	5,30%	5,30%
Totaal Return portefeuille	10,92%	9,83%
Match portefeuille		
Obligaties	2,70%	2,77%
Maatwerk LDI Pool	45,42%	45,42%
Hypotheken	3,31%	3,24%
Totaal Match portefeuille	25,83%	25,82%

(*) **Toelichting bij de outperformance van de passieve aandelenportefeuille:** De positieve relatieve performance binnen de aandelenportefeuille over 2020 is te herleiden naar de ontwikkelde markten aandelen en met name in de eerste 3 kwartalen van het jaar. Dit fonds, dat aanpassingen toepast op basis van ESG karakteristieken, heeft het een stuk beter gedaan dan de reguliere benchmark.

De z-score wordt ieder jaar berekend en laat het verschil zien tussen het werkelijke rendement van de portefeuille en het rendement van de benchmark die gebaseerd is op het strategisch beleid van het pensioenfonds. Een positief getal betekent dat de beleggingen van het pensioenfonds beter hebben geredeneerd dan de markt; bij een negatief getal geldt het omgekeerde. Bij de berekening worden ook de kosten in de beschouwing opgenomen.

Naast de jaarlijks berekende z-score wordt een zogenaamde performancetoets gedaan, waarvoor de z-scores over een periode van 5 jaren worden berekend. In het Vrijstellingsbesluit Wet Bpf 2000 is opgenomen dat er vrijstelling van de verplichte deelname aan een bedrijfstakpensioenfonds kan worden verleend als de performancetoets lager is dan 0. Het feitelijk behaalde rendement van het pensioenfonds ligt dan over die periode van 5 jaar beduidend lager dan de benchmark. Volgens de vrijstellingsregeling zal de performancetoets worden toegepast over de periode 2016 tot en met 2020. Indien de uitkomst van de performancetoets lager is dan 0, dan kan een werkgever vanaf 1 januari 2021 een verzoek indienen tot vrijstelling van deelname.

Over 2020 is een z-score behaald van 0,37 (2019: 0,37). De performancetoets over de periode januari 2016 tot en met december 2020 bedraagt 1,75 (2019: 1,68). De uitkomst van de performancetoets ligt daarmee voor het pensioenfonds boven de toegestane norm.

6.6 Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (MVB)

Het pensioenfonds voert een helder en transparant beleid voor maatschappelijke verantwoord beleggen (MVB) gericht op het identificeren en terugdringen van duurzaamheidsrisico's, maar ook op het signaleren van kansen. De strategie richt zich op het uitvoeren van een ESG Screen, het zoeken van de dialoog met ondernemingen waarin wordt belegd (aandelen en bedrijfsobligaties) en de uitvoering van een actief stembeleid. Hierbij wordt gekeken naar diverse thema's op het gebied van milieu, de maatschappij en goed ondernemingsbestuur (ESG – Environmental, Social, Governance). Uitgangspunt hierbij zijn de wereldwijd geaccepteerde standaarden zoals de UN Principles for Responsible Investment (UNPRI) en de UN Global Compact (UNGC).

De afgelopen periode heeft het pensioenfonds in samenwerking met haar fiduciair BMOGAM verdere stappen gezet in de integratie van de Sustainable Development Goals (SDG's) binnen het engagementproces. De SDG's zijn door de Verenigde Naties geïntroduceerd als gemeenschappelijk vocabulaire tussen beleggers, ondernemingen en overheden. Deze SDG's

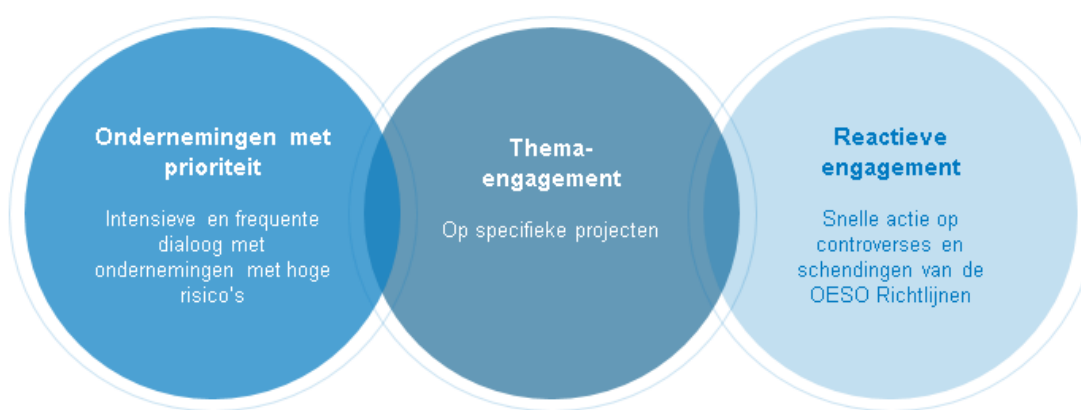
kunnen als katalysator voor het engagementproces dienen en de transparantie bij ondernemingen bevorderen. Ook zijn ze bruikbaar om de gevolgen van de engagementinspanningen verder in kaart te brengen.

Specifiek is gekozen om aansluiting te zoeken bij SDG 6 (Schoon water en sanitatie) en 13 (Klimaatverandering aanpakken). Enkele voorbeelden van de engagement activiteiten op klimaatverandering zijn hieronder opgenomen.

Engagement

Het engagementprogramma speelt een belangrijke rol in uitwerking van ons streven naar lange termijn waarde creatie. Het is bovendien een belangrijk instrument waarmee ESG-due dilligence wordt vormgegeven: identificatie, beoordeling en mitigatie van duurzaamheidsrisico's van de portefeuille op maatschappij en milieu en van duurzaamheidsrisico's die mogelijk een materiële impact hebben op de portefeuille.

Identificatie en beoordeling van materiële daadwerkelijke en potentiële negatieve impacts is het startpunt van het engagementprogramma waarmee BMO GAM namens Pensioenfonds Kappers invulling geeft aan het mitigatieproces. Mitigatie vindt plaats binnen de 3 werkstromen van het engagementprogramma: engagement met prioriteitsbedrijven, reactief engagement op controverses en thematisch engagement:

Engagement met prioriteitsbedrijven.

Dit programma richt zich op potentiële negatieve impacts en strategische en ESG-*risico's* (Environment, Social en Governance). Jaarlijks worden ondernemingen geselecteerd die als risicovol worden beoordeeld en die belangrijk zijn in de portefeuille. Hierbij hanteert BMO GAM een systematische methode van kwantitatieve analyse op basis van ESG-data en scores, gecombineerd met een kwalitatieve beoordeling door eigen analyses.

Startpunt is een beoordeling van ESG-prestaties en risicoclassificatie van ondernemingen in portefeuille aan de hand van ESG-ratings: absolute scores, relatieve scores (ten opzichte van de sector) en veranderingen in de tijd. De uitkomst hiervan is inzicht in prestaties van ondernemingen op belangrijke duurzaamheidsthema's zoals CO₂-uitstoot, arbeidsomstandigheden en corruptie. Daarnaast richt de analyse zich op kernpunten van corporate governance, zoals onafhankelijkheid van bestuur en belangen van minderheidsaandeelhouders.

Vervolgens worden de prestaties en strategie van ondernemingen die als belangrijk en risicovol worden geclassificeerd, kwalitatief beoordeeld aan de hand van onderzoek naar bedrijfsgeschiedenis, strategie, financiële prestaties en doelen, gecombineerd met een nadere analyse van ESG-*risicobeheersing* en ESG-prestaties en –ambities, onder andere op basis van engagementervaring uit het verleden. Ook wordt daarbij beoordeeld of engagement succesvol kan zijn en de juiste mitigatiestrategie is.

Voor de analyses wordt gebruik gemaakt van gegevens en inzichten van BMO, MSCI ESG en ISS.

Reactief engagementprogramma

Dit programma richt zich op het mitigeren van daadwerkelijke negatieve impacts van ondernemingen op maatschappij en milieu.

Ieder kwartaal worden schendingen van de OESO Richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen en de Global Compact van de Verenigde Naties door ondernemingen in portefeuille beoordeeld door BMO GAM, mede op basis van onderzoek door derden. Daarbij wordt geprioriteerd naar ernst van de schending (wat wordt bepaald door heftigheid, schaal en onomkeerbaarheid van de impact) en de reactie van de onderneming erop.

Engagement met geselecteerde ondernemingen richt zich op het beëindigen van de schending, aanpak van de negatieve effecten door herstel en/of verhaal en het voorkomen van schade in de toekomst.

Net als in 2019 was in 2020 de damdoorbraak in Brumadinho in Brazilië een belangrijk onderwerp in dit engagementprogramma. Deze damdoorbraak veroorzaakte een grote overspoeling van afvalslak van lokale mijnbouw met meer dan 200 doden als gevolg. In reactie op deze tragedie heeft Pensioenfonds Kappers zich via BMO GAM aangesloten bij een gezamenlijk engagementinitiatief onder de vlag van PRI, gericht op compensatie en herstel van leefgebieden en levensonderhoud door de betrokken onderneming. Daarnaast heeft Pensioenfonds Kappers zich via BMO GAM direct aangesloten bij een sectorinitiatief dat zich richt op veiligheid van afvalslakdammen die wereldwijd door mijnbouwbedrijven worden beheerd. Dit project heeft geresulteerd in een publiek beschikbare database van dammen met informatie over de status ervan. Dit op basis van informatie van de bedrijven die ze beheren. Het doel van dit project blijft het vergroten van veiligheid van dammen. Transparantie is hierbij een belangrijke eerste stap.

Thematisch engagement

Naast ESG-risico's op bedrijfsniveau, worden ieder jaar ESG-thema's, trends en risico's geïdentificeerd door BMO GAM die van invloed zijn op groepen ondernemingen, bijvoorbeeld binnen sectoren of regio's, mede op basis van input van Pensioenfonds Kappers. Deze thema's worden uitgewerkt in projecten die doorgaans 2 tot 3 jaar lopen. In 2020 zijn de volgende projecten uitgevoerd:

Banken en klimaatverandering (SDG 7 en 13)

In 2020 is met 29 banken wereldwijd gesproken over verbetering van beheer van klimaatrisico's in hun kredietverlenings- en acceptatieactiviteiten, governance, klimaatstrategieën en stresstests met scenario's. Daarnaast hebben we gesproken over het formuleren van klimaat neutrale doelstellingen en de grondige implementatie daarvan.

Banken in heel Azië beginnen zich bewust te worden van de uitdaging. Banken in Zuidoost-Azië, lopen over het algemeen voor op hun tegenhangers in China en India. Japanse en Zuid-Koreaanse banken blijven daarentegen achter bij hun collega's in andere ontwikkelde landen. Om de engagement in de regio te versterken, hebben wij ons aangesloten bij een lokaal initiatief dat zich richt op de grootste Japanse en Chinese banken en zullen wij actief blijven deelnemen aan de PRI Palm Oil Investors Working Group die zich richt op de bijdrage van Zuidoost-Aziatische banken aan ontbossing en klimaatverandering via hun kredietverlenings- en acceptatieactiviteiten.

Climate Action 100+ (SDG 7, 13)

Het wereldwijde gezamenlijke engagementprogramma Climate Action 100+ heeft bij diverse ondernemingen goede vooruitgang geboekt. Zo had aan het eind van het jaar 43% van de 160 aangeschreven bedrijven zich tot doel gesteld om in 2050 of eerder geen broeikasgassen meer te produceren.

Via engagement door BMO is Pensioenfonds Kappers actief betrokken bij engagement met 26 ondernemingen. We hebben bij deze ondernemingen belangrijke mijlpalen bereikt, waaronder de toezeggingen van de multinationale mijnbouwgiants Rio Tinto, BHP Billiton en Glencore om hun emissies nu tot nul terug te brengen en een nieuwe strategie voor elektrificatie door General Motors. De oliemultinationals bleven niet achter, zoals blijkt het concrete plan van BP, om de activiteiten te diversifiëren richting duurzame energie en weg van fossiele brandstoffen, de ambitie van Occidental om de eerste grote Amerikaanse oliemaatschappij met een netto-nul CO₂-uitstoot te worden, en het duidelijke traject van Total om de intensiteit van producten in 2050 met 60% te verminderen. Bij elektriciteitsproducenten werden de grootste resultaten in de VS geboekt, zoals een doelstelling door het grote Amerikaanse elektriciteitsbedrijf Vistra Energy om CO₂ neutraal te worden.

Sommige bedrijven blijven een grotere uitdaging vormen, zoals het Koreaanse nutsbedrijf KEPCO en de Chinese mijnbouwgiants China Shenhua. Maar zelfs hier zien we de vooruitzichten op vooruitgang verbeteren nu hun regeringen nationale klimaat neutrale doelstellingen hebben geformuleerd.

Uitfasen van kolen (SDG 7, 9, 13)

De focus van dit project lag in 2020 op multinationale mijnbouwbedrijven, en op mijnbouw- en energiebedrijven in China en de VS. De resultaten in 2020 waren wisselend. De grote gediversifieerde mijnbouwbedrijven hebben enkele belangrijke toezeggingen gedaan, zoals aankondigingen om steenkoolactiva te verkopen en klimaat neutrale ambities voor de lange termijn. De reactie van pure kolenmijnbouwers is, niet verrassend, minder krachtig geweest. Echter, de aankondiging van China van klimaatneutraliteit in 2060 en de overwinning van Biden in de VS veranderen het politieke landschap en kunnen deze bedrijven meer onder druk zetten.

In de elektriciteitssector zijn de verbeterde economische aspecten van hernieuwbare energie, in combinatie regelgeving, krachtige hefboomen voor verandering gebleken. Veel Europese en Amerikaanse bedrijven hebben ambitieuze doelen gesteld, die gepaard gaan met hogere investeringen in hernieuwbare energie en opslag. Veel bedrijven zijn echter nog steeds van plan om steenkoolcentrales tot het einde van hun economische levensduur te laten draaien.

Er is nog veel werk aan de winkel om steenkool wereldwijd versneld uit te faseren. We zullen ons blijven richten op de VS en China in het bijzonder, maar we zullen ons ook richten op India.

Duurzame voedselsystemen (SDG 12, 13, 15)

In 2020 hebben wij met 52 voedselproducenten en detailhandelaren gesproken over onderwerpen als ontbossing, klimaataanpassingsstrategieën, waterbeheer en alternatieve eiwitten. Hoewel deze ondernemingen de risico's van klimaatverandering en biodiversiteitsverlies voor hun bedrijf onderkennen, evenals de gevolgen van hun activiteiten. Lukt het de meeste bedrijven nog onvoldoende om hun bedrijfsmodel te veranderen om daarmee verdere aantasting van het milieu aanzienlijk te kunnen tegengaan.

Ontbossing had onze speciale aandacht vanwege de gevolgen van de productie van soja, palmolie en rundvlees voor de gezondheid van regenwouden en andere ecosystemen en, uiteindelijk, voor klimaatverandering. We hebben we constructieve relaties opgebouwd met 's werelds grootste grondstoffen handelaars. We hebben ook gezien hoe vleesverpakkingsgiganten Marfrig en JBS plannen aankondigden om systemen voor de traceerbaarheid van de toeleveringsketen van rundvlees te lanceren en zich aan te sluiten bij samenwerkingsinitiatieven om ontbossing aan te pakken.

We hebben ons aangesloten bij een gezamenlijk initiatief op het gebied van duurzame eiwitten, gericht op detailhandelaars en producenten van voedingsmiddelen. Toonaangevende bedrijven als Tesco en Unilever hebben ambitieuze doelen gesteld voor de verkoop van plantaardige vleesalternatieven om de consument te stimuleren hiervan gebruik te maken en de gevolgen voor de volksgezondheid en het milieu te helpen aanpakken.

Schoon water en sanitaire voorzieningen – SDG 6

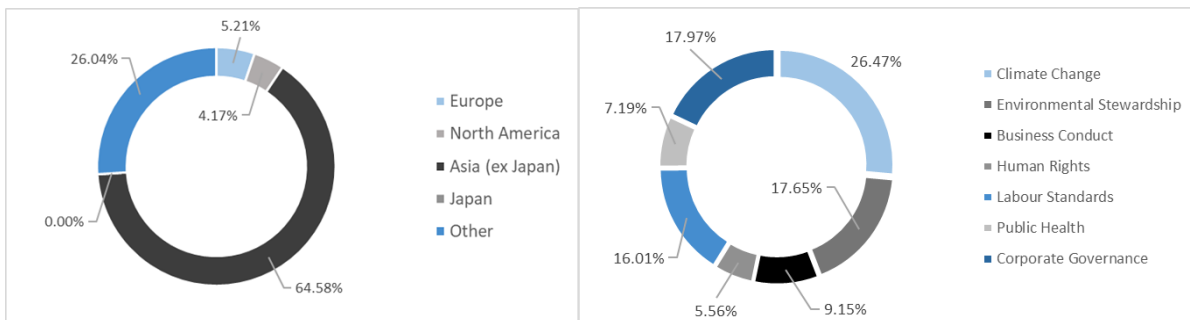
Binnen deze SDG is ook in 2020 actie ondernomen om bedrijven aan te spreken op hun gebruik van water. Daarbij hebben we ons gericht op voedingsmiddelen en -grondstoffen, cement en nutsbedrijven. We hebben een actieve dialoog gevoerd over dit onderwerp met 12 ondernemingen.

Met het Franse nutsbedrijf Suez, een van de grootste waterbedrijven ter wereld, hebben we gesproken over beschikbaarheid van schoon drinkwater wereldwijd, terwijl we met de Mexicaanse cementproducent Cemex juist over het eigen watergebruik hebben gesproken en onze steun uitgesproken voor het voornemen om een routekaart voor vermindering van watergebruik.

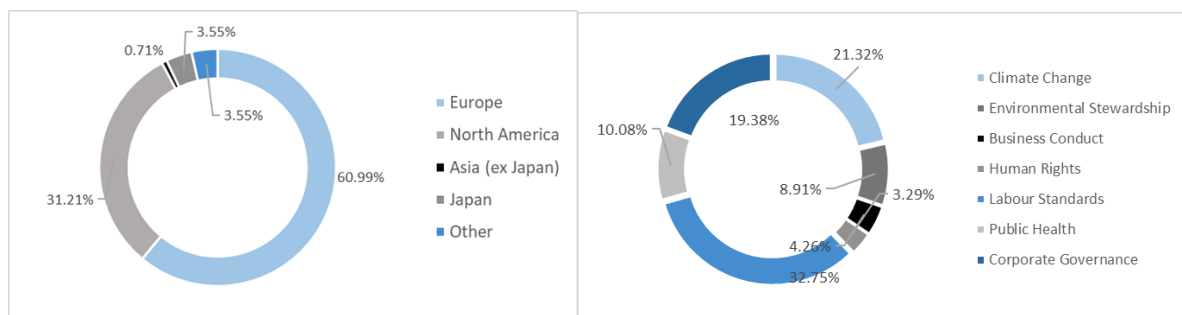
In de voedingsmiddelenindustrie hebben we producenten in China, Brazilië en Europa aangesproken op het watergebruik in de eigen activiteiten en vooral bij toeleveranciers. Naast ontbossing was beheersing van waterrisico's en het verminderen van watergebruik een belangrijk onderwerp in de sector in 2020. Het Ierse Kerry Group liet in 2020 goede resultaten zien op het vlak van watermanagement: het realiseerde een vermindering van 9% in het totale watergebruik, heeft een interne waterrisico analyse gedaan en heeft meer dan 1000 boeren (toeleveranciers) getraind in duurzame landbouw.

Engagement in cijfers

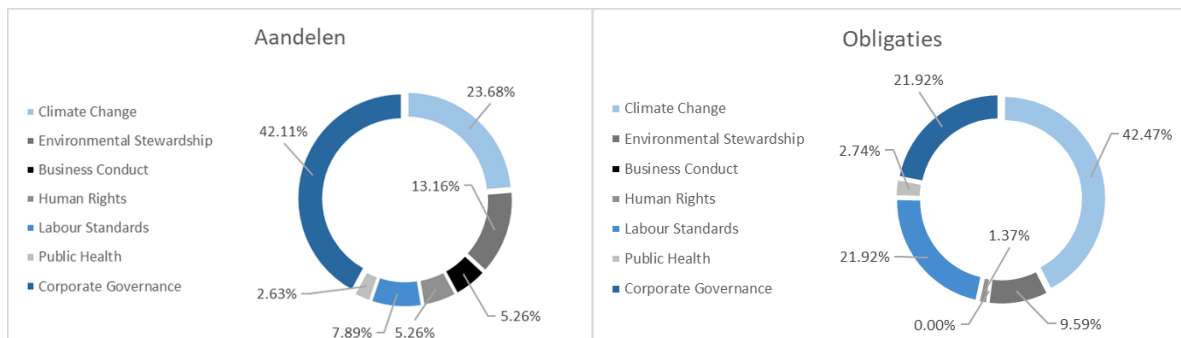
Namens Pensioenfonds Kappers zijn binnen de aandelenportefeuille 96 ondernemingen aangesproken, in 21 landen over de volgende onderwerpen:

Namens Pensioenfonds Kappers zijn binnen de bedrijfsobligatieportefeuille 141 ondernemingen aangesproken, in 21 landen over de volgende onderwerpen:

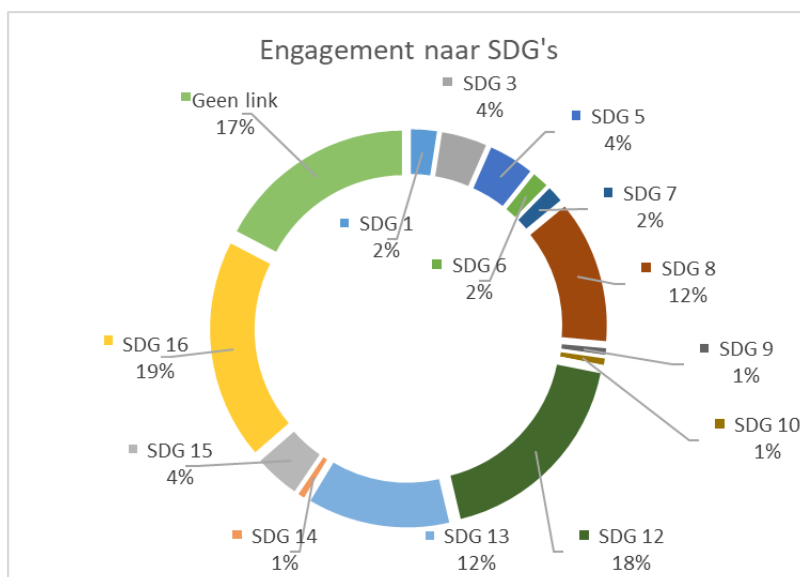

Engagement heeft in 2020 111 keer aantoonbaar resultaat heeft opgeleverd op de volgende onderwerpen:

Een voorbeeld van een positief resultaat dat is geboekt in 2020 was bij BHP, het internationale mijnbouwbedrijf. Dat bedrijf ontwikkelde mede op aandringen namens pensioenfondsen Kappers een nieuwe klimaatstrategie met CO2-reductie van 30% in 2030, een actieplan om bij te dragen aan CO2 reductie in de keten en het begon met klimaatscenario stress test van alle mijnbouwactiviteiten, waaronder steenkolen.

We monitoren de engagement activiteiten en -resultaten ook naar bijdrage aan de Sustainable Development Goals (SDG's) van de Verenigde Naties. In 2020 was de verdeling van activiteiten(aandelenportefeuille) naar SDG's als volgt:

Stembeleid

Binnen de ontwikkelende markten aandelen zijn in 2020 14.496 stemmen uitgebracht. In 7.5% van de gevallen is er een tegenstem uitgebracht.

Uitsluitingen

Pensioenfondsen Kappers belegd middels beleggingsfondsen wereldwijd in aandelen. Binnen het ontwikkelde markten fonds zijn uitsluitingen van toepassing op: thermische kolen, controversiële wapens, tabak en uitsluitingen op basis van schendingen van de VN Global Compact principes.

Op grond van het besluit marktmisbruik Wet op het Financieel Toezicht (Wft) moet het pensioenfonds bedrijven uitsluiten als die clustermunitie of cruciale onderdelen daarvan produceren, verkopen of distribueren. Binnen de wet –en regelgeving is overigens wel toegestaan om vanuit beleggingsfondsen een positie te hebben in deze bedrijven door transacties (in door derden beheerde beleggingsinstellingen) gebaseerd op een index die voor minder dan vijf procent bestaat uit deze ondernemingen.

Duurzaam vastgoed

Duurzaam vastgoed heeft een zo laag mogelijke milieubelasting en blijft op lange termijn aantrekkelijk voor zowel de eigenaar als de gebruiker. Dat betekent dat het energiezuinig is, gebruik maakt van hernieuwbare energie, een lage CO₂-uitstoot heeft, een prettig binnenklimaat heeft en in een veilige en leefbare omgeving ligt. Duurzaam vastgoed is courant en zal op termijn beter verhuurbaar zijn en beter zijn waarde behouden dan vastgoed dat niet duurzaam is.

Het beleid richt zich op het verduurzamen van de bestaande vastgoedportefeuille bij onderhoud en renovatie van projecten. Hierbij wordt gestuurd op verbetering van de energielabels en terugdringing van de CO₂-uitstoot. Dat vraagt vooral om investeringen in isolatie en ventilatie, wat tevens leidt tot meer gebruikscomfort, alsmede het aanbrengen van PV-panelen.

Acquisities worden getoetst op duurzaamheid en moeten aan minimale eisen voldoen. Daarnaast wordt er een dialoog gevoerd met partijen die invloed hebben op de duurzaamheid van het vastgoed, zoals vastgoedbeheerders, huurders, dienstverleners en leveranciers.

In 2019 heeft de Nederlandse overheid met het bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties een Klimaatakkoord gesloten. Doelstelling is dat de CO₂ uitstoot in Nederland in 2030 met 49% is afgenomen ten opzichte van 1990 en in 2050 met 95%. Met behulp van CO₂ reductie Routekaarten wordt onderzocht hoe deze doelstelling in de vastgoedportefeuille kan worden gerealiseerd en worden planmatige investeringsprogramma's opgesteld. In 2020 is het eerste CO₂-dashboard opgesteld voor de woningbeleggingen, in 2021 volgen de winkel- en kantorenportefeuilles. Dit geeft inzicht in de behaalde resultaten ten opzichte van referentiejaar 1990. Ook is in 2020 verdergaand onderzoek gedaan naar de gevolgen van klimaatverandering, zoals wateroverlast en hittestress, met als doel om tot een beleid te komen dat relevant is voor vastgoed in Nederland. Deze impactanalyse is op objectniveau uitgevoerd en zal in 2021 worden doorontwikkeld naar een model, waarin ook de beheersmaatregelen kunnen worden opgenomen.

Effectief betekent dit het volgende voor de verschillende vastgoedportefeuilles van Pensioenfonds Kappers:

Zorgvastgoedmarkt

Het Fonds heeft, net als in voorgaande jaren, in 2020 deelgenomen aan de Global Real Estate Sustainability Benchmark (GRESB). Deze benchmark meet jaarlijks het duurzaamheidsbeleid en de implementatie daarvan bij vastgoedfondsen wereldwijd. In 2020 heeft een recordaantal van 1.229 fondsen en portefeuilles deelgenomen. Het Fonds heeft een totaal van 83 punten behaald, de tweede positie in de peer group, en verkreeg daarvoor 4 sterren in de benchmark. Op de meeste onderdelen binnen GRESB behaalde het Fonds (bijna) de maximale scores. Ruimte voor verbetering is er vooral op het onderdeel Performance Indicators, dit betreft het verzamelen van en rapporteren over verbruiksdata (energie, CO₂, water en afval). Syntrus Achmea Real Estate & Finance heeft hiervoor een verbeterplan opgesteld. Dit zal de komende jaren tot hogere scores op Performance Indicators moeten leiden.

Woningmarkt

Het Fonds heeft, net als in voorgaande jaren, in 2020 deelgenomen aan de Global Real Estate Sustainability Benchmark (GRESB). Deze benchmark meet jaarlijks het duurzaamheidsbeleid en de implementatie daarvan bij vastgoedfondsen wereldwijd. In 2020 heeft een recordaantal van 1.229 fondsen en portefeuilles deelgenomen.

Het Fonds heeft een totaal van 84 punten behaald en de maximale rating van 5 sterren.

Op de meeste onderdelen binnen GRESB behaalde het Fonds (bijna) de maximale scores. Ruimte voor verbetering is er vooral op het onderdeel Performance Indicators, dit betreft het verzamelen van en rapporteren over verbruiksdata (energie, CO₂, water en afval). Syntrus Achmea Real Estate & Finance heeft hiervoor een verbeterplan opgesteld. Dit zal de komende jaren tot hogere scores op Performance Indicators moeten leiden.

Het AMVEST Residential Core fonds heeft in 2020 met een score van 84 punten de maximale rating van 5 sterren behouden. In 2020 zijn meer eengezinswoningen voorzien van zonnepanelen, waardoor effectief alle geschikte eengezinswoningen in de ARC-portefeuille nu zonnepanelen hebben geïnstalleerd. Nu zal het ARC Fonds zijn focus aanpassen naar het uitrusten van meergezinswoningen met zonnepanelen in 2021.

Winkelmarkt

Het Fonds heeft, net als in voorgaande jaren, in 2020 deelgenomen aan de Global Real Estate Sustainability Benchmark (GRESB). Deze benchmark meet jaarlijks het duurzaamheidsbeleid en de implementatie daarvan bij vastgoedfondsen wereldwijd. In 2020 heeft een recordaantal van 1.229 fondsen en portefeuilles deelgenomen.

Het Fonds heeft een totaal van 87 punten behaald. Het Fonds kreeg evenals in 2019 de maximale rating van 5 sterren.

Op de meeste onderdelen binnen GRESB behaalde het Fonds (bijna) de maximale scores. Ruimte voor verbetering is er vooral op het onderdeel Performance Indicators, dit betreft het verzamelen van en rapporteren over verbruiksdata (energie, CO₂, water en afval). Syntrus Achmea Real Estate & Finance heeft hiervoor een verbeterplan opgesteld. Dit zal de komende jaren tot hogere scores op Performance Indicators moeten leiden.

7. Communicatiebeleid

7.1 Ontwikkelingen

In 2020 bleef de financiële positie zorgelijk. Toch was het nog niet nodig om de pensioenen te verlagen. In de communicatie zijn deelnemers en werkgevers er voortdurend op voorbereid dat deze stap wellicht in 2021 moet worden genomen.

In maart brak de coronapandemie uit, met tweemaal een lockdown tot gevolg. De kapperszaken moesten de deuren sluiten en kwamen in financiële problemen. Het pensioenfonds heeft in de communicatie veel aandacht besteed aan de gevolgen van de coronacrisis. Via nieuwsbrieven, de website en facturen zijn werkgevers geïnformeerd over de mogelijkheid om een betalingsregeling te treffen en tegemoetkoming van de overheid aan te vragen.

Onderwerpen waar het pensioenfonds in 2020 aandacht aan heeft besteed in de communicatie:

- De financiële situatie;
- De vooruitzichten en het herstelplan;
- Wijzigingen in het pensioenreglement;
- Het jaarverslag 2019;
- Het UPO 2020;
- Gegevens aanleveren via UPA (voor werkgevers);
- Op tijd aanleveren van gegevens (voorkomen ambtshalve vaststelling – voor werkgevers);
- De premie die in 2021 stijgt;
- De transitie naar TKP Pensioen.

7.2 Communicatiebeleidsplan en -jaarplan

Het bestuur vindt het belangrijk dat pensioeninformatie begrijpelijk wordt overgebracht. Daarom kiest het bestuur in het communicatiebeleidsplan voor concreet taalgebruik, korte teksten, veel beeld en kleurgebruik en aansprekende voorbeelden.

Vergroten van het pensioenbewustzijn bij zowel werkgevers als deelnemers, betrekken van gepensioneerden en het creëren van vertrouwen en herkenbaarheid zijn de speerpunten. In het communicatiejaarplan 2020 zijn de specifieke communicatiemiddelen en -acties opgenomen waarmee het pensioenfonds deze speerpunten wil uitdragen.

De pensioen- en communicatiecommissie (PCC) stelt dit beleid op en monitort de activiteiten gedurende het jaar.

7.3 Speerpunten

De visie, kernwaarden en kernboodschap zijn geformuleerd in het beleidsplan. Deze zijn in 2020 vertaald in de volgende speerpunten bij de uitvoering van het communicatiebeleid:

- Doorlopend aandacht vestigen op de financiële situatie en over de mogelijkheid dat er gekort moet worden;
- Werkgevers motiveren om UPA te gebruiken én om op tijd aan te leveren. Dat verbetert de efficiency en verkleint de kans op fouten;
- Het UPO aangrijpen als moment om de pensioenopbouw onder de aandacht te brengen.
- Onderzoeken of de communicatie gewaardeerd wordt en waar die verbeterd kan worden.

7.4 Terugblik

De wettelijke communicatie bestaat uit het verzenden van UPO's aan alle groepen deelnemers, inclusief slapers en ex-partners. Daarnaast wordt het Pensioen 1-2-3 (als startbrief) en de stopbrief verzonden aan respectievelijk nieuwe en vertrekkende deelnemers. Het pensioenfonds beschikt verder over een aantal brieven die in veelvoorkomende situaties aan individuele deelnemers worden verstuurd. In alle gevallen is de website een belangrijk communicatiemiddel om naar door te verwijzen. In brieven staat de belangrijkste en meest relevante informatie beschreven. Op de website is meer diepgaande informatie te vinden, evenals het antwoord op veel gestelde vragen.

Het pensioenfonds bracht in 2020 twee keer een papieren nieuwsbrief uit voor alle deelnemers en pensioengerechtigden. Zo komt het onderwerp 'pensioen' geregeld onder de aandacht bij de doelgroep. In december werd een brief verzonden over de transitie van de pensioenadministratie naar TKP Pensioen met daarin de nieuwe contactgegevens.

Werkgevers kregen in 2020 drie keer een reguliere digitale nieuwsbrief. Daarin was vooral veel aandacht voor het aanleveren van gegevens. Aanleveren via UPA is snel, veilig en accuraat. Toch gebruikt een deel van de werkgevers dit nog niet. Via de nieuwsbrief worden ze gemotiveerd om dit te gaan doen en geïnformeerd over nieuwe mogelijkheden. In 2020 werden als gevolg van de coronacrisis twee extra nieuwsbrieven uitgegeven. Hierin werd informatie gegeven over betalingsregelingen en tegemoetkomingen vanuit de overheid. Daarnaast is toegelicht hoe belangrijk het is om tóch de pensioenpremie te blijven betalen. In januari 2021 werd een brief aan werkgevers verzonden over de transitie van de pensioenadministratie naar TKP Pensioen. In de brief is aan werkgevers uitgelegd welke acties nodig zijn om de gegevensaanlevering bij TKP Pensioen te doen.

Naast de genoemde nieuwsbrieven heeft het pensioenfonds in 2020 tweemaal een onderzoek gehouden onder alle werkgevers. Zij kregen na de (aankondiging in de) nieuwsbrieven van maart en september een online vragenlijst. De eerste enquête ging over eventuele vragen die werkgevers ontvangen van werknemers over de pensioenregeling en of zij hulp nodig hebben bij het beantwoorden van deze vragen. De tweede enquête ging over de wensen die werkgevers hebben bij de informatie van het pensioenfonds. Kan het duidelijker, sneller of via andere kanalen? De belangrijkste resultaten uit deze enquêtes waren:

- 86% van de werkgevers krijgt nooit vragen van werknemers over pensioen.
- 60% van de werkgevers die wel vragen krijgen geven aan dat ze die vragen zelf kunnen beantwoorden.
- De informatie van het fonds in het algemeen wordt door circa 72% van de respondenten als voldoende tot goed beoordeeld.
- De digitale nieuwsbrief voor werkgevers is bij 32% van de respondenten niet bekend.
- Meer dan 90% van de respondenten wenst informatie van het pensioenfonds via een e-mailniewsbrief te ontvangen (overig is post/website).
- Veel respondenten geven aan dat ze duidelijkere facturen wensen, inloggen vereenvoudigd zouden willen zien en meer informatie over beleggen in het algemeen wensen.

In 2021 worden de resultaten van de enquêtes verwerkt in het nieuwe communicatiebeleidsplan 2021-2023.

8. Risicobeleid

8.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt stilgestaan bij de opzet, bestaan en werking van het risicomanagement van het pensioenfonds en bij de belangrijkste thema's rondom integraal risicomanagement (IRM) in 2020.

8.2 Inrichting IRM

Het pensioenfonds voert de, voor de bedrijfstak verplicht gestelde, pensioenregeling uit en heeft (zoals beschreven in de ABTN) een missie, visie, strategie en doelstellingen. Bij de realisatie hiervan loopt het pensioenfonds risico's. Het pensioenfonds heeft een IRM-beleid opgesteld waarin wordt toegelicht wat de bestuurlijke visie op risico's is, wat de risicostrategie is en op welke wijze het pensioenfonds het risicomanagement heeft ingericht. Deze inrichting betreft zowel de inrichting van de governance als de inrichting van het risicomanagementproces. Het proces kent de volgende stappen:

Uit het IRM beleid blijken de ambitie en doelstellingen van het pensioenfonds met betrekking tot IRM. De uitwerking van het beleid is vastgelegd in het IRM uitwerkingsdocument. Als onderdeel van de inrichting maakt het pensioenfonds bewust onderscheid tussen financiële en niet-financiële risico's.

Financiële risico's

Voor een financiële instelling zoals een pensioenfonds behoort het bewust aangaan en beheersen van financiële risico's, om de financiële doelstellingen te realiseren, tot de kerntaken. Financiële risico's betreffen enerzijds risico's die voortkomen uit het aangaan van pensioenverplichtingen (actuariële risico's) en anderzijds uit het beleggen van de bijbehorende bezittingen (beleggingsrisico's).

Financiële risico's
S1 Renterisico
S2 Zakelijke waarde risico
S3 Valutarisico
S4 Grondstoffenrisico
S5 Kredietrisico
S6 Verzekeringstechnisch risico
S7 Liquiditeitsrisico
S8 Concentratierisico
S9 Operationeel risico
S10 Actief beheer risico

Tabel Financiële risico's

Risicohouding (attitude)

Het pensioenfonds heeft in overleg met sociale partners en het verantwoordingsorgaan een risicohouding vastgesteld. Deze risicohouding moet worden gezien in samenhang met de missie, visie, strategie en doelstellingen van het pensioenfonds en is bepalend voor het beleggingsbeleid en daarmee voor de mate waarin het pensioenfonds blootstaat aan financiële risico's. De kwalitatieve beschrijving van de risicohouding en de kwantitatieve uitwerking van de risicohouding op basis van grenzen, die in 2020 zijn bijgesteld, is vastgelegd in de ABTN.

Risicocategorieën (identificatie)

De financiële risico's worden onder meer gemeten door middel van een periodieke ALM-studie. Aan de hand van het door DNB opgelegde standaardmodel voor het bepalen van het vereist eigen vermogen worden specifiek op gebied van solvabiliteit de financiële risico's gemeten. In onderstaande tabel zijn de onderscheiden risicocategorieën opgenomen. Voor kwalitatieve uitleg en kwantificering van deze risico's wordt verwezen naar de paragraaf over het risicobeheer en derivaten bij de toelichting op de jaarrekening.

Niet-financiële risico's

Naast financiële risico's wordt het pensioenfonds bij de uitvoering geconfronteerd met niet-financiële risico's. Deze niet-financiële risico's kunnen overigens wel degelijk financiële gevolgen hebben maar liggen op het vlak van de uitvoering.

Risicohouding (attitude)

Ook op het gebied van niet-financiële risico's heeft het pensioenfonds een risicohouding bepaald. Deze risicohouding bepaalt de gewenste mate van beheersing van de verschillende risico's. De kwantificering van deze risicohouding hangt samen met de gehanteerde methodiek voor de risicoanalyse en wordt tot uitdrukking gebracht in een matrix. De uitwerking hiervan is vastgelegd in het IRM-uitwerkingsdocument.

Risicocategorieën (identificatie)

Met betrekking tot niet-financiële risico's worden de volgende risicocategorieën onderscheiden:

3.1 Vermogensbeheer	3.2 Pensioenbeheer	4.1 Intern (Bestuur en compliance)	4.2 Strategisch
3.1.1 Kwaliteit	3.2.1 Kwaliteit	4.1.1 Kwaliteit	4.2.1 Afhankelijkheid
3.1.2 Continuïteit	3.2.2 Continuïteit	4.1.2 Continuïteit	4.2.2 Verandervermogen
3.1.3 IT	3.2.3 IT	4.1.3 IT	4.2.3 Draagvlak
3.1.4 Integriteit	3.2.4 Integriteit	4.1.4 Integriteit	4.2.4 Beeldvorming extern
3.1.5 Caceis		4.1.5 Juridisch	

Een aantal categorieën is verder onderverdeeld in enkele subcategorieën.

8.3 Inzicht in risico's en beheersmaatregelen

Het risicomanagementproces begint zoals beschreven bij het bestuur, die de *attitude* (risicohouding) bepaalt, en de (gedelegeerde) risico-eigenaren (bestuur en uitvoering) die samen verantwoordelijk zijn voor de *identificatie* (indeling naar categorieën).

Analyse en reactie

Voor ieder van de geïdentificeerde risico-categorieën heeft het pensioenfonds concrete risicodefinities en –scenario's vastgelegd. Deze zijn als basis gehanteerd voor een 'risico self assessment' waarmee is bepaald hoe groot het risico wordt ingeschat, zowel in termen van kans en impact als in termen van bruto (zonder beheersmaatregelen) als netto (ná beheersmaatregelen). De ingeschatte risico's worden afgezet tegen de risicohouding en vervolgens wordt bepaald in hoeverre aanvullende actie wenselijk is. Dit betreft een kosten/baten afweging die kan leiden tot het aanpassen van beheersing, het overdragen, het vermijden of het accepteren van het risico. De methodiek en uitkomsten van dit 'risico self assessment' zijn vastgelegd in het IRM uitwerkingsdocument. Deze uitkomsten vormen vervolgens de basis voor de monitoring en rapportage.

Monitoring en rapportage

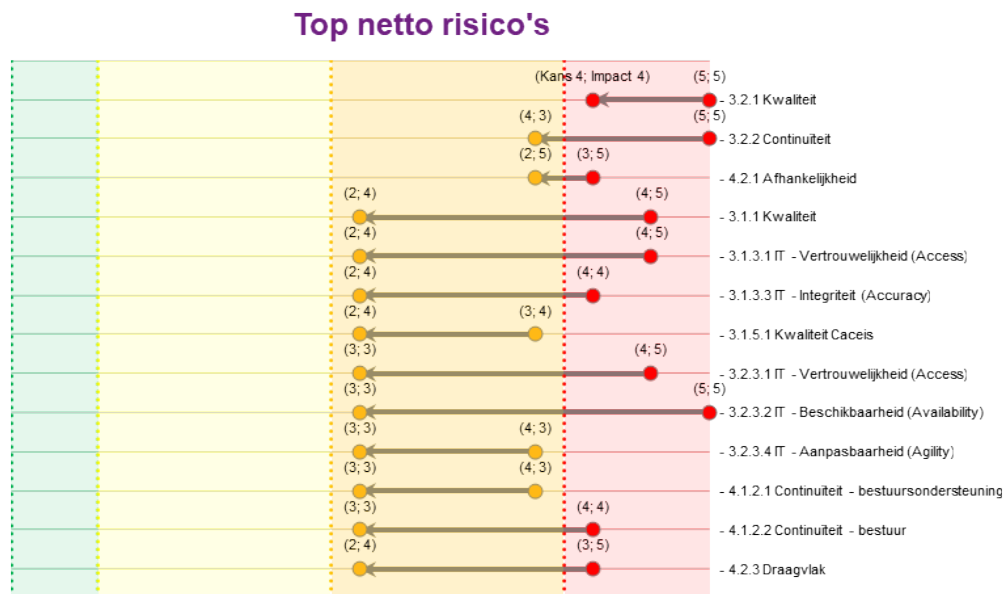
Ter invulling van de monitoring is een proces ingericht dat leidt tot een risicorapportage aan het bestuur op kwartaalbasis. De risico-inschattingen worden hiermee op kwartaalbasis geactualiseerd. Hierin wordt gerapporteerd over wijzigingen in risico's en beheersing gedurende het kwartaal.

Met betrekking tot de financiële risico's wordt in de kwartaalrapportage over het vierde kwartaal van 2020 gerapporteerd dat de dekkingsgraad nog steeds reden is tot zorg, dat de premiedekkingsgraad voor 2020 laag was en dat de maatregel MVEV van toepassing is en het bestuur dient te besluiten of pensioenen gekort dienen te worden. Daarnaast is gerapporteerd dat het Vereist Eigen Vermogen binnen de korte termijn risicohouding valt en dat de pensioenresultaten in de haalbaarheidstoets binnen de grenzen van de lange termijn risicohouding vallen.

Voor wat betreft de financiële risico's zijn gedurende heel 2020 grote zorgen geweest. De financiële positie is nagenoeg ongewijzigd gebleven en is dusdanig dat indexatie op korte termijn niet mogelijk is en nominale zekerheid en de lange termijn indexatie onder zware druk staan. In het bestuursverslag is hier dan ook uitvoerig bij stilgestaan. De middelen die het bestuur tot zijn beschikking heeft zijn uiterst beperkt.

Met betrekking tot niet-financiële risico's heeft 2020 grotendeels in het teken gestaan van verhoogde aandacht voor de pensioenuitvoering. Ook hier wordt in het bestuursverslag uitvoerig bij stilgestaan. In de kwartaalrapportage over het vierde kwartaal van 2020 wordt gerapporteerd dat meerdere risico's nog op een niveau van zorgwekkend danwel niet-acceptabel staan. Deels worden die zorgen naar verwachting weggenomen als gevolg van de transitie van de pensioenadministratie.

Vanuit de risicorapportage over het vierde kwartaal ziet de grafische weergave van de 14 netto niet-financiële risico's die hoger zijn dan toelaatbaar er als volgt uit (per risico is zowel het bruto als het netto risico zichtbaar):

De grootste risico's, waarover in de kwartaalrapportage over het vierde kwartaal wordt gerapporteerd, betreffen voor een groot deel de pensioenuitvoering. De risico's op dit vlak hebben betrekking op de kwaliteit en de continuïteit van AGH. Verder is de afhankelijkheid van sociale partners gedurende 2020 als belangrijk risico beschouwd, onder meer gezien de economische omstandigheden en de druk op bijvoorbeeld de premie en ook een mogelijk nieuw pensioencontract die dat met zich mee brengt.

8.4 Voortuitblik

In 2021 zal de transitie naar de nieuwe pensioenuitvoerder moeten leiden tot een betere beheersing van de niet-financiële risico's. In hoeverre dit leidt tot verlaging van de risico's zal de komende kwartalen moeten blijken. In 2021 staat herijking van de risico-inschattingen op de planning waar de risico's met betrekking tot pensioenuitvoering onderdeel van zijn.

Op het vlak van financiële risico's is het fonds voornamelijk afhankelijk van externe ontwikkelingen op het gebied van de financiële markten en de rente. De premiedekkingsgraad voor 2021 is hoger dan deze voor 2020 was maar deze draagt nog niet bij aan het herstel van het fonds. Uiteraard zal het fonds zich in 2021 voorbereiden op de gevolgen en mogelijkheden van het Pensioenakkoord. De financiële risico's zullen er in een eventueel nieuw pensioencontract hoe dan ook anders uitzien.

9. Personalia

Bestuur

Het bestuur is op 31 december 2020 als volgt samengesteld:

Leden	Eerste benoeming	Benoemd tot	Organisatie	Leeftijd
Namens werkgevers				
Mevrouw R. van Ewijk	1 april 2019	1 april 2025	ANKO	54
De heer T. van der Rijken	19 februari 2020	19 februari 2026	ANKO	43
Namens werknemers				
De heer H. Roeten	1 mei 2018	1 mei 2024	CNV Vakmensen	59
De heer E.P. de Vries	15 december 2016	15 december 2022	FNV Mooi	56
Namens pensioengerechtigden				
De heer G.E. van de Kuilen	24 juli 2014	24 juli 2026		56
Onafhankelijk deskundige				
De heer G.L. Sirks	11 juli 2013	11 juli 2025		65
Stagiaire				
Mevrouw C. A-Tjak	1 september 2020	1 september 2022		39

De heer G.E. van de Kuilen is per 24 juli 2020 voor een tweede zittingstermijn van 6 jaar herbenoemd.

Mevrouw K. Boekhorst is per 27 september 2019 afgetreden wegens het bereiken van de maximale zittingstermijn van 12 jaar. De heer T. van der Rijken is per 19 februari 2020 benoemd als haar opvolger.

Compliance officer

Het bestuur voerde tot 2019 zijn compliance werkzaamheden zelf uit. De leidinghebbend voorzitter fungeerde als compliance officer. Per 2019 is de heer Pullen van TriVu aangesteld als extern compliance officer.

Verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan is op 31 december 2020 als volgt samengesteld:

Leden	Benoemd tot	Organisatie	Afgevaardigd namens	Leeftijd
De heer J. Kerstens	1 juli 2022	CNV Vakmensen / FNV Mooi	pensioengerechtigden	55
Mevrouw K. Boekhorst	1 juli 2024	ANKO	werkgevers	50
De heer R.L. van Uden	1 januari 2021	CNV Vakmensen / FNV Mooi	deelnemers	43

De heer R.L. van Uden is per 31 december 2020 afgetreden wegens het bereiken van de maximale zittingstermijn van 12 jaar. FNV Mooi en CNV Vakmensen hebben de heer B. van Raaij per 9 maart 2021 benoemd als zijn opvolger.

Raad van toezicht

De raad van toezicht is op 31 december 2020 als volgt samengesteld:

Leden	Einde huidige zittingstermijn	Leeftijd
De heer P. van Gameren	1 oktober 2022	55
Mevrouw H. de Graaf	28 oktober 2023	63
Mevrouw I. van Duijn-Pennenburg	1 juli 2021	67
Stagiaire		
De heer R. Beil	1 januari 2025	33

Per 1 september 2019 had het bestuur de heer R. Beil als stagiair aan de raad van toezicht toegevoegd. Na het aftreden van mevrouw Van Duijn per 31 december 2020 is de heer Beil door het verantwoordingsorgaan voorgedragen als haar opvolger. Het bestuur heeft in december 2020 (digitaal) afscheid genomen van mevrouw Van Duijn en de heer Beil per 1 januari 2021 benoemd als lid in de raad van toezicht.

Uitbestedingspartijen

In het jaarverslag zijn in paragraaf 3.8 de partijen opgenomen waaraan taken zijn uitbesteed en in paragraaf 3.9 zijn de controlerende, ondersteunende en adviserende partijen opgenomen.

10. Pensioenregeling, statuten, reglementen

10.1 Inleiding

Doelstelling van het pensioenfonds is het verlenen van pensioenen aan deelnemers, gewezen deelnemers en hun nabestaanden met inachtneming van de statuten en reglementen. In dit hoofdstuk worden de kenmerken van de pensioenregeling, de volumeveranderingen en de wijzigingen in de statuten en reglementen besproken.

10.2 De kenmerken van de pensioenregeling

Pensioensysteem

Het pensioensysteem is een middelloonregeling.

Toetredingsleeftijd

Een werknemer die in dienst is bij een werkgever die is aangesloten bij het pensioenfonds, neemt verplicht deel aan de pensioenregeling. De deelname gaat in op de eerste dag van de maand waarin de werknemer 21 jaar wordt.

Pensioenleeftijd

De pensioenleeftijd is 68 jaar.

Pensioengrondslag

De pensioengrondslag is het bruto jaarsalaris met een maximum van € 58.311 (2019: € 57.232).

Opbouwpercentage ouderdomspensioen

In 2020 wordt 0,80% (2019: 0,81%) van het bruto salaris opgebouwd aan ouderdomspensioen. De verlaging is het gevolg van de fiscale toets.

Partnerpensioen

In 2020 bedraagt het jaarlijks partnerpensioen voor elk opbouwjaar 0,56% van de pensioengrondslag.

Wezenpensioen

Het wezenpensioen bedraagt 20% van het te behalen partnerpensioen en wordt uitgekeerd tot 18 jaar of tot 27 jaar voor studerende kinderen. Als beide ouders zijn overleden, wordt het wezenpensioen verdubbeld.

Premie

De premie bedraagt in het verslagjaar 9,0% (2019: 9,0%) van het bruto salaris.

Toeslagenbeleid

Het bestuur besluit jaarlijks of en in hoeverre de ingegane pensioenen en de opgebouwde pensioenaanspraken verhoogd worden door het verlenen van een toeslag. Toeslagen zijn altijd voorwaardelijk.

Premievrijstelling

Als een deelnemer een WIA- of WAO-uitkering ontvangt, voorziet het reglement in een premievrije opbouw. Voor de voortzetting van de pensioenopbouw is over dit inkomensgedeelte geen bijdrage verschuldigd.

10.3 Volumeveranderingen pensioenregeling

Pensioenuitkeringen

De hoogte van het jaarlijks ouderdomspensioen was gemiddeld € 1.584, van het nabestaandenpensioen € 1.300, van het wezenpensioen € 527. De bedragen zijn afhankelijk van de in de bedrijfstak doorgebrachte diensttijd en de hoogte van het salaris.

Afkoop van het pensioen

Bij kleine pensioenen bestaat bij ingang van het pensioen de mogelijkheid tot afkoop van het pensioen. De afkoopgrens was € 503,24 (2019: € 497,27). In 2020 werd in 104 gevallen het pensioen afgekocht (2019: 228). Dit aantal heeft betrekking op ouderdomspensioen, (bijzonder) nabestaandenpensioen en wezenpensioen.

Individuele waardeoverdracht

Het pensioenfonds werkt mee aan individuele waardeoverdracht bij wisseling van dienstverband. Het doel hiervan is de bestrijding van pensioenbreuk alsook het voorkomen van versnippering van pensioenaanspraken. In 2020 waren er, behoudens waardeoverdrachten kleine pensioenen, geen inkomende (2019: geen) en geen uitgaande (2019: geen) waardeoverdrachten.

Pensioenopbouw tijdens arbeidsongeschiktheid

Voor deelnemers die (gedeeltelijk) arbeidsongeschikt zijn geworden, wordt de pensioenopbouw vanaf de eerste WAO- c.q. WIA-dag zonder verdere premiebetaling voortgezet. Deze voortzetting is afhankelijk van de mate van arbeidsongeschiktheid volledig of gedeeltelijk. Uitgangspunt is de laatst bekende pensioengrondslag. Deze regeling had in 2020 op 479 deelnemers betrekking (2019: 488).

10.4 Mutatieoverzicht pensioenregeling

Aantallen verloop	Actieve deelnemers	Gewezen deelnemers	Pensioen-gerechtigden
Stand per 1 januari 2020	21.037	48.152	3.411
Toetreding	5.987	-3.696	0
Opnieuw in dienst	0	0	0
Uitdiensttreding	-6.816	6.822	0
Ingang pensioen	-35	-238	410
Overlijden	-11	-61	-94
Waardeoverdracht	0	-1.523	0
Afkoop	0	-104	-86
Verval klein pensioen	0	-156	0
Expiratie	0	0	-10
Overige oorzaken	24	-27	-7
Stand per 31 december 2020	20.186	49.169	3.624

Aantallen verloop	Ouderdoms-pensioen	Partner-pensioen	Wezenpensioen
Stand per 1 januari 2020	2.602	739	70
Ingang pensioen	273	114	23
Overlijden	-67	-27	0
Afkoop	-31	-40	-15
Expiratie	-1	0	-9
Overige oorzaken	-9	0	2
Stand per 31 december 2020	2.767	786	71

Toelichting bij het mutatieoverzicht

Deelnemers

De ultimo stand betreft de werknemers die op 31 december vanwege een dienstverband in de bedrijfstak of vanwege vrijwillige voortzetting deelnemer zijn.

Arbeidsongeschikte deelnemers

Het aantal betreft deelnemers die alleen pensioen opbouwen vanwege de regeling van premievrije opbouw wegens arbeidsongeschiktheid. Het kan gaan om volledige arbeidsongeschiktheid of om gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid en geen dienstverband in de branche.

Pensioengerechtigden

Het aantal betreft de periodieke pensioenuitkeringen. Deelnemers die met pensioen gaan, worden afgeboekt met de mutatie pensionering bij 'Deelnemers', 'Gewezen deelnemers' of 'Arbeidsongeschikte deelnemers'. Vervolgens worden deze deelnemers met dezelfde mutatie bijgeboekt bij 'Pensioengerechtigden'. De mutatie toetredingen bij 'Pensioengerechtigden' betreft dus niet deelnemers die pensioneren, maar alleen de ingang van het nabestaanden- en wezenpensioen.

Pensioengerechtigden zonder uitkering

Dit zijn pensioengerechtigden aan wie de uitkering niet kan worden toegekend. Dit kan twee redenen hebben: of de persoon is niet traceerbaar, of de persoon heeft zijn uitkering niet opgevraagd.

Afkoop

Wanneer een deelnemer of gewezen deelnemer met pensioen gaat en zijn pensioen direct wordt afgekocht, wordt deze afkoop vermeld in de kolom 'Deelnemers' of 'Gewezen deelnemers'. Een afkoop van het nabestaanden- en wezenpensioen staat vermeld in de kolom 'Pensioengerechtigden'.

Waardeoverdrachten

Bij de waardeoverdrachten staan in dit mutatieoverzicht alleen de uitgaande waardeoverdrachten vermeld. Deelnemers met een inkomende waardeoverdracht hebben geen invloed op het aantal.

Overige oorzaken

De mutatie overige oorzaken bestaat voornamelijk uit een correctie van in het verleden ten onrechte opgenomen deelnemers en deelnemers waarvan de mutatie niet valt onder een van de genoemde redenen.

10.5 Wijzigingen in fondsdocumenten

Deze paragraaf geeft een overzicht van de wijzigingen in de statuten en reglementen die in 2020 zijn doorgevoerd.

10.5.1 Statuten en verplichtstelling

De verplichtstellingsbeschikking van het pensioenfonds is in 2020 niet gewijzigd. Op 22 november 2017 publiceerde het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid de huidige verplichtstelling in de Staatscourant.

Op 12 juni 2019 is voor het laatst een akte van de statuten bij de notaris gepasseerd.

10.5.2 Pensioenreglement

Wijzigingen per 1 januari 2020

Het pensioenreglement is per 1 januari 2020 op de volgende punten gewijzigd:

- Meldplicht bij arbeidsongeschiktheid vervalt
- Wet waardeoverdracht kleine pensioenen
- Regulier onderhoud

10.5.3 Uitvoeringsreglement

Wijzigingen per 1 januari 2020

Het uitvoeringsreglement is per 1 januari 2020 op de volgende punten gewijzigd:

- Aanpassingen aan wet- en regelgeving;
- De uitvoeringspraktijk bij AGH;
- De nieuwe parameters van de regeling.

10.5.4 Reglement raad van toezicht

Wijzigingen per 1 januari 2020

Het reglement raad van toezicht is per 1 januari 2020 op de volgende punten gewijzigd:

- Het roulerend voorzitterschap is omgezet naar een vaste voorzitter.
- Het beloningsbeleid van de leden van de raad van toezicht.

10.5.5 Reglement verantwoordingsorgaan

Wijzigingen per 1 januari 2020

Het reglement verantwoordingsorgaan is per 1 januari 2020 op de volgende punten gewijzigd:

- De herziening van de Code Pensioenfondsen
- De mogelijkheden van ontslag voor leden van het verantwoordingsorgaan

10.5.6 Huishoudelijk reglement bestuurlijke commissies

In 2020 is het huishoudelijk reglement voor de bestuurlijke commissies niet gewijzigd.

11. Raad van toezicht en Verantwoordingsorgaan

11.1 Raad van Toezicht

In de jaarrapportage van de Raad van Toezicht (RvT) van de Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Kappersbedrijf (hierna "het Pensioenfonds") heeft de RvT vooral aandacht voor de kwaliteit van besturen en let daarbij op een goede governance, de bestuurlijke processen en de gehanteerde principes die aan het beleid ten grondslag liggen. Deze samenvatting ten behoeve van het jaarverslag bevat de belangrijkste opmerkingen van de RvT.

Algemeen oordeel

In de afgelopen jaren heeft het bestuur de onbevredigende situatie rondom de pensioenadministrateur AGH met heel veel energie en doorzettingsvermogen aangepakt. Dit heeft ertoe geleid dat per 1 januari 2021 kon worden overgegaan naar de nieuwe pensioenadministrateur TKP. De RvT spreekt zijn waardering uit over de wijze waarop het bestuur zowel zelfstandig als in samenwerking met andere klanten van AGH en relevante stakeholders is omgegaan met de onzekere en complexe situatie. Het bestuur is naar het oordeel van de RvT in het gehele proces voldoende in control gebleven en in staat gebleven de belangrijkste elementen van de dienstverlening te borgen.

Daarnaast heeft het bestuur door een goede onderlinge samenwerking en professionele ondersteuning voldoende aandacht gehouden voor andere aandachtsgebieden. De RvT is tevreden over het algemene beleid en spreekt zijn waardering uit over de wijze waarop het bestuur dit jaar zijn taak heeft uitgevoerd.

Tot slot is de RvT tevreden over de invulling aan de reguliere overleggen met de RvT en tussentijdse afstemming op bepalende momenten.

Opvolging aanbevelingen 2019

Het verslagjaar 2020 heeft voor een zeer groot gedeelte in het teken gestaan van crisismanagement in verband met de uitbraak van het Coronavirus en de besluitvorming tot en transitie naar een nieuwe pensioenuitvoerder. Logischerwijs is hier veel aandacht aan besteed en kan de RvT vaststellen dat het bestuur naar oordeel van de RvT de juiste focus heeft gehanteerd. De aandacht voor de implementatie van het Pensioenakkoord is daarom in de besluitvormingsprocedure van het Pensioenfonds niet zichtbaar, althans niet zoals de RvT dat in het vorige verslagjaar voor ogen had. Ook andere onderwerpen zoals diversiteitsbeleid en evaluatie sleutelfunctiehouders (IORP II) zijn daarop niet (volledig) in 2020 in het bestuur besproken en verdienen dus nog nadere aandacht in 2021.

De aanbevelingen ten aanzien van de keuze van een nieuwe pensioenadministrateur en de transitie zijn naar oordeel van de RvT goed opgevolgd c.q. meegenomen in de desbetreffende trajecten.

Financiële situatie van het Pensioenfonds

De financiële situatie van het Pensioenfonds blijft zeer zorgelijk te noemen ondanks het feit dat de beleggingsresultaten in vergelijking met andere pensioenfonds zeer goed te noemen zijn. Voor een aanzienlijk deel is dit echter te danken aan de renteafdekking van het Pensioenfonds. De rente is in het afgelopen jaar gedaald van 0,98% ultimo 2019 tot 0,43% ultimo 2020. Het Pensioenfonds is vanwege de lange duratie van de verplichtingen (gemiddeld 32,3 jaar) erg gevoelig voor renteontwikkelingen. De actuele dekkingsgraad steeg ondanks de rentedaling en dankzij de renteafdekking en de goede beleggingsresultaten slechts met 0,3%, namelijk van 95,9 % ultimo 2019 tot 96,2% ultimo 2020. De beleidsdekkingsgraad daalde van 95,2% per ultimo 2019 naar 91,6% per ultimo 2020. Met sociale partners is een premieverhoging afgesproken, hetgeen voor 2021 leidt tot een premie van 12,2% van het pensioengevend salaris. De premiedekkingsgraad (van circa 75% ultimo 2020) is echter nog steeds onvoldoende om een positieve bijdrage te hebben aan de ontwikkeling van de dekkingsgraad.

Goedkeuringsactiviteiten

Gedurende het boekjaar heeft de RvT de door het bestuur voorgenomen besluiten beoordeeld en goedgekeurd over de profielen voor een bestuurslid en een RvT-lid. Daarnaast heeft de RvT op 16 juni 2020, onder voorbehoud, goedkeuring gegeven aan de vaststelling van het jaarverslag door het bestuur.

Aanbevelingen 2020

In de uitgebreide rapportage van de RvT aan het bestuur en het verantwoordingsorgaan heeft de RvT de volgende aanbevelingen gedaan:

- De RvT beveelt het bestuur aan om ter voorbereiding van de implementatie van de Wet Toekomst Pensioenen in gesprek te gaan met Sociale Partners. Dit is extra van belang gelet op de in het de zorgwekkende financiële situatie en onderliggende financiering. De belangenafweging van de verschillende opties is uiteraard een heel belangrijk punt voor de verschillende groepen deelnemers en vraagt uitgebreide analyse en afstemming.
- De RvT beveelt het bestuur aan haast te maken met een concreet plan van aanpak over de implementatie van de Wet Toekomst Pensioenen en niet alleen op de besluitvorming van Sociale Partners te wachten. Daarbij dient ook aandacht te zijn voor de positie van ZZP'ers binnen de sector.

- De RvT adviseert het bestuur om de aandacht voor de pensioenregeling mede in het kader van het Pensioenakkoord voor het komende jaar met alle betrokken partijen te intensiveren.
- In turbulente tijden als deze is het van belang om oog te houden voor minder onderkende risico's. Door in verschillende scenario's te denken en door een goede outside-in-view te hebben, kunnen nieuwe risico's beter worden ontdekt. De RvT geeft ter overweging om bij de vergaderingen de externe ontwikkelingen te beoordelen op potentiële risico's voor het Pensioenfonds.
- De RvT rekent erop dat er een concreet stappenplan wordt vastgesteld waarin komt te staan op welke wijze en binnen welke termijn het bestuur en het verantwoordingsorgaan aan de diversiteitdoelstellingen van de Code willen gaan voldoen. Graag zou de RvT zien dat het bestuur hierin de op dit moment gehanteerde benoemingsperiode van zes jaar betreft. Doordat het bestuur een lange periode van 6 jaar hanteert zijn er namelijk bijna geen zetels die vrijkomen waarbij aan de diversiteit kan worden voldaan.
- De RvT beveelt aan de wijze waarop de sleutelfunctiehouders zijn ingebed in het Pensioenfonds tijdig te evalueren. Daarbij kan dan specifiek worden gekeken of de functie van sleutelfunctiehouders zich laat verenigen met het lidmaatschap van werkgroepen. De RvT adviseert het bestuur bij een dergelijke evaluatie eveneens om goed na te denken over het belang van het extern onderbrengen van de sleutelfunctiehouder interne audit vanwege het feit dat het voorzitterschap elk jaar wijzigt.
- Maatschappelijk wordt MVB steeds belangrijker gevonden bij de beleggingen die namens het Pensioenfonds worden gedaan en gehouden. Het externe toezicht stelt steeds hogere eisen aan de bekendheid van het MVB-beleid en de werking daarvan bij bestuursleden. De externe toezichthouder heeft aangekondigd bij toekomstige (her)benoemingen dit aspect nadrukkelijk mee te nemen. De RvT adviseert om MVB regelmatig terug te laten keren op de bestuursagenda en op themadagen.
- In het kader van de transitie naar de nieuwe pensioenadministrateur adviseert de RvT om vast te houden van de huidige intensieve aandacht voor goede afwikkeling van de transitie naar TKP.
- De RvT adviseert het bestuur om de service level agreement en de exit-bepalingen op korte termijn vast te leggen met de nieuwe pensioenadministrateur en meer aandacht te besteden aan de juridische afhechting van contracten die worden afgesloten.

Vooruitblik 2021

Voor 2021 zal de RvT, naast de wettelijke en statutaire toezichttaak, aan de volgende thema's in het bijzonder aandacht besteden:

- Transitie naar nieuwe pensioenadministrateur TKP
- Eerste stappen in de implementatie van het Pensioenakkoord
- De discussie met de sociale partners rondom de toekomst van het Pensioenfonds met daarbij de aspecten Wet Toekomst Pensioenen en de deelname van de ZZP-ers.
- Eigen Risico Beoordeling
- Maatschappelijk Verantwoord Beleggen
- De wijze waarop het bestuur aandacht schenkt aan de juridische inkadering van haar werkzaamheden
- De evaluatie van de inrichting van het sleutelfunctiehouderschap
- Code Pensioenfonds

De RvT zal het bestuur daarbij graag gevraagd en ongevraagd van advies dienen en als klankbord functioneren.

Woerden, mei 2021

Hennie de Graaf (Voorzitter RvT)

Peter van Gameren

Ruben Beil

11.2 Reactie bestuur

Het bestuur onderschrijft de prettige samenwerking met de raad van toezicht van harte. Het vaste voorzitterschap draagt hier aan bij. De gezamenlijke overleggen zijn constructief en in een goede sfeer. De waardering die de raad van toezicht uitspreekt naar het bestuur, in het bijzonder ten aanzien van de transitie van de pensioenuitvoering, wordt goed gewaardeerd. Met veel energie en toewijding heeft het bestuur het transitie-traject doorlopen. Het is fijn om te zien dat dit herkend én gewaardeerd wordt. De raad van toezicht merkt terecht op dat de aanbevelingen uit 2019 ten aanzien van het pensioenakkoord, het diversiteitsbeleid en de inrichting van de sleutelfuncties nog niet volledig zijn opgepakt in 2020. Het bestuur zegt toe om hier in 2021 met prioriteit opvolging aan te geven, mede omdat de aanbevelingen ook onderdeel zijn van de negen aanbevelingen die de raad van toezicht doet in zijn jaarrapport over 2020. Deze negen aanbevelingen worden herkend en het bestuur bedankt de raad van toezicht voor deze raadgeving.

Het bestuur bedankt op deze plaats mevrouw Van Duijn-Pennenburg voor haar waardevolle bijdrage in de raad van toezicht afgelopen jaren. Het bestuur wenst haar opvolger, de heer Beil, veel succes bij zijn werkzaamheden en spreekt het volste vertrouwen uit in een prettige voortzetting van de goede samenwerking in 2021.

11.3 Verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan bestaat sinds 1 juli 2014 uit drie leden, één namens deelnemers, één namens werkgevers en één namens pensioengerechtigden.

Wijzigingen samenstelling

Zowel de heer De Groot als de heer Van Uden bereikten eind 2020 de maximale zittingstermijn van 12 jaar. Vooruitlopend op dit moment is de heer De Groot per 1 juli 2020 vervangen door mevrouw Boekhorst als nieuw lid namens de werkgevers. De heer Van Uden is per 31 december 2020 afgetreden. FNV Mooi en CNV Vakmensen hebben op 9 maart 2021 de heer Van Raaij benoemd als zijn opvolger.

Verbonden personen

Door een wijziging in de gedragscode per 7 april 2020 zijn de leden van het verantwoordingsorgaan verbonden personen geworden. Dit betekent dat zij inzage geven in hun nevenfuncties en compliancezaken melden bij de compliance officer. Jaarlijks verklaren de leden van het verantwoordingsorgaan dat zij de gedragscode hebben nageleefd.

Vergaderingen

In 2020 is het verantwoordingsorgaan tweemaal bij elkaar gekomen en werd één opleidingsmiddag georganiseerd. Daarnaast is twee keer vergaderd met een afvaardiging van het bestuur en heeft één vergadering met de raad van toezicht plaatsgevonden.

Taken

De taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van het verantwoordingsorgaan zijn vastgelegd in een reglement. Samengevat heeft het verantwoordingsorgaan een oordeelsbevoegdheid, een adviesrecht en de mogelijkheid voor een bindende voordracht in de raad van toezicht.

Oordeel

Het bestuur legt verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan over het beleid en de wijze waarop het beleid is uitgevoerd. Het verantwoordingsorgaan heeft de bevoegdheid een oordeel te geven over het handelen van het bestuur, over het door het bestuur uitgevoerde beleid, alsmede over beleidskeuzes voor de toekomst. Het verantwoordingsorgaan baseert het oordeel op:

- het bestuursverslag;
- de jaarrekening;
- het rapport van de raad van toezicht en
- overige verstrekte informatie, zoals besproken in de vergaderingen van het verantwoordingsorgaan en het digitale documentenarchief.

Advies

Het verantwoordingsorgaan heeft een adviesrecht ten aanzien van:

- het beleid inzake beloningen;
- de vorm en inrichting van het intern toezicht;
- de profielschets voor leden van de Raad van Toezicht;
- het vaststellen en wijzigen van een interne klachten- en geschillenprocedure;
- het vaststellen en wijzigen van het communicatie- en voorlichtingsbeleid;
- gehele of gedeeltelijke overdracht van de verplichtingen van het fonds of de overname van verplichtingen door het fonds;
- liquidatie, fusie of splitsing van het fonds;
- het sluiten, wijzigen of beëindigen van een uitvoeringsovereenkomst;
- het omzetten van het pensioenfonds in een andere rechtsvorm, bedoeld in artikel 18 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en
- de samenstelling van de feitelijke premie en de hoogte van de premiecomponenten.

In 2020 heeft het verantwoordingsorgaan een positief advies gegeven aan het bestuur over:

- het reglement van de raad van toezicht;
- Een wijziging in het rooster van aftreden van de raad van toezicht;
- de profielschets voor de vacature in de raad van toezicht;
- het jaarverslag over 2019;
- het communicatieplan bij de transitie per 1 januari 2021;
- het reglement van het verantwoordingsorgaan;
- de wijziging in de klachten- en geschillenregeling;
- de benoeming van een voorzitter van de raad van toezicht en
- de samenstelling van de premie en de hoogte van de premiecomponenten voor 2021.

Er zijn in 2020 geen afwijzende adviezen gegeven door het verantwoordingsorgaan.

Bindende voordracht

Het bestuur benoemt leden in de raad van toezicht na bindende voordracht van het verantwoordingsorgaan. Vanwege het vertrek van mevrouw Van Duijn uit de raad van toezicht is het verantwoordingsorgaan op zoek gegaan naar opvolging. Aangezien de zittende stagiair, de heer Beil, zich kandidaat stelde heeft er met hem een gesprek plaatsgevonden. Het verantwoordingsorgaan concludeerde dat de heer Beil goed past in de profielschets en is verheugd met de benoeming van de heer Beil in de raad van toezicht. Het verantwoordingsorgaan heeft na overleg met de zittende leden mevrouw De Graaf voorgedragen als nieuwe voorzitter. Het bestuur heeft mevrouw De Graaf per 1 januari 2021 als voorzitter benoemd.

Rapport raad van toezicht

Het verantwoordingsorgaan heeft kennisgenomen van het rapport van de raad van toezicht en de mondelinge toelichting hierop van de leden van de raad van toezicht op 17 mei 2021. Het verantwoordingsorgaan herkent zich in het positieve beeld, onderschrijft de aanbevelingen aan het bestuur en heeft het rapport in zijn oordeelsvorming meegenomen.

Beleidsdoelstellingen 2020

In het rapport over 2015 deed de raad van toezicht de aanbeveling aan het verantwoordingsorgaan om beleidsdoelstellingen te formuleren. Het verantwoordingsorgaan heeft deze aanbeveling ter harte genomen en formuleert sindsdien jaarlijks beleidsdoelstellingen.

Voor 2020 waren de drie doelstellingen:

1. De pensioenuitvoering:

Het monitoren van de situatie bij de pensioenuitvoerder en het borgen van de continuïteit in de pensioenuitvoering. Specifieke aandacht bij het bestuur vragen voor de dagelijkse praktijk bij werkgevers, gepensioneerden en actieve deelnemers. De systemen van de pensioenuitvoerder moet inzichtelijk en betrouwbaar zijn en een hoog gebruikersgemak leveren.

Het verantwoordingsorgaan is positief kritisch geweest over het transitieproces om het doel van de transitie: het borgen van de continuïteit, betrouwbaarheid en gebruikersgemak te bereiken.

2. De communicatie met deelnemers en werkgevers:

De communicatieactiviteiten blijvend monitoren, aanbevelingen doen over het vergroten van de effectiviteit en beoordelen of de boodschap tijdig, realistisch en begrijpelijk is.

Het verantwoordingsorgaan is nauw betrokken bij de communicatie-uitingen en het communicatiebeleid. Hierdoor hebben de leden veel opmerkingen en suggesties kunnen geven om de communicatie blijvend te verbeteren.

3. De financiële situatie van het pensioenfonds:

De ontwikkeling van de financiële situatie monitoren en hierover periodiek overleg voeren met het bestuur. Gezien de huidige financiële situatie worden de ontwikkelingen rondom het pensioenakkoord gemonitord. Los daarvan vindt het verantwoordingsorgaan dat er vanuit de sociale partners verantwoordelijkheid genomen moet worden.

De coronapandemie heeft zijn weerslag op de financiële situatie van het pensioenfonds. De premiebetalingen blijven achter. De impact van het pensioenakkoord wordt doorgeschoven naar 2021. Het verantwoordingsorgaan heeft periodiek overleg gevoerd met het bestuur over de financiële situatie.

Beleidsdoelstellingen 2021

Het verantwoordingsorgaan heeft de volgende vier beleidsdoelstellingen benoemd voor 2021:

1. De pensioenuitvoering:

Het afronden van de transitie van de pensioenuitvoering naar TKP en het monitoren van de eerste ervaringen op de continuïteit, betrouwbaarheid en het gebruikersgemak bij TKP.

2. De communicatie met deelnemers en werkgevers:

De communicatieactiviteiten blijvend monitoren, aanbevelingen doen over het vergroten van de effectiviteit en beoordelen of de boodschap tijdig, realistisch en begrijpelijk is.

3. De financiële situatie van het pensioenfonds:

De ontwikkeling van de financiële situatie monitoren en hierover periodiek overleg voeren met het bestuur.

4. Het pensioenakkoord:

Aangehaakt blijven bij de besluiten die het bestuur en de sociale partners maken in het proces. Inhoudelijk kennis opdoen van de Wet toekomst pensioenen en een beeld verkrijgen bij de mogelijkheden voor de toekomst van de pensioenuitvoering.

Bevindingen

Het verantwoordingsorgaan heeft op grond van de gesprekken met het bestuur en de beoordeelde documentatie de volgende bevindingen over het verslagjaar 2020:

Pensioenuitvoering

Het verantwoordingsorgaan was in 2020 bezorgd over de ontwikkelingen bij de pensioenuitvoerder en de continuïteit van een goede pensioenadministratie. Daarom steunen de leden het bestuursbesluit om de pensioenuitvoering per 2021 bij TKP Pensioen onder te brengen. De transitie en implementatie verlopen beheerst.

Financiële herstel van het pensioenfonds

Het verantwoordingsorgaan realiseert zich dat het pensioenfonds een “groen fonds” is met veel jonge deelnemers. De lage rentestand belemmert het financiële herstel van het pensioenfonds. Het verantwoordingsorgaan heeft zorgen over een tijdig financieel herstel van het pensioenfonds en over de evenwichtigheid van de belangen gedurende de periode van herstel.

Premiebetalingen

De corona pandemie heeft grote impact gehad op de kappersbranche. Veel werkgevers kwamen in financiële problemen en konden de premienota niet tijdig betalen. De premieachterstand liep tijdelijk op naar boven de 5%. Het verantwoordingsorgaan is hierover tijdig en uitvoerig geïnformeerd door het bestuur. Het verantwoordingsorgaan is tevreden over de mogelijkheden die het bestuur heeft geboden om een betalingsregeling te sluiten. Er zijn echter wel zorgen over het volledig kunnen innen van de nog onbetaalde premies.

Premiebeleid

Het verantwoordingsorgaan is blij dat de sociale partners eind 2020 bereid waren om de premie 2021 te laten stijgen naar het nieuwe kostendekkende niveau van 12,2%. De premie levert hierdoor een minder negatieve bijdrage aan het herstel van het pensioenfonds. Het verantwoordingsorgaan betreurt dat de premie nog steeds geen positieve bijdrage levert aan het financieel herstel.

Toeslagbeleid

De financiële situatie van het pensioenfonds geeft al jaren geen mogelijkheid om de pensioenen te verhogen. Mogelijk biedt de uitkomst van het pensioenakkoord meer perspectief. Het verantwoordingsorgaan vraagt het bestuur open, realistisch en tijdig naar de deelnemers en pensioengerechtigden te communiceren over de kans op een verhoging van de pensioenen.

Beleggingsbeleid

Het verantwoordingsorgaan realiseert zich dat de beleggingsopbrengsten belangrijk zijn voor het financiële herstel van het pensioenfonds. Het beleggingsbeleid heeft in 2020 een positieve bijdrage geleverd aan de financiële situatie. Het behaalde rendement was hoger dan de benchmark.

Beloningsbeleid

Het verantwoordingsorgaan is tevreden over het geldende beloningsbeleid. De beloningen zijn passend bij de complexiteit en de tijdsbesteding. Het is goed om met elkaar in gesprek te blijven over de beloningen.

Risicobeleid

Het verantwoordingsorgaan moedigt het bestuur aan de risico's mee te wegen in zijn beleid en besluiten.

Communicatiebeleid

Het verantwoordingsorgaan vraagt het bestuur realistische verwachtingen te communiceren aan deelnemers en pensioengerechtigden over de impact van het pensioenakkoord en de kans op het verhogen of verlagen van de pensioenen.

Oordeel

Op grond van voorgaande bevindingen komt het verantwoordingsorgaan van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Kappersbedrijf tot het oordeel dat:

- het bestuur voldoende informatie aan het verantwoordingsorgaan heeft verstrekt om zich een oordeel te vormen;
- het handelen van het bestuur in 2020 in overeenstemming is geweest met de statuten en reglementen;
- het bestuur in 2020 een consistent beleid heeft gevoerd, waarbij het bestuur zich heeft ingezet om de belangen van alle betrokkenen evenwichtig af te wegen;
- het bestuur actief en besluitvaardig opereert, in het bijzonder ten aanzien van de pensioenuitvoering en het financieel herstel.

Situatie fonds 2021

Het verantwoordingsorgaan spreekt zijn zorgen uit over de fors toegenomen uitvoeringskosten per deelnemer en gepensioneerde. Zowel uitgedrukt als percentage van de premie als ook in relatie tot de bescheiden pensioenen die de sector kent, zijn de uitvoeringskosten hoog. Het verantwoordingsorgaan adviseert het bestuur om met een plan te komen om een 'trendbreuk' in de kostenstijging te realiseren.

Daarnaast zijn er zorgen bij het verantwoordingsorgaan over de premieachterstand bij de aangesloten werkgevers. Door corona zijn veel werkgevers in financieel zwaar weer gekomen en de premiestijging per 1 januari 2021 kwam daar nog bovenop. Het verantwoordingsorgaan monitort de premieachterstand komende periode nauwgezet en verwacht van het bestuur extra inspanningen om de premies te innen.

Ondanks dat het verantwoordingsorgaan zeer tevreden is over het in goede banen leiden van de transitie naar TKP, kost dit veel tijd en inspanning van het bestuur. Dit mag echter niet ten koste gaan van de tijd en inspanning die de transitie naar een nieuw pensioenstelsel vergt. Het verantwoordingsorgaan kijkt met belangstelling uit naar de eerste uitkomsten van de gesprekken met sociale partners over de toekomst van het pensioen in de sector.

Woerden, 22 juni 2021

Namens het Verantwoordingsorgaan van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Kappersbedrijf

Katinka Boekhorst

John Kerstens

Ben van Raaij

11.4 Reactie bestuur

Het bestuur is blij met de steun van het verantwoordingsorgaan voor het besluit om de pensioenuitvoering per 2021 over te brengen naar TKP. De betrokkenheid van het verantwoordingsorgaan bij de transitie en de kritische vragen over de pensioenadministratie worden door het bestuur zeer gewaardeerd. Het bestuur deelt de zorgen van het verantwoordingsorgaan over de gevolgen van de coronapandemie voor de kappersbranche en de premiebetaling aan het pensioenfonds in het bijzonder. Met creativiteit en daadkracht zal het bestuur in 2021 volle aandacht besteden aan deze uitdagende situatie. Het bestuur herkent de beleidsdoelstellingen die het verantwoordingsorgaan voor 2021 heeft geformuleerd. Daar waar mogelijk biedt het bestuur aan om een bijdrage te leveren aan de realisatie van deze doelstellingen.

Door het bereiken van de maximale zittingstermijn werd afgelopen jaar afscheid genomen van twee van de drie leden van het verantwoordingsorgaan. Ondanks dat hiermee veel ervaring vertrokken is, spreekt het bestuur de verwachting uit dat het nieuwe team zijn taak professioneel en met veel toewijding uitvoert. Het bestuur wenst het verantwoordingsorgaan hierbij veel succes in 2021.

12. Ondertekening bestuur

Hoofdstuk 1 tot en met hoofdstuk 11 betreft het bestuursverslag. In de in hoofdstuk 13 opgenomen jaarrekening staan de financiële gegevens over het boekjaar 2020 vermeld. In hoofdstuk 14 staan de overige gegevens.

Het bestuur van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Kappersbedrijf,

Woerden, 22 juni 2021

Mevrouw R. van Ewijk
Werkgeversvoorzitter

De heer G.E. van de Kuilen
Werknemersvoorzitter

De heer T. van der Rijken
Bestuurslid

De heer H. Roeten
Bestuurslid

De heer G.L. Sirks
Bestuurslid

De heer E.P. de Vries
Bestuurslid

JAARREKENING

In dit hoofdstuk presenteert het bestuur van de Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Kappersbedrijf de jaarrekening over boekjaar 2020 eindigend op 31 december 2020. In hoofdstuk 14 'Overige gegevens' volgen de verklaringen van de certificerend actuaire en onafhankelijk controlerend accountant van het pensioenfonds.

De in dit hoofdstuk vermelde bedragen zijn in duizenden euro's, tenzij anders is aangegeven.

13.1 Balans per 31 december

(na voorgestelde bestemming van het saldo van baten en lasten)

(bedragen x €1.000)		2020	2019
Activa	Ref.		
Beleggingen voor risico pensioenfonds	1		
Vastgoedbeleggingen		105.176	101.068
Aandelen		498.226	412.414
Vastrentende waarden		722.939	573.835
Overige beleggingen		3.985	5.651
		1.330.327	1.092.968
Vorderingen en overlopende activa	2	6.585	6.321
Overige activa	3		
Liquide middelen		4.036	3.527
Totaal activa		1.340.947	1.102.816
Passiva			
Stichtingskapitaal en reserves	4		
Beleggingsreserve		227.286	208.571
Beleidsreserve		-279.637	-252.148
		-52.351	-43.577
Technische voorzieningen	5		
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds		1.392.114	1.145.728
Overige schulden en overlopende passiva	6	1.184	665
Totaal passiva		1.340.947	1.102.816
Dekkingsgraad op basis van FTK (in %)			
Actuele dekkingsgraad		96,2%	96,2%
Beleidsdekkingsgraad		91,6%	95,5%

13.2 Verantwoording van baten en lasten

(bedragen x €1.000)		2020	2019
	Ref.		
BATEN			
Premiebijdragen voor risico pensioenfonds (van werkgevers en werknemers)	7		
Premiebijdragen werkgevers		32.191	32.042
Inkoop som toekenning VPL aanspraken		-	12.041
		32.191	44.084
Beleggingsresultaten risico pensioenfonds	8	218.694	230.362
Overige baten	9	77	294
TOTAAL BATEN		250.962	274.740
LASTEN			
Pensioenuitkeringen	10	6.000	5.803
Pensioenuitvoeringskosten	11	4.408	3.676
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds	12		
Pensioenopbouw		42.464	34.530
Korting van aanspraken en rechten		-	-
Rentetoevoeging		-3.771	-2.130
Onttrekking voor pensioenuitkering en pensioenuitvoeringskosten		-6.189	-6.051
Wijziging marktrente		253.649	226.917
Wijziging actuariële grondslagen		-37.422	348
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten		-1.987	536
Inkoop uit hoofde van VPL regeling		-	10.306
Overige mutaties		-358	-1.431
		246.386	263.024
Saldo overdrachten van rechten voor risico pensioenfonds	13	2.919	-491
Overige lasten	14	23	16
		2.942	-475
TOTAAL LASTEN		259.736	272.027
Saldo van baten en lasten		-8.774	2.713
Bestemming van het saldo van baten en lasten			
Beleidsreserve		18.715	-34.446
Beleggingsreserve		-27.489	37.158
Totaal saldo van baten en lasten		-8.774	2.713

13.3 Kasstroomoverzicht

		2020	2019
(bedragen x €1.000)			
	Ref.		
Kasstroom uit pensioenactiviteiten			
Ontvangsten			
Premies	2, 7	32.126	32.601
Overdracht van rechten	13	-2.919	491
Overig	9	1	9
		29.208	33.100
Uitgaven			
Pensioenuitkeringen	6, 10	-5.967	-5.821
Overdracht van rechten	13	-	-
Pensioenuitvoeringskosten	6, 11	-3.912	-3.909
Overig	14	-146	-132
		-10.025	-9.862
Totaal kasstroom uit pensioenactiviteiten		19.183	23.238
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten			
Ontvangsten			
Verkopen en aflossingen van beleggingen	1	123.760	326.580
Directe beleggingsopbrengsten	8	13.753	16.824
Overig	8	-	54
		137.513	343.458
Uitgaven			
Aankopen beleggingen	1	-155.331	-364.782
Kosten van vermogensbeheer	6, 8	-791	-1.326
Overig	8	-66	-
		-156.187	-366.108
Totaal kasstroom uit beleggingsactiviteiten		-18.675	-22.650
Netto kasstroom		509	589
Liquide middelen per 1 januari	3	3.527	2.939
Liquide middelen per 31 december	3	4.036	3.527
Mutatie liquide middelen		509	589

13.4 Algemene toelichting

Inleiding

Het doel van de Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Kappersbedrijf, ingeschreven in het handelsregister onder nummer 41178953, statutair gevestigd te Woerden (hierna het 'pensioenfonds') is het nu en in de toekomst verstrekken van uitkeringen aan gepensioneerden en nabestaanden ter zake van ouderdom en overlijden; tevens verstrekt het pensioenfonds uitkeringen aan arbeidsongeschikte deelnemers. Deze doelstelling is nader uitgewerkt in onder andere de statuten, het pensioenreglement, de uitvoeringsovereenkomst en de Actuariële en Bedrijfstechnische Nota.

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Kappersbedrijf is statutair gevestigd in Woerden
Adresgegevens: Stationsweg 1, 3445 AA WOERDEN

Overeenstemmingsverklaring

De Jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving in het bijzonder Richtlijn 610. De bedragen opgenomen in de jaarrekening zijn vermeld in duizenden euro's, tenzij anders is aangegeven. In de tabellen opgenomen berekeningen zijn gebaseerd op niet-afgeronde bedragen; er kunnen zich derhalve afrondingsverschillen voordoen.

Het bestuur heeft op 22 juni 2021 de jaarrekening vastgesteld.

Vergelijking voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaand jaar.

Continuïteit

De jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

ALGEMENE GRONDSLAGEN

Opname in de balans en staat van baten en lasten

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde. Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post "nog af te wikkelen transacties". Deze post kan zowel een actief als een passief zijn.

Baten worden in de verantwoording van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen en van baten en lasten.

De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormden de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien, indien de herziening alleen voor die periode gevolgen heeft, of in de periode van herziening en toekomstige perioden, indien de herziening gevolgen heeft zowel de verslagperiode als toekomstige perioden.

Schattingswijziging

In 2020 is overgegaan naar de meest recente overlevingstafel zoals gepubliceerd door het Koninklijk Actuarieel Genootschap, te weten de Prognosetafel AG2020. Door deze overgang nam de voorziening pensioenverplichtingen ultimo 2020 af met € 39.552. Daarnaast zijn de partnerfrequenties geactualiseerd. Die actualisering leidde tot een toename van de voorziening pensioenverplichtingen met € 2.130. Per saldo daalde de voorziening pensioenverplichting door de schattingswijzigingen met € 37.422, wat heeft geleid tot een verbetering van het resultaat over 2020.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief transactiekosten, provisies, valutakoersverschillen, e.d. worden verantwoord in de staat van baten en lasten, onder indirecte beleggingsopbrengsten.

Vreemde valuta

De jaarrekening is opgesteld in euro's, zijnde de functionele en de presentatie valuta van het pensioenfonds. Transacties in vreemde valuta gedurende de verslagperiode zijn in de jaarrekening verwerkt tegen de koers op transactiedatum. Activa en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend naar euro's tegen de koers per balansdatum. Deze waardering is onderdeel van de waardering tegen reële waarde. Baten en lasten voortvloeiende uit transacties in vreemde valuta's worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum. Alle valutakoersverschillen worden verantwoord in de staat van baten en lasten en zijn opgenomen onder indirecte beleggingsopbrengsten.

	31-12-2020	31-12-2019
CHF	1,08	1,09
DKK	7,44	7,69
GBP	0,90	0,85
HKD	9,49	9,09
NOK	10,48	10,00
SEK	10,05	10,00
SGD	1,62	1,52
USD	1,22	1,12

SPECIFIEKE GRONDSLAGEN

Beleggingen voor risico pensioenfonds

Algemeen

De beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde, slechts indien de reële waarde van beleggingen niet betrouwbaar kan worden vastgesteld, vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs. Overlopende activa en passiva alsmede liquiditeiten vermogensbeheer worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of actuele waarde.

Participaties in beleggingspools en -instellingen die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen worden gerubriceerd en gewaardeerd volgens de grondslagen voor die onderliggende beleggingen (look-through benadering). Bij gemengde beleggingsfondsen wordt aangesloten bij de hoofdcategorie, bepaald op basis van reële waarde. Beleggingen voor risico pensioenfonds en beleggingen inzake VPL worden op dezelfde wijze gewaardeerd.

Financiële instrumenten worden gebruikt ter afdekking van beleggingsrisico's en het realiseren van het vastgelegde beleggingsbeleid. De derivatenposities zijn opgenomen als een afzonderlijke beleggingscategorie. Derivaten die deel uitmaken van een beleggingsfonds zijn opgenomen in de beleggingscategorie waarin dit beleggingsfonds is gerubriceerd.

Reële waarde

De beleggingen van het pensioenfonds worden gewaardeerd tegen de reële waarde per balansdatum. Voor een deel van de financiële instrumenten van het pensioenfonds kan gebruik worden gemaakt van genoteerde marktprijzen. Derivaten worden gewaardeerd door gebruik te maken van netto contante waarde berekeningen. Bepaalde instrumenten, zoals participaties in beleggingsfondsen worden gewaardeerd door gebruik te maken van de intrinsieke waarde. Het is gebruikelijk en mogelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. Slechts indien de reële waarde van een belegging niet betrouwbaar kan worden vastgesteld, vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs. Voor financiële instrumenten zoals beleggingsvorderingen en -schulden geldt dat de boekwaarde de reële waarde benadert als gevolg van het korte termijn karakter van de vorderingen en schulden. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Vastgoedbeleggingen

Beleggingen in direct vastgoed worden gewaardeerd tegen de actuele waarde, zijnde de reële waarde per balansdatum, gebaseerd op periodieke door onafhankelijke deskundigen verrichte taxaties. Indien daartoe aanleiding is, wordt bij de waardering rekening gehouden met de feitelijke verhuursituatie en/of renovatieactiviteiten. Resultaten door wijziging in reële waarde worden in de staat van baten en lasten verantwoord. Beursgenoteerde (indirecte) vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoers. Niet-beursgenoteerde (indirecte) vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd op de per ultimo verslagperiode berekende intrinsieke waarde. De intrinsieke waarde wordt ontleend aan de op lokale grondslagen gebaseerde meest recente opgaven van de desbetreffende fondsmanagers welke uitgaan van waardering op marktwaarde.

Aandelen

Beursgenoteerde aandelen en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoers. Participaties in beleggingsfondsen in aandelen die geen beursnotering kennen worden gewaardeerd op de per ultimo verslagperiode berekende intrinsieke waarde. De intrinsieke waarde wordt ontleend aan de op lokale grondslagen gebaseerde meest recente opgaven van de desbetreffende fondsmanagers welke uitgaan van waardering op marktwaarde.

Dividenden worden in de staat van baten en lasten verantwoord onder directe beleggingsopbrengsten op het moment dat het recht van de entiteit wordt gevestigd. In het geval van beursgenoteerde effecten is dit de datum waarop het aandeel ex-dividend gaat. Alle gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen worden verantwoord in de staat van baten en lasten onder indirecte beleggingsopbrengsten.

Vastrentende waarden

Beursgenoteerde vastrentende waarden en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoers. Participaties in beleggingsfondsen in vastrentende waarden die geen beursnotering kennen worden gewaardeerd op de per ultimo verslagperiode berekende intrinsieke waarde. De intrinsieke waarde wordt ontleend aan de op lokale grondslagen gebaseerde meest recente opgaven van de desbetreffende fondsmanagers welke uitgaan van waardering op marktwaarde.

Couponrente wordt in de staat van baten en lasten verantwoord onder directe beleggingsopbrengsten. Alle gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen worden verantwoord in de staat van baten en lasten onder indirecte beleggingsopbrengsten.

Obligatiefondsen

Participaties in niet-beursgenoteerde beleggingsfondsen die beleggen in obligaties worden gewaardeerd op het aandeel in de nettovermogenswaarde van het beleggingsfonds.

Hypotheken

Participaties in beleggingsfondsen die beleggen in hypothecaire leningen worden gewaardeerd tegen reële waarde. De reële waarde is berekend door middel van de "discounted cashflow"-methode (hierna: DCF-model). Bij de reële waarde berekening is uitgegaan van een aantal parameters c.q. veronderstellingen met betrekking tot de disconteringsvoet en de verwachte kasstroom. De disconteringsvoet bestaat uit een basisrente gelijk aan de euroswapcurve plus opslagen voor type onderpand, soort financiering en risicocategorie. De verwachte kasstroom is de te ontvangen rente en aflossing op basis van het gewogen gemiddelde moment van ontvangst inclusief vervroegd aflossingsrisico. De gehanteerde parameters in het DCF-model zijn ultimo boekjaar geactualiseerd.

Derivaten

Derivaten worden gewaardeerd tegen reële waarde, te weten de relevante marktnotering of, als die er niet is, de waarde die wordt bepaald met behulp van marktconforme en toetsbare waardingsmodellen. Derivaatcontracten met een negatieve waarde worden in de balans onder de overige schulden en overlopende passiva verantwoord.

Alle (on)gerealiseerde waardeveranderingen worden verantwoord in de staat van baten en lasten onder indirecte beleggingsopbrengsten.

Overige beleggingen

Overige beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde. De waardering hiervan geschiedt tegen de intrinsieke waarde, die de reële waarde van de onderliggende beleggingen representeert. De intrinsieke waarde wordt ontleend aan de op lokale grondslagen gebaseerde opgaven van de desbetreffende fondsmanagers.

Securities lending

Beleggingen die in het kader van een securities lendingcontract worden uitgeleend, blijven deel uitmaken van de balans en worden gewaardeerd conform de grondslag voor waardering en resultaatbepaling zoals die geldt voor deze beleggingen. Indien uit hoofde van een securities lending programma als zekerheid beleggingen zijn ontvangen worden deze beleggingen en de daarmee samenhangende verplichtingen niet in de balans opgenomen. Alle uit het securities lending programma voortvloeiende baten en lasten worden volgens het toerekenbeginsel over de looptijd van de betreffende transacties verantwoord onder de (in)directe beleggingsopbrengsten.

Het pensioenfonds voert geen directe securities lendingactiviteiten uit. Binnen de beleggingspools kan sprake zijn van securities lending.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Na de eerste verwerking worden vorderingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten) onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, indien sprake is van oninbaarheid.

Bij de waardering van vorderingen wordt rekening gehouden met het risico van oninbaarheid door hiervoor een voorziening in aftrek te brengen op het saldo van de uitstaande vorderingen. Voor gelijksoortige posten met gelijksoortige risico's wordt gezamenlijk een schatting gemaakt van verliezen en risico's op balansdatum. Deze systematiek om de voorziening vast te stellen wordt gerekend tot de statische methode.

Overige activa

Onder overige activa worden onder meer liquide middelen opgenomen voor zover dit onmiddellijk opeisbare banktegoeden betreft. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Zij worden onderscheiden van tegoeden in verband met beleggingstransacties. Liquide middelen uit hoofde van beleggingstransacties worden gepresenteerd onder de overige beleggingen.

Stichtingskapitaal en reserves

Algemeen

Stichtingskapitaal en reserves worden bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle actiefposten en posten van het vreemd vermogen, inclusief de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds volgens de van toepassing zijnde waardingsgrondslagen in de balans zijn opgenomen. In de toelichting wordt opgenomen het krachtens de Pensioenwet minimaal vereiste eigen vermogen volgens de in het Besluit financieel toetsingskader (FTK) voorgeschreven berekeningsmethodiek als het surplusvermogen.

Beleidsreserve

De beleidsreserve is gelijk aan de totale reserve onder aftrek van de beleggingsreserve.

Beleggingsreserve

De beleggingsreserve wordt aangehouden als buffer voor neerwaartse koersfluctuaties van beleggingen. De omvang van deze reserve is gelijk aan het Vereist Eigen Vermogen aan de hand van de standaardtoets van DNB.

Technische voorzieningen voor risico pensioenfonds

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds

De voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds wordt gewaardeerd tegen reële waarde conform de grondslagen van het fonds. De reële waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen.

Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (toeslag)toezeggingen. De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur.

Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds is uitgegaan van de op de balansdatum geldende actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN) en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken. Jaarlijks wordt door het bestuur besloten of op de opgebouwde pensioenaanspraken toeslagverlening kan worden toegepast. Alle per balansdatum bestaande toeslagbesluiten (ook voor toeslagbesluiten na balansdatum voor zover sprake is van ex ante condities) zijn in de berekening begrepen. Er wordt geen rekening gehouden met toekomstige salarisontwikkelingen.

Bij de berekening van de voorziening wordt rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met invaliditeit op basis van de contante waarde van de toekomstige opbouw waarvoor vrijstelling is verleend wegens arbeidsongeschiktheid.

Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt uitgegaan van voor de toezichthouder acceptabele grondslagen, waarbij rekening wordt gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen.

De berekeningen zijn uitgevoerd op basis van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen per einde boekjaar:

- Gehanteerde rekenrente
 - De gehanteerde rekenrente is de rentetermijnstructuur zoals door DNB gepubliceerd per 31 december 2020. Deze komt voor BPF Kappers overeen met een gemiddelde vaste rekenrente van 0,43%.
- Overlevingstafels

Prognosetafel AG2020 waarbij de sterftekansen is vermenigvuldigd met een leeftijdsafhankelijke factor die zijn gebaseerd op de ervaringssterfte van het pensioenfonds, waarbij de sterftekansen is vermenigvuldigd met een factor om het verschil tussen de ervaringssterfte van het fonds en de algehele sterfte in de generatietafel tot uitdrukking te brengen.
- Partnerfrequentie

Voor de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen voor nog niet ingegane nabestaandenpensioenen wordt een partnerfrequentie gehanteerd die gebaseerd is op de landelijke partnerfrequentie volgens de data van het CBS uit 2020, met uitzondering van de leeftijden 61 tot en met 68. Voor deze leeftijden wordt 100% gehanteerd. Na de pensionering wordt het bepaald partnersysteem toegepast.
- Leeftijdsverschil man – vrouw

Voor partnerpensioen is aangenomen dat de partner 3 jaar jonger is dan de verzekerde man en 3 jaar ouder dan de verzekerde vrouw.
- Voorziening voor uitgesteld wezenpensioen

De lasten van nog niet ingegaan wezenpensioen zijn gesteld op 3% van de lasten van het nog niet ingegaan partnerpensioen tot 65 jaar; bij de vaststelling van de lasten van ingegaan wezenpensioen wordt verondersteld dat het pensioen moet worden uitgekeerd tot de 18-jarige leeftijd, waarbij geen rekening wordt gehouden met sterftekansen.
- Voorziening voor toekomstige excassokosten

Kostenopslag ter grootte van 3% van de technische voorziening in verband met toekomstige administratie- en excassokosten.
- Voorziening voor toekomstige pensioenopbouw arbeidsongeschikten

Voor (gewezen) deelnemers wordt 95% van de contante waarde van de toekomstige opbouw gereserveerd.
- IBNR (Incurred but not reported)

Een voorziening voor het risico van premievrijstelling van zieke deelnemers die in de WIA terecht kunnen komen, wordt berekend door de invaliditeitsopslag uit de premie van de afgelopen twee jaar te nemen.
- Onvindbaren

Niet opgevraagd pensioen: Voor pensioen dat nog niet is ingegaan omdat de deelnemer onvindbaar is of niet reageert wordt de reservering 5 jaar volledig in stand gehouden en vervolgens in 10 jaar lineair afgeschreven tot nihil.

Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Na de eerste verwerking worden schulden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten).

Beleidsdekkingsgraad

De (beleids)dekkingsgraad van het pensioenfonds wordt berekend door op balansdatum het balanstotaal minus de kortlopende schulden te delen op de technische voorzieningen zoals opgenomen in de balans. De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de dekkingsgraad van de afgelopen 12 maanden en is daarmee minder afhankelijk van dagkoersen.

Verbonden partijen

Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid kan worden uitgeoefend. Ook statutaire bestuurders of andere sleutelfunctionarissen in het bestuur van het fonds en nauwe verwanten zijn verbonden partijen.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Algemeen

Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben. De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn in belangrijke mate gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waarderingsgrondslagen voor beleggingen en de voorzieningen pensioenverplichtingen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten worden rechtstreeks verantwoord in het resultaat.

Premiebijdragen van werkgevers en werknemers

Onder premiebijdragen wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen onder aftrek van kortingen. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben. De premiebaten in het boekjaar zijn gebaseerd op de definitieve loonsomopgaven van de werkgevers. Voor een beperkt aantal werkgevers, zijn de premiebaten gebaseerd op voorlopige loonsomopgaven.

Beleggingsresultaten

(In)directe beleggingsresultaten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Onder de indirecte beleggingsopbrengsten worden verstaan de gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen en valutaresultaten. In de jaarrekening wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als indirecte beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen. Aankoopkosten zijn verwerkt in de reële waarde van de beleggingen. Verkoopkosten worden verantwoord als onderdeel van de herwaarderingen.

Directe beleggingsopbrengsten

Onder de directe beleggingsopbrengsten worden verstaan rentebaten en -lasten, dividenden, huuropbrengsten en soortgelijke opbrengsten. Dividend wordt verantwoord op het moment van betaalbaarstelling.

Kosten van vermogensbeheer

Onder kosten van vermogensbeheer worden de externe en de daaraan toegerekende interne kosten verstaan. Exploitatiekosten van onroerende zaken in exploitatie zijn in de kosten van vermogensbeheer opgenomen.

Verwerking van kosten

Met de directe en indirecte beleggingsopbrengsten zijn verrekend de aan de opbrengsten gerelateerde transactiekosten, provisies, valutaverschillen, e.d.

Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen betreffen de aan deelnemers uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Pensioenuitvoeringskosten

De pensioenuitvoeringskosten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Technische voorzieningen voor risico pensioenfondsen

Pensioenopbouw

De pensioenopbouw is de contante waarde van de pensioenaanspraken die toegekend zijn in het boekjaar.

Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen worden contant gemaakt tegen de nominale marktrente op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. De interesttoevoeging wordt tegen de 1-jaarsrente primo boekjaar berekend over de beginstand en de mutaties gedurende het jaar.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de technische voorzieningen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorzieningen betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de pensioenen in de verslagperiode.

Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten

Jaarlijks wordt 3% van de pensioenopbouw en de inkomende waardeoverdrachten toegevoegd aan de technische voorziening ten behoeve van de pensioenuitvoeringskosten. Daarnaast valt 3% van de uitkeringen, afkopen en uitgaande waardeoverdrachten vrij uit de technische voorziening ten behoeve van pensioenuitvoeringskosten (excassokosten).

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de actuele waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering ten opzichte van de forward-rente zoals die op 1 januari is berekend voor 31 december van de rentetermijnstructuur wordt hieronder verantwoord.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

Hieronder zijn opgenomen de aan het verslagjaar toe te rekenen overdrachtswaarde van de overgenomen respectievelijk overgedragen pensioenaanspraken met betrekking tot de actuariële waarde.

Overige wijzigingen

De onder deze post opgenomen mutaties van de voorziening hebben betrekking op de kanssystemen.

Saldo overdrachten van rechten voor risico pensioenfondsen

De post saldo overdrachten van rechten bevat het saldo van bedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen.

Overige baten en lasten

De overige baten en lasten worden opgenomen voor de aan het verslagjaar toe te rekenen bedragen.

GRONDSLAGEN KASSTROOM

Het kasstroomoverzicht is opgesteld overeenkomstig de directe methode. Alle ontvangsten en uitgaven worden hierbij als zodanig gepresenteerd. Er wordt onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit pensioenactiviteiten en beleggingsactiviteiten.

13.5 Toelichting op de balans

ACTIVA

1. Beleggingen voor risico pensioenfondsen

Verloopoverzicht per beleggingscategorie

(bedragen x €1.000)	Vastgoed beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Overige beleggingen	Totaal
Stand per 1 januari 2020	101.068	412.414	573.835	5.651	1.092.968
Aankopen	1.526	80.974	74.496	-	156.997
Verkopen	-	-49.500	-74.260	-	-123.760
Herwaardering	2.582	54.338	148.868	-	205.788
Overige mutaties	-	-	-	-1.666	-1.666
Stand per 31 december 2020	105.176	498.226	722.939	3.985	1.330.327
Derivaten onder passiva	-	-	-	-	-
Totaal per 31 december 2020	105.176	498.226	722.939	3.985	1.330.327

(bedragen x €1.000)	Vastgoed beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Overige beleggingen	Totaal
Stand per 1 januari 2019	98.582	220.360	517.621	3.678	840.241
Aankopen	14.435	337.884	10.488	-	362.808
Verkopen	-19.448	-205.282	-101.850	-	-326.580
Herwaardering	7.498	59.452	147.576	-	214.525
Overige mutaties	-	-	-	1.974	1.974
Stand per 31 december 2019	101.068	412.414	573.835	5.651	1.092.968
Derivaten onder passiva	-	-	-	-	-
Totaal per 31 december 2019	101.068	412.414	573.835	5.651	1.092.968

Securities lending

Het fonds stelt geen (deel van de) aandelen- en obligatiebeleggingen beschikbaar voor het in bruikleen geven van effecten.

Premiebijdragende ondernemingen

Er wordt niet belegd in premiebijdragende ondernemingen.

Reële waarde

De waardering van de beleggingen vindt plaats tegen reële waarde. Afgezien van de beleggingsvorderingen en -schulden zijn de beleggingen van het pensioenfonds gewaardeerd tegen reële waarde per balansdatum. Het is over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Voor de meerderheid van de beleggingen van het pensioenfonds kan gebruik worden gemaakt van marktnoteringen. Echter, bepaalde beleggingen zijn gewaardeerd door middel van gebruikmaking van waarderingsmodellen en -technieken, inclusief verwijzing naar de huidige reële waarde van vergelijkbare instrumenten.

- Beleggingen met genoteerde marktprijzen worden verhandeld aan een effectenbeurs of betreffen liquide middelen. Hieronder vallen aandelen, obligaties, onderpanden en banktegoeden.
- Onafhankelijke taxaties worden toegepast voor de waardering van onroerend goed in bezit van het pensioenfonds. Alle vastgoedobjecten worden jaarlijks getaxeerd door externe taxateurs waarvan de onafhankelijkheid ten opzichte van de waardering onbetwist is. De juistheid en volledigheid van de gebruikte informatie voor de taxatie wordt gecontroleerd.
- De netto contante waarde (NCW) berekeningen wordt bepaald door de te ontvangen kasstromen contant te maken op basis van de geldende marktrente. In de waardering is rekening gehouden met het oninbaarheidsrisico.

- Andere methode: marktwaardebepaling niet gebaseerd op marktdata, maar gebaseerd op aannames en schattingen die de prijs significant beïnvloeden. Hieronder vallen de (equity linked) swaptions, inflations swaps, options OTC en de deelnemingen.

Gehanteerde waarderingssystematiek op basis van Richtlijn 290.916

31 december 2020

(bedragen x €1000)

	Genoteerde marktprijzen	Onafhankelijke taxaties	NCW berekeningen	Andere methode(n)	Totaal
Vastgoedbeleggingen	-	-	-	105.176	105.176
Aandelen	498.226	-	-	-	498.226
Vastrentende waarden	625.295	-	-	97.644	722.939
Overige beleggingen	1.398	-	-	2.587	3.985
	1.124.919	-	-	205.407	1.330.327

31 december 2019

(bedragen x €1000)

	Genoteerde marktprijzen	Onafhankelijke taxaties	NCW berekeningen	Andere methode(n)	Totaal
Vastgoedbeleggingen	-	-	-	101.068	101.068
Aandelen	412.414	-	-	0	412.414
Vastrentende waarden	484.269	-	-	89.566	573.835
Overige beleggingen	2.878	-	-	2.774	5.651
	899.561	-	-	193.407	1.092.968

Schatting van reële waarde

Vastgoed

Het deel van de waarde aan vastgoedbeleggingen dat is opgenomen op basis van waarderingssystematiek en -technieken betreft zowel direct als indirect vastgoed. Zoals bij de grondslagen staat vermeld is de waarde gebaseerd op de taxatiewaarde. De eerste waardering is verkrijgingsprijs inclusief transactiekosten. Deze taxaties worden verricht door verscheidene externe erkende taxateurs. Iedere externe taxateur hanteert, binnen de algemene richtlijnen zoals binnen de branche gelden, eigen uitgangspunten. De richtlijnen binnen de branche geven aan dat voor de waardebepaling in dit geval moet worden uitgegaan van de verkoopwaarde van een object met als doelstelling om met het object huurinkomsten te genereren. Als basis wordt hiervoor een contante waardeberekening gebruikt van de toekomstige kasstromen.

Aandelen

De waarde van de belegging is gebaseerd op direct waarneembare marktnoteringen in een actieve markt.

Vastrentende waarden

Het deel van de vastrentende waarden waarvan de reële waarde op basis van schatting wordt vastgesteld, betreft leningen op schuldbekentenis en hypotheek. De berekeningsgrondslag staat vermeld in de algemene toelichting op de grondslagen. Beleggingen in hypotheek zijn op basis van de Netto Contante Waarde methode gewaardeerd.

Vastgoedbeleggingen

De vastgoedbeleggingen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

(bedragen x €1000)

	2020	2019
Direct vastgoed	-	-
Indirect vastgoed	105.176	101.068
Totaal per 31 december	105.176	101.068

Aandelen

De aandelen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

(bedragen x €1.000)	2020	2019
Beursgenoteerde aandelen	2	0
Aandelenbeleggingsfondsen	498.224	412.414
Totaal per 31 december	498.226	412.414

Vastrentende waarden

De vastrentende waarden kunnen als volgt worden gespecificeerd:

(bedragen x €1.000)	2020	2019
Obligatiefondsen	722.939	573.835
Totaal per 31 december	722.939	573.835

Overige beleggingen

De overige beleggingen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

(bedragen x €1.000)	2020	2019
Liquide middelen	1.398	2.878
Overige activa en vorderingen	2.586	2.429
Overig	0	345
Totaal per 31 december	3.985	5.651

De overige beleggingen hebben een resterende looptijd korter dan 1 jaar.

De liquide middelen betreffen de banktegoeden bij CACEIS ten behoeve van het fonds. CACEIS heeft een rating van A+ (bron: Fitch).

De posten overige activa en vorderingen en overig omvat ultimo boekjaar:

- Nog af te wikkelen transacties € 1 (2019: € 0);
- Te vorderen dividend € 2.084 (2019: € 1.168);
- Te vorderen dividendbelasting € 502 (2019: € 1.260);
- Overig € 0 (2019: € 345).

2. Vorderingen en overlopende activa

(bedragen x €1.000)	2020	2019
Vorderingen op werkgevers	1.356	1.175
Nog te factureren premie	4.946	5.009
Overige vorderingen	283	137
Totaal per 31 december	6.585	6.321

Alle vorderingen en overlopende activa hebben een looptijd korter dan 1 jaar.

Specificatie Vorderingen op werkgevers

	2020	2019
Vorderingen op werkgevers	1.657	1.611
Voorziening dubieuze vorderingen op werkgevers	-315	-496
	1.342	1.115
Reclassificatie vorderingen op werkgevers	14	60
Totaal per 31 december	1.356	1.175

De post vorderingen op werkgevers bestaat uit openstaande debiteuren ad € 1.670 (2019: € 1.671) en een voorziening dubieuze debiteuren ad € 315 (2019: € 496).

De post reclassificatie vorderingen op werkgevers betreft posten van debiteuren met een creditsaldo.

3. Overige activa

(bedragen x €1.000)

	2020	2019
Rekening courant ING	4.036	3.527
Totaal per 31 december	4.036	3.527

Onder de liquide middelen worden opgenomen die kasmiddelen en tegoeden op ING-bankrekeningen die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn. ING-bank heeft een Standard and Poor's rating van A+.

Bankrekeningen die beheerd worden door de vermogensbeheerder zijn onder de overige beleggingen opgenomen. Kredietfaciliteiten zijn niet van toepassing.

PASSIVA

4. Stichtingskapitaal en reserves

Mutatieoverzicht eigen vermogen

	Beleggings- reserve	Beleidsreserve	Totaal
(bedragen x €1.000)			
Stand per 1 januari 2019	171.413	-217.702	-46.290
Uit bestemming saldo van baten en lasten	37.158	-34.446	2.713
Stand per 31 december 2019	208.571	-252.148	-43.577
Uit bestemming saldo van baten en lasten 2020	18.715	-27.489	-8.774
Stand per 31 december 2020	227.286	-279.637	-52.351

Solvabiliteit

	31-12-2020		31-12-2019	
(bedragen x €1.000)				
Pensioenvermogen	1.339.763	96,2%	1.102.151	96,2%
Af: Technische voorzieningen	1.392.114	100,0%	1.145.728	100,0%
Eigen vermogen	-52.351	-3,8%	-43.577	-3,8%
af: vereist eigen vermogen	227.286	16,3%	208.571	18,2%
Vrij vermogen	-279.637	-20,1%	-252.148	-22,0%
Minimaal vereist eigen vermogen	61.606	4,4%	55.581	4,9%
Actuele dekkingsgraad		96,2%		96,2%
Beleidsdekkingsgraad		91,6%		95,5%

Voor het bepalen van het vereist eigen vermogen (de solvabiliteitstoets) maakt het pensioenfonds gebruik van het standaardmodel. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van het pensioenfonds. De uitkomsten van de solvabiliteitstoets zijn opgenomen onder toelichting 'Risicobeheer en derivaten'.

De actuele dekkingsgraad is als volgt berekend: (totale activa -/- schulden) / technische voorzieningen * 100%, waarbij de technische voorzieningen gewaardeerd zijn op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de actuele dekkingsgraad van de afgelopen 12 maanden.

De solvabiliteit van het pensioenfonds is niet toereikend. Er is zowel sprake van een reservetekort als van een dekkingstekort.

Uit de actualisatie van het herstelplan per 1 januari 2020 bleek dat het pensioenfonds zonder het verlagen van de pensioenen, binnen de maximale hersteltermijn van 10 jaar, kon herstellen. Het beleggingsrendement, het niet indexeren en de aanvullende marge bovenop de feitelijke premie zorgen voor dit herstel. Het herstelplan werd op 4 juni 2020 goedgekeurd door DNB.

Per 1 januari 2021 werd een geactualiseerd herstelplan opgesteld. Ook ditmaal bleek dat het pensioenfonds zonder het verlagen van de pensioenen, binnen de maximale hersteltermijn van 10 jaar kan herstellen. Echter was dit ook het zesde meetmoment dat de dekkingsgraad lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad. Dat betekent dat het pensioenfonds een onvoorwaardelijke korting moet doorvoeren zodat de dekkingsgraad op het niveau van het MVEV komt. Vanwege de uitzonderlijke economische situatie heeft Minister Koolmees met een noodmaatregel de pensioenfondsen een vrijstellingsregeling geboden. Het pensioenfonds kan gebruik maken van deze vrijstellingsregeling mits:

- De dekkingsgraad minimaal 90% bedraagt
- Een onderbouwing wordt gegeven voor het gebruik van de vrijstellingsregeling
- Er informatie aan alle deelnemers wordt verstrekt over de vrijstellingsregeling

Het pensioenfonds besloot in maart 2021 om gebruik te maken van de vrijstellingsregeling. Het herstelplan werd op 19 mei 2021 goedgekeurd door DNB.

Het verloop van de actuele dekkingsgraad kan als volgt worden gespecificeerd:

Ontwikkeling dekkingsgraad

	2020	2019
Beginstand	96,2%	94,8%
Premie	-1,0%	-0,4%
Uitkeringen	0,0%	0,0%
Toeslagen / korting	0,0%	0,0%
Wijziging rentetermijnstructuur	-17,0%	-18,5%
Rendement	19,6%	26,4%
Wijziging actuariële grondslagen	2,5%	0,0%
Overig	-4,1%	-6,1%
Eindstand	96,2%	96,2%

In het boekjaar heeft de dekkingsgraad zich ten opzichte van het herstelplan als volgt ontwikkeld:

Ontwikkeling ten opzichte van het herstelplan

	Werkelijk 2020	Herstelplan 2020
Beginstand	96,2%	94,8%
Premie	-1,0%	-0,5%
Uitkeringen	0,0%	0,0%
Toeslagen / korting	0,0%	0,0%
Wijziging rentetermijnstructuur	-17,0%	-19,4%
Rendement	19,6%	25,9%
Wijziging actuariële grondslagen	2,5%	0,0%
Overig	-4,1%	-4,9%
Eindstand	96,2%	95,9%

5. Technische voorzieningen voor risico pensioenfonds

Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds:

(bedragen x €1000)	2020	2019
Basisregeling	1.373.991	1.129.682
AOP	41	42
Premievrijstelling/IBNR	18.082	16.004
Totaal per 31 december	1.392.114	1.145.728

(bedragen x €1000)	2020	2019
Stand per 1 januari	1.145.728	882.704
Pensioenopbouw	42.464	34.530
Korting van aanspraken en rechten	-	-
Rentetoevoeging	-3.771	-2.130
Onttrekking voor pensioenuitkeringen en -kosten	-6.189	-6.051
Inkoop uit hoofde van VPL regeling	-	10.306
Wijziging marktrente	253.649	226.917
Wijziging actuariële grondslagen	-37.422	348
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-1.987	536
Overige mutaties	-358	-1.431
Stand per 31 december	1.392.114	1.145.728

Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds:

(bedragen x €1.000)	2020		2019	
	Aantallen	Voorziening	Aantallen	Voorziening
Actieven deelnemers	20.186	551.609	21.037	457.519
Gewezen deelnemers	49.169	692.300	48.152	556.132
Pensioengerechtigden	3.624	90.120	3.411	83.169
Overigen	-	18.082	-	16.004
Netto pensioenverplichtingen	72.979	1.352.110	72.600	1.112.824
Toekomstige kosten uitvoering pensioenregeling		39.436		32.904
Totaal per 31 december	72.979	1.391.546	72.600	1.145.728

Pensioenregeling

De pensioenregeling kan worden gekenmerkt als een voorwaardelijk geïndexeerde middelloonregeling met een pensioenleeftijd van 68 jaar. Jaarlijks wordt een aanspraak op ouderdomspensioen opgebouwd van 0,80% (2019: 0.81%) van de in dat jaar geldende pensioengrondslag. De pensioengrondslag is gelijk aan het loon volgens de Wet financiering sociale verzekeringen tot maximaal het maximumloon Wfsv.

Tevens bestaat er recht op nabestaanden- en wezenpensioen. Deelname aan de regeling is verplicht vanaf de leeftijd van 21 jaar of vanaf datum indiensttreding. Jaarlijks beslist het bestuur van het pensioenfonds de mate waarin de opgebouwde aanspraken worden geïndexeerd. Overeenkomstig artikel 10 van de Pensioenwet kan de pensioenregeling worden gekwalificeerd als een uitkeringsovereenkomst.

Toeslagverlening

In 2019 heeft het bestuur besloten geen toeslagen te verlenen. Het bestuur beslist jaarlijks of en in hoeverre het de ingegane pensioenen en de opgebouwde pensioenaanspraken verhoogt door het verlenen van een toeslag. Dit is alleen mogelijk voor zover de beschikbare financiële middelen van het pensioenfonds dit naar het oordeel van het bestuur toelaten. Daarnaast moet het bestuur rekening houden met de strikte eisen die het Financieel Toetsingskader (FTK), onderdeel van de Pensioenwet, aan de dekkingsgraad van het pensioenfonds stelt. Het besluit van het bestuur vindt mede plaats op basis van een schriftelijk advies van de actuaaris.

Toeslagen zijn altijd voorwaardelijk. Het bestuur hanteert met ingang van juli 2015 de volgende staffel als leidraad voor toeslagverlening:

- bij een beleidsdekkingsgraad lager dan 110%: geen toeslag;
- bij een beleidsdekkingsgraad gelijk aan of hoger dan 110% maar lager dan de ondergrens toeslagverlening: toeslag naar rato;
- bij een beleidsdekkingsgraad gelijk aan of hoger dan de ondergrens toeslagverlening: toeslag gelijk aan 100% van de toeslagambitie.

Het toeslagenbeleid van het pensioenfonds voorziet niet in onvoorwaardelijke inhaalindexatie. Het bestuur streeft naar jaarlijkse verlening van een toeslag die maximaal gelijk is aan 50% van de stijging van het indexcijfer loonontwikkeling zoals het CBS dit berekent. De jaarlijkse toeslag wordt in beginsel verleend per 1 oktober. Het CBS gaat uit van het indexcijfer van de regelingslonen van volwassen werknemers in particuliere bedrijven, inclusief bijzondere uitkeringen, over het kalenderjaar voorafgaand aan 1 oktober.

Per 1 oktober 2020 heeft het pensioenfonds de pensioenaanspraken en de ingegane pensioenen niet verhoogd. Over de afgelopen 10 jaar, sinds 2011 heeft het pensioenfonds de pensioenen niet kunnen aanpassen. Inclusief 2020 betekent dit dat het pensioenfonds de prijsinflatie van ruim 13% in deze periode niet heeft kunnen compenseren. Ten opzichte van de geambieerde toeslagverlening bedraagt de cumulatieve achterstand over de periode vanaf 2006 tot en met 2020 (exclusief de kortingen in 2013 en 2014) ruim 18%.

6. Overige schulden en overlopende passiva

(bedragen x €1.000)

	2020	2019
Te betalen belasting	126	93
Te betalen kosten	1.059	572
Stand per 31 december	1.184	665

Specificatie Te betalen kosten

	2020	2019
Pensioenuitvoeringskosten	9	-
Advies en controle	108	127
Beleggingen	166	-
Crediteuren	554	382
Overige schulden	207	3
Debiteuren met een negatief saldo	14	60
Overige kosten	0	1
Totaal per 31 december	1.059	572

Alle overige schulden en overlopende passiva hebben een looptijd korter dan 1 jaar.

RISICOBEEHER EN DERIVATEN

Solvabiliteitsrisico

Het pensioenfonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het pensioenfonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de reële waarde van de pensioenverplichtingen.

Het belangrijkste risico voor het pensioenfonds betreft het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het pensioenfonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd. Indien de solvabiliteit van het pensioenfonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele toeslag van opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het pensioenfonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

De actuele dekkingsgraad heeft zich als volgt ontwikkeld:

	Vermogen	Technische voorzieningen	Dekkingsgraad
Stand per 31 december 2019	1.102.151	1.145.728	96,2%
Mutatie	237.612	246.386	0,0%
Stand per 31 december 2020	1.339.763	1.392.114	96,2%

Het tekort op FTK-grondslagen is als volgt:

(bedragen x €1.000)	31 december 2020	31 december 2019
Technische voorzieningen	1.392.114	1.145.728
Buffers:		
S1 Renterisico	23.418	53.011
S2 Risico zakelijke waarden	186.837	156.211
S3 Valutarisico	36.927	33.303
S4 Grondstoffenrisico	-	-
S5 Kredietrisico	30.484	25.861
S6 Verzekeringstechnische risico	64.366	52.447
S7 Liquiditeitsrisico	-	-
S8 Concentratierisico	-	-
S9 Operationeel risico	-	-
S10 Actief beheerrisico	-	-
Diversificatie-effect	-114.745	-112.263
Totaal S vereiste buffers	227.286	208.571
Vereist vermogen (artikel 132-Pensioenwet)	1.619.400	1.354.299
Aanwezig vermogen (totaal activa - schulden)	1.339.763	1.102.151
Tekort	-279.637	-252.148

Beleid en risicobeheer

Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- beleggingsbeleid;
- premiebeleid;
- herverzekeringsbeleid;
- toeslagbeleid.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruikgemaakt van ALM-studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

De uitkomsten van deze analyses vinden hun weerslag in jaarlijks door het bestuur vast te stellen beleggingsrichtlijnen als basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Ze zijn gericht op het beheersen van de volgende belangrijkste (beleggings)risico's. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van derivaten.

Methodiek "Look through"

Onderstaand laat de balanswaarde ultimo boekjaar zien en de daaruit volgende look through waarde.

	2020		2019	
	Waarde voor look through	Waarde na look through	Waarde voor look through	Waarde na look through
(bedragen x €1.000)				
Vastrentende waarden	722.939	692.975	573.835	550.208
Aandelen	498.226	478.650	412.414	391.441
Vastgoed	105.176	118.368	101.068	114.926
Derivaten	-	383.917	-	246.173
Liquide middelen:				
CACEIS	1.398	-346.171	2.878	-212.554
	1.327.740	1.327.740	1.090.194	1.090.194
Overlopende activa / passiva:				
CACEIS	2.587	2.587	2.774	2.774
Totaal per 31 december	1.330.327	1.330.327	1.092.968	1.092.968

Het pensioenfonds belegt niet rechtstreeks in derivaten, maar er zijn wel derivaten opgenomen in het beleggingsfonds. De derivaten kunnen als volgt worden uitgesplitst:

(bedragen x €1.000)				2020
	Nominale waarde	Activa	Passiva	Saldo
Aandelen	54	11	-	11
Rente derivaten	1.034.490	502.587	123.527	379.060
Valuta derivaten	942.659	5.163	317	4.846
Totaal per 31 december	1.977.203	507.761	123.844	383.917

(bedragen x €1.000)				2019
	Nominale waarde	Activa	Passiva	Saldo
Aandelen	12	5	-	5
Rente derivaten	1.009.309	356.251	112.664	243.587
Valuta derivaten	770.541	3.119	538	2.581
Totaal per 31 december	1.779.862	359.375	113.201	246.173

S1 Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarden van de vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen wijzigen als gevolg van veranderingen in de marktrente. De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration. De duration is de (met de contante waarde van de kasstromen) gewogen gemiddelde resterende looptijd in jaren. De duration geeft aan hoeveel procent bij benadering de reële waarde verandert bij een parallelle verschuiving van de rentecurve met 1 procentpunt. Een hoge duration geeft een hoge gevoeligheid voor veranderingen in de rente weer.

(bedragen x €1.000)	31 december 2020	31 december 2019
	Duration	Duration
Vastrentende waarden (excl. derivaten)	11,7	9,9
Vastrentende waarden (incl. derivaten)	41,2	39,8
Totale beleggingen	22,5	21,1
(nominale) Pensioenverplichtingen	32,5	32,0

Op balansdatum is de duration van de totale beleggingen aanzienlijk korter dan de duration van de verplichtingen. Er is derhalve sprake van een zogenaamde "duration-mismatch". Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van beleggingen minder snel daalt dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad zal stijgen. Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt.

Bij een renteswap wordt een vaste lange rente geruild tegen een variabele korte rente. Het pensioenfonds ontvangt in dit geval een lange rente, vergelijkbaar met de kasstroom van een langlopende obligatie en betaalt daarvoor een variabele korte rente (bijvoorbeeld Euribor). Hierdoor wordt de "duration-mismatch" verkleind, maar het pensioenfonds wordt wel afhankelijk van de ontwikkeling van de korte rente die het pensioenfonds aan de tegenpartij betaalt. Bij het afsluiten van een swap kunnen dus mismatchrisico's worden afgedekt en worden nieuwe risico's geïntroduceerd die gepaard gaan met dit soort instrumenten (zoals liquiditeit, tegenpartij en juridisch risico).

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd is als volgt:

(bedragen x €1.000)	2020		2019	
Resterende looptijd ≤ 1 jaar	156.575	22,6%	101.104	18,4%
Resterende looptijd 1 < > 5 jaar	203.348	29,3%	187.114	34,0%
Resterende looptijd 5 < > 10 jaar	173.679	25,1%	141.174	25,7%
Resterende looptijd 10 < > 20 jaar	100.262	14,5%	73.145	13,3%
Resterende looptijd > 20 jaar	59.112	8,5%	47.671	8,7%
Totaal per 31 december	692.975	100,0%	550.208	100,0%

S2 Risico zakelijke waarden

Het risico zakelijke waarden of prijsrisico is het risico van waardeveranderingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij waardeveranderingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijsrisico wordt gemitigeerd door diversificatie.

Specificatie vastgoedbeleggingen naar aard:

(bedragen x €1.000)	2020		2019	
Winkels	11.225	9,5%	12.903	11,2%
Kantoren	-	0,0%	323	0,3%
Woningen	93.951	79,4%	87.842	76,4%
Participaties/vastgoedmaatschappij	13.192	11,1%	13.858	12,1%
Totaal per 31 december	118.368	100,0%	114.926	100,0%

Specificatie vastgoedbeleggingen naar regio:

(bedragen x €1.000)	2020		2019	
Europa EU	106.174	89,7%	102.017	88,8%
Europa Non EU	69	0,1%	67	0,1%
Noord-Amerika	6.501	5,5%	6.705	5,8%
Azië exclusief Japan	1.996	1,7%	2.020	1,8%
Pacific	2.986	2,5%	3.337	2,9%
Centraal & Zuid Amerika	129	0,1%	163	0,1%
Overig	514	0,4%	617	0,5%
Totaal per 31 december	118.368	100,0%	114.926	100,0%

Specificatie vastgoedbeleggingen naar markt:

(bedragen x €1.000)	2020		2019	
Vastgoed emerging markets	4.223	3,6%	4.726	4,1%
Vastgoed developed markets	114.145	96,4%	110.200	95,9%
Totaal per 31 december	118.368	100,0%	114.926	100,0%

Specificatie aandelen naar sector:

(bedragen x €1.000)	2020		2019	
Financiële instellingen	72.221	15,1%	73.910	18,9%
Nijverheid en industrie	39.175	8,2%	32.974	8,4%
Handel	25.451	5,3%	21.366	5,5%
Niet Cyclische consumptiegoederen	32.026	6,7%	28.471	7,3%
Nutsbedrijven	14.305	3,0%	13.331	3,4%
Telecommunicatie	48.253	10,1%	38.532	9,8%
Cyclische consumptiegoederen	69.502	14,5%	48.058	12,3%
Gezondheidszorg	53.227	11,1%	42.062	10,7%
Energie	16.875	3,5%	22.682	5,8%
Technologie	104.554	21,8%	68.124	17,4%
Diversen	3.062	0,6%	1.930	0,5%
Totaal per 31 december	478.650	100,0%	391.441	100,0%

Specificatie aandelen naar regio:

(bedragen x €1.000)	2020		2019	
Europa (EU landen)	59.701	12,5%	53.061	13,6%
Europa (Niet EU landen)	17.705	3,7%	15.832	4,0%
Noord-Amerika	231.630	48,4%	181.884	46,5%
Azië exclusief Japan	104.852	21,9%	79.508	20,3%
Pacific	40.593	8,5%	36.178	9,2%
Centraal & Zuid Amerika	10.716	2,2%	12.451	3,2%
Overige Landen	13.453	2,8%	12.525	3,2%
Totaal per 31 december	478.650	100,0%	391.441	100,0%

Specificatie aandelen naar markt:

	2020		2019	
Aandelen emerging markets	137.935	28,8%	115.017	29,4%
Aandelen developed markets	340.716	71,2%	276.424	70,6%
Totaal per 31 december	478.650	100,0%	391.441	100,0%

Valutarisico

De vreemde valutapositie is als volgt te specificeren:

(bedragen x €1.000)	2020		2019	
EUR	1.183.416	89,1%	967.389	88,7%
HKD	33.365	2,5%	27.097	2,5%
USD	24.805	1,9%	17.840	1,6%
TWD	20.439	1,5%	15.785	1,4%
CNY	10.301	0,8%	6.539	0,6%
BRL	7.776	0,6%	8.992	0,8%
ZAR	5.863	0,4%	6.567	0,6%
SAR	4.183	0,3%	2.524	0,2%
THB	3.828	0,3%	4.115	0,4%
MYR	3.154	0,2%	3.117	0,3%
RUB	3.060	0,2%	3.129	0,3%
MXN	3.035	0,2%	3.303	0,3%
IDR	2.299	0,2%	2.585	0,2%
CHF	1.454	0,1%	-58	0,0%
PHP	1.398	0,1%	1.474	0,1%
QAR	1.180	0,1%	1.264	0,1%
Overig	2.925	0,2%	6.544	0,6%
Totaal per 31 december	1.327.740	98,6%	1.090.440	98,0%

S4 Grondstoffenrisico

In het verslagjaar is niet belegd in grondstoffen.

S5 Kredietrisico

Het kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het pensioenfonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het pensioenfonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee "Over The Counter (OTC)"-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het pensioenfonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten, waardoor het pensioenfonds financiële verliezen lijdt.

Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft jegens het pensioenfonds; het vragen van extra zekerheden zoals onderpand en dergelijke bij hypothecaire geldleningen en het uitlenen van effecten; het hanteren van prudente verstrekingsnormen bij hypothecaire geldleningen. Ter afdekking van het settlementrisico wordt door het pensioenfonds enkel belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementsysteem functioneert. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied.

Specificatie vastrentende waarden naar sector:

(bedragen x €1.000)	2020		2019	
Staatsobligaties	377.359	54,5%	275.528	50,1%
Bedrijfsobligaties (Credit funds)	217.972	31,5%	184.853	33,6%
Hypotheke	97.644	14,1%	89.566	16,3%
Inflation Linked Bond	-	0,0%	262	0,0%
Totaal per 31 december	692.975	100,0%	550.208	100,0%

Specificatie vastrentende waarden naar regio:

(bedragen x €1.000)	2020		2019	
Azië exclusief Japan	2.269	0,3%	1.614	0,3%
Centraal & Zuid Amerika	965	0,1%	1.065	0,2%
Noord Amerika	27.588	4,0%	30.829	5,6%
Europa EU	610.876	88,2%	475.762	86,5%
Europa niet EU	9.100	1,3%	7.594	1,4%
Pacific	7.045	1,0%	7.779	1,4%
Overig	35.132	5,1%	25.565	4,6%
Totaal per 31 december	692.975	100,0%	550.208	100,0%

Specificatie vastrentende waarden naar markt:

	2020		2019	
Vastrentend emerging markets	6.682	1,0%	5.577	1,0%
Vastrentend developed markets	686.293	99,0%	544.631	99,0%
Totaal per 31 december	692.975	100,0%	550.208	100,0%

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille kan het volgende overzicht worden gegeven:

(bedragen x €1.000)	2020		2019	
AAA	239.608	34,6%	180.774	32,9%
AA	162.885	23,5%	124.390	22,6%
A	69.885	10,1%	70.744	12,9%
BBB	73.375	10,6%	57.464	10,4%
Lagere rating	30.603	4,4%	18.507	3,4%
Geen rating	116.620	16,8%	98.328	17,9%
Totaal per 31 december	692.975	100,0%	550.208	100,0%

Voor de bepaling van de credit rating wordt (afhankelijk van de beschikbaarheid) gebruikt gemaakt van S&P, Moody's en Fitch.

S6 Verzekeringstechnisch risico

Het langlevensrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de technische voorziening. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting. Door toepassing van Prognosetafel AG2020 met adequate correcties voor ervaringssterfte is het langlevensrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering ultimo boekjaar van de pensioenverplichtingen.

Overlijdensrisico

Het overlijdensrisico betekent dat het pensioenfonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor door het pensioenfonds geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen. Het beleid van het pensioenfonds is om het overlijdensrisico niet te herverzekeren.

Arbeidsongeschiktheidsrisico

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het pensioenfonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen (schadereserve). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien.

Het beleid van het pensioenfonds is om het arbeidsongeschiktheidsrisico niet te herverzekeren.

Toeslagrisico

Het bestuur van het pensioenfonds heeft de ambitie om het pensioen te indexeren. De mate waarin dit kan worden gerealiseerd is afhankelijk van de ontwikkelingen in de rente, rendement, looninflatie en demografie. Uitdrukkelijk wordt opgemerkt dat de toeslagtoezegging voorwaardelijk is.

Het beleid en de ambitie inzake toeslagverlening is weergegeven in de toelichting 6. Technische voorziening voor risico pensioenfonds.

57 Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen. Hierdoor kan het pensioenfonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen voldoen. Waar de overige risicomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico wordt beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Er wordt eveneens rekening gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies. Inzake het liquiditeitsrisico wordt vermeld dat het pensioenfonds in zijn beleggingsportefeuille over voldoende obligaties beschikt die onmiddellijk zonder waardeverlies te gelde kunnen worden gemaakt om eventuele onvoorziene uitstroom van geldmiddelen te financieren.

58 Concentratierisico

Grote posten zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen, moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd. Als grote post wordt aangemerkt elke post die meer dan 2% van het balanstotaal uitmaakt. Concentratierisico is gemeten naar concentratie van een land of bij een tegenpartij. Het fonds belegt voornamelijk in beleggingsfondsen waarin dit risico al is afgedekt. Het fonds is van mening dat voor het fonds geen sprake is van concentratierisico's, daarom wordt het concentratierisico op nihil gesteld.

(bedragen x €1.000)	31 december 2020		31 december 2019	
Staatsobligaties Duitsland	55.109	4,1%	56.952	5,2%
Staatsobligaties Nederland	86.014	6,5%	67.468	6,2%
Staatsobligaties Frankrijk	91.515	6,9%	69.728	6,4%
Franse discount T-bill	45.921	3,5%		
Real Estate			66.809	6,1%

59 Operationeel risico

Operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden door het pensioenfonds beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur.

De beleggingsportefeuille is ondergebracht bij Vermogensbeheerder Syntrus Achmea Real Estate Finance (20% van de portefeuille) en BMO Global Asset Management (80%). Met deze partijen zijn overeenkomsten en service level agreements gesloten.

De pensioenuitvoering was uitbesteed aan AGH tot en met 31 december 2020. Met AGH was een uitvoeringsovereenkomst en een service level agreement (SLA) gesloten. Per 1 januari 2021 is de pensioenuitvoering uitbesteed aan TKP. Met TKP is eveneens een uitvoeringsovereenkomst en een service level agreement (SLA) gesloten.

Met AGH is een transitieovereenkomst gesloten voor de werkzaamheden die in 2021 moeten worden uitgevoerd voor de transitie en het opstellen van de jaarrekening over 2020.

Het bestuur beoordeelt jaarlijks de kwaliteit van de uitvoering van de vermogensbeheerders en door middel van performancerapportages (alleen vermogensbeheerders), SLA-rapportages en onafhankelijk getoetste interne beheersingsrapportages (ISAE 3402-rapportages).

Aangezien hiermee sprake is van adequate beheersing van de operationele risico's worden door het pensioenfonds hiervoor geen buffers aangehouden in de solvabiliteitstoets.

S10 Actief beheer risico

Onder actief beheer worden afwijkende posities in portefeuilles verstaan die door portefeuillemanagers worden ingenomen ten opzichte van de markt als geheel. Vanwege het door het fonds gekozen passief beheer, is een buffer voor dit risico niet nodig.

Verbonden partijen

Identiteit van verbonden partijen

Er is sprake van een relatie tussen het pensioenfonds, haar bestuurders, de aangesloten ondernemingen en hun bestuurders, voor zover zij bestuurder zijn in het pensioenfonds.

Transacties met bestuurders

Er zijn geen leningen verstrekt aan, noch is sprake van vorderingen op, (voormalige) bestuurders. De bestuurders nemen geen deel aan de pensioenregeling van het pensioenfonds.

Overige transacties met verbonden partijen

Het fonds kent geen overige transacties met verbonden partijen.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Ontvangen zekerheden en garanties

Het fonds heeft geen ontvangen zekerheden en garanties voor zover niet reeds in de jaarrekening is toegelicht.

Kortlopende contractuele verplichtingen

Het pensioenfonds heeft een uitbestedingsovereenkomst afgesloten met AGH. Het contract met AGH vangt aan op 1 januari 2018 voor drie jaar. Na afloop van deze periode wordt de overeenkomst beëindigd. Per 1 januari 2021 is een contract met TKP Pensioen gesloten voor een periode van vijf jaar en een opzegtermijn van 12 maanden.

Langlopende contractuele verplichtingen

Het pensioenfonds heeft een uitbestedingsovereenkomst afgesloten met BMO Global Asset Management. Het contract met BMO Global Asset Management is met ingang van 1 januari 2012 verlengd voor onbepaalde tijd met een opzegtermijn van 3 maanden. Met het bestuur zijn nieuwe afspraken gemaakt over de vergoedingssystematiek voor 2020, 2021 en 2022.

Het pensioenfonds heeft een uitbestedingsovereenkomst afgesloten met CACEIS. Het contract met CACEIS is met ingang van 1 januari 2014 van kracht voor onbepaalde tijd. Met het bestuur zijn afspraken gemaakt over de vergoedingssystematiek. De vergoeding zowel uit vaste componenten voor de beleggingsadministratie en variabele componenten (tariefafspraken) voor handelingen en custody.

Met WTW is voor de actuariële certificering een driejarige overeenkomst gesloten voor de boekjaren 2020, 2021 en 2022.

Het pensioenfonds heeft per 1 juli 2017 een bestuursondersteuningsovereenkomst voor onbepaalde tijd afgesloten met Actor met een opzegtermijn van een jaar.

Voor 2021 zal de vergoeding voortvloeiend uit de langlopende verplichtingen nagenoeg gelijk blijven. In het bestuursverslag geeft het bestuur een toelichting op de kosten.

Voorwaardelijke verplichtingen

Per jaareinde lopen er geen juridische procedures tegen het pensioenfonds en heeft het pensioenfonds tevens geen juridische procedures aangespannen tegenover derden.

Verstreckte zekerheden en garanties

Het pensioenfonds heeft geen verstreckte zekerheden en garanties voor zover niet reeds in de jaarrekening is toegelicht.

Transitiekosten

Het bestuur heeft gekozen voor het onderbrengen van de administratie bij TKP per 1 januari 2021. Dit betekende een transitie van de pensioenadministratie en het uitvoeren van werkzaamheden door AGH (en rechtsopvolger Appel Pensioenuitvoering) in 2021. De selectie en de begeleiding van de transitie kosten ook geld. Deze kosten voor selectie, transitie, implementatie en additionele werkzaamheden zijn aanzienlijk. Met TKP en (toenmalig) AGH zijn hier afspraken over gemaakt, die contractueel zijn vastgelegd. De totale kosten zijn begroot voor EUR 1,8 miljoen. In 2020 is EUR 580.000 gerealiseerd. De overige kosten worden voornamelijk in 2021 genomen. De implementatie kosten bij TKP worden in rekening gebracht in vijf gelijke delen over de periode 2021-2025.

Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum (na bestemming van het saldo van baten en lasten)

Herstelplan 2021

De financiële positie van het pensioenfonds wordt bepaald aan de hand van de beleidsdekkingsgraad en de vereiste dekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad moet tenminste het niveau hebben van de vereiste dekkingsgraad. Als de beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds onder de vereiste dekkingsgraad ligt, is er sprake van een tekortsituatie en maakt het pensioenfonds een herstelplan. Op basis van het nFTK is per 1 januari 2021 sprake van een tekortsituatie. Het pensioenfonds heeft per 1 januari 2021 een geactualiseerd herstelplan ingediend bij DNB. Op 19 mei 2021 heeft DNB instemming gegeven bij het herstelplan 2021.

Actuele financiële positie

Per 31 mei 2021 is de actuele dekkingsgraad 98,1%. De beleidsdekkingsgraad is per diezelfde datum 94,1%.

Wijziging RTS 2021

De technische voorzieningen zijn vastgesteld op basis van de rentetermijnstructuur van De Nederlandsche Bank per 31 december 2020 en de factoren zoals genoemd in de grondslagen bij de jaarrekening. De Nederlandsche Bank heeft toegelicht dat de rentetermijnstructuur de komende jaren in vier stappen wordt gewijzigd. Een wijziging die volgt uit het advies van de Commissie Parameters. Tezamen met het effect van de verwachte daling van het tienjaars voortschrijdende gemiddelde van de rente zal een verhogend effect op de technische voorzieningen ontstaan wat een drukkend effect op de dekkingsgraad heeft. De UFR wijziging heeft per 1 januari 2021 een daling van de dekkingsgraad van 3,5%-punt tot gevolg.

13.6 Toelichting op verantwoording van baten en lasten

7. Premiebijdragen voor risico pensioenfonds (van werkgevers en werknemers)

(bedragen x €1.000)	2020	2019
Premiebijdragen werkgevers	32.191	32.042
Inkoopsom toekenning VPL aanspraken	-	12.041
Totaal	32.191	44.084

De totale feitelijke bijdrage van werkgever en werknemers bedraagt 9,0% (2019: 9,0%) van de premiegrondslag.

De kostendekkende, gedempte en feitelijke premie volgens artikel 130 en 130a van de Pensioenwet zijn als volgt:

(bedragen x €1.000)	2020	2019
Zuiver kostendekkende premie	54.420	44.729
Gedempte kostendekkende premie (volgens ABTN)	27.572	28.961
Feitelijke premie	32.191	32.042

Zuiver kostendekkende premie

De kostendekkende premie is gebaseerd op de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december van het vorige jaar en de op dat moment geldende uitgangspunten voor de bepaling van de technische voorzieningen. De zuivere kostendekkende premie bestaat uit de volgende onderdelen:

- Actuariële inkoop van onvoorwaardelijke onderdelen;
- Opslag voor premievrijstelling bij invaliditeit van 0,2% van de pensioengrondslagsom;
- Opslag voor uitvoeringskosten;
- Opslag voor solvabiliteit ter grootte van het vereist eigen vermogen.

De samenstelling van de zuiver kostendekkende premie is als volgt:

(bedragen x €1.000)	2020	2019
Actuarieel benodigd	41.273	33.568
Opslag in stand houden vereist vermogen	7.728	6.699
Opslag voor uitvoeringskosten	4.228	3.500
In premie bedragen voor toekomstige kosten	1.191	962
Totaal	54.420	44.729

Gedempte kostendekkende premie

De gedempte kostendekkende premie bestaat uit de volgende onderdelen:

- Actuariële inkoop van onvoorwaardelijke onderdelen;
- Opslag in verband met toekomstbestendige toeslagverlening;
- Opslag voor premievrijstelling bij invaliditeit van 0,2% van de pensioengrondslagsom;
- Opslag voor uitvoeringskosten.

De samenstelling van de gedempte premie is als volgt:

(bedragen x €1000)	2020	2019
Actuarieel benodigd	11.127	12.117
Premies bestemd voor voorwaardelijke toeslagverlening	9.845	10.608
Opslag in stand houden vereist vermogen	2.079	2.413
Opslag voor uitvoeringskosten	4.228	3.500
In premie bedragen voor toekomstige kosten	294	324
Totaal	27.572	28.961

De samenstelling van de feitelijke premie is als volgt:

(bedragen x €1000)	2020	2019
Actuarieel benodigd	11.127	12.117
Premies bestemd voor voorwaardelijke toeslagverlening	9.845	10.608
Opslag in stand houden vereist vermogen	2.079	2.413
Opslag voor uitvoeringskosten	4.228	3.500
In premie bedragen voor toekomstige kosten	294	324
Subtotaal = gedempte kostendekkende premie	27.572	28.961
Marge in premie	4.619	3.081
Totaal	32.191	32.042

8. Beleggingsresultaten voor risico pensioenfondsen

(bedragen x €1000)	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Totaal
2020			
Vastgoedbeleggingen	3.071	2.582	5.653
Aandelen	8.572	54.338	62.910
Vastrentende waarden	2.119	148.868	150.987
Derivaten	-	0	0
Overige beleggingen	-8	-66	-74
Totaal	13.753	205.722	219.475
Kosten vermogensbeheer			-782
			218.694

(bedragen x €1000)	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Totaal
2019			
Vastgoedbeleggingen	2.851	7.498	10.348
Aandelen	12.039	59.452	71.490
Vastrentende waarden	1.942	147.576	149.518
Derivaten	-	0	0
Overige beleggingen	-7	54	47
Totaal	16.824	214.579	231.403
Kosten vermogensbeheer			-1.041
			230.362

De aan de (in)directe beleggingsresultaten gerelateerde externe transactiekosten, provisies en valutaverschillen zijn op de (in)directe beleggingsresultaten in mindering gebracht. Pensioenfonds Kappers belegt volledig in fondsen. Er is een inschatting gemaakt van de transactiekosten van € 142 (2019: € 475) (zie 5.7 Kosten uitvoering vermogensbeheer).

De in bovenstaande tabel gepresenteerde kosten van vermogensbeheer betreffen met name advieskosten en kosten van de custodian. Zowel in 2020 als in 2019 bedragen de uit performance gerelateerde vergoedingen € 0.

De totale kosten vermogensbeheer exclusief transactiekosten en inclusief aan vermogensbeheer toegerekende kosten van pensioenuitvoeringskosten bedragen over 2020 € 3,68 miljoen (0,30% van het gemiddeld belegd vermogen) en over 2019 € 3,04 miljoen (0,32% van het gemiddeld belegd vermogen).

9. Overige baten

(bedragen x €1.000)	2020	2019
Overige baten	0	9
Interest AGH	1	0
Vrijval mutatie voorziening debiteuren	76	285
Interest	0	-0
Totaal	77	294

De vordering op werkgevers ultimo 2018 bedroeg € 2,4 mln.; in het boekjaar is het debiteurensaldo afgenomen tot € 1,6 mln. Als gevolg van de ontwikkeling van de debiteurenpositie is de voorziening met € 285 verlaagd.

10. Pensioenuitkeringen

(bedragen x €1.000)	2020	2019
Ouderdompensioen	4.194	4.013
Partnerpensioen	975	938
Wezenpensioen	32	31
Reguliere uitkeringen	5.200	4.982
Afkopen	742	820
Overige uitkeringen	58	2
Totaal	6.000	5.803

11. Pensioenuitvoeringskosten

(bedragen x €1000)	2020	2019
Administratiekostenvergoeding	2.859	2.726
Bestuurskosten	348	251
Controle en advies Actuaris	154	173
Kosten adviseurs	88	93
Accountantskosten	63	68
Contributies en bijdragen	121	117
Incassokosten	21	-3
Overige kosten	174	29
Subtotaal	3.828	3.454
Transitievergoeding	580	222
Totaal	4.408	3.676

Toelichting pensioenuitvoeringskosten

De post "Administratiekostenvergoeding" omvat naast de reguliere vergoeding ook extra kosten voor projecten. Dit betreffen onder andere projecten ten aanzien van automatische waardeoverdrachten van kleine pensioenen, E-herkenning voor werkgevers en een verbeterproject voor het werkvoorraadsysteem.

De post "Controle en advies Actuaris" omvat de kosten certificering ad € 20 en kosten van advies ad € 134.

Personeelsleden

Het pensioenfonds heeft geen werknemers in dienst. De bestuursondersteuning is uitbesteed aan Actor, de pensioenuitvoering en financiële administratie is uitbesteed aan Administratie Groep Holland (AGH).

Honoraria onafhankelijke accountant

2020	Onafhankelijke accountant	Overig netwerk	Totaal
(bedragen x €1.000)			
Controle van de jaarrekening	63	-	63
Andere controlewerkzaamheden	-	-	-
Fiscale advisering	-	-	-
Andere niet-controlediensten	-	-	-
Totaal	63	-	63

2019	Onafhankelijke accountant	Overig netwerk	Totaal
(bedragen x €1.000)			
Controle van de jaarrekening	54	-	54
Andere controlewerkzaamheden	-	-	-
Fiscale advisering	-	-	-
Andere niet-controlediensten	-	13	13
Totaal	54	13	67

De werkzaamheden zijn dit boekjaar uitgevoerd door Mazars Accountants N.V.

In de opstelling is de methode gehanteerd waarbij wordt opgegeven de in het boekjaar ten laste gebrachte totale honoraria voor onderzoek van de jaarrekening en verslagstaten en de totale honoraria voor andere controleopdrachten, uitgevoerd door de externe accountant.

Overeenkomstig artikel 96 van de Pensioenwet wordt vermeld dat:

- Het pensioenfonds in het boekjaar 2020 geen dwangsommen en boetes zijn opgelegd;
- Het pensioenfonds in het boekjaar 2020 geen aanwijzing als bedoeld in artikel 171 van de Pensioenwet is gegeven;
- In het boekjaar 2020 geen bewindvoerder als bedoeld in artikel 173 van de Pensioenwet is aangesteld.

12. Mutatie technische voorzieningen voor risico pensioenfonds

(bedragen x €1000)	2020	2019
Pensioenopbouw	42.464	34.530
Benodigde rente	-3.771	-2.130
Korting van aanspraken en rechten	-	-
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-6.189	-6.051
Inkoop uit hoofde van VPL-regeling	-	10.306
Wijziging marktrente	253.649	226.917
Wijziging actuariële grondslagen	-37.422	348
Overdrachten van rechten	-1.987	536
Overige mutaties	-358	-1.431
Totaal	246.386	263.024

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

Rentetoevoeging

De voorziening pensioenverplichtingen is in het boekjaar opgerent met 0,324% (2019: -0,235%). Dit is de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2019.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen en -uitvoeringskosten

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de uitbetaling van pensioenen van de verslagperiode.

Toekomstige pensioenuitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de verwachte uitvoeringskosten in de verslagperiode.

Wijziging actuariële grondslagen

In 2020 zijn de volgende actuariële grondslagen aangepast. Er is overgegaan naar de nieuwe overlevingstafel, zijnde de door het Koninklijk Actuarieel Genootschap gepubliceerde Prognosestafel AG2020. De totale voorziening pensioenverplichtingen is daardoor gedaald met een bedrag van € 39.552. De partnerfrequenties zijn geactualiseerd. De voorziening pensioenverplichtingen is hierdoor met € 2.130 gestegen.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de actuele waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering ten opzichte van de forward-rente zoals die op 1 januari is berekend voor 31 december van de rentetermijnstructuur wordt hieronder verantwoord.

Overige mutaties

Resultaat op kanssystemen:

(bedragen x €1.000)	2020	2019
Resultaat op sterfte	-716	-176
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	-563	-765
Resultaat op mutaties	277	-162
Resultaat op ov. technische grondslagen	644	-327
Totaal	-358	-1.431

Resultaat op sterfte

De technische voorzieningen, de jaarlijkse koopsom voor de inkoop van pensioenaanspraken en de risicopremies voor het partner- en wezenpensioen zijn gebaseerd op aannames betreffende de te verwachte sterfte. Het pensioenfonds hanteert daarvoor in 2020 de Prognosetafel AG 2018. De sterftetekansen uit deze Prognosetafel worden gecorrigeerd gebaseerd op de ervaringssterfte van het pensioenfonds. Daarbij worden voor zowel mannen als vrouwen leeftijdsafhankelijke correctiefactoren gehanteerd.

De waargenomen sterfte in de populatie van het pensioenfonds gedurende het boekjaar zal anders zijn dan de veronderstellingen die het pensioenfonds hanteert. Dit verschil leidt tot een actuair resultaat, dat bestaat uit een resultaat op langlevensrisico (het risico dat deelnemers langer leven dan is verondersteld) en kortlevensrisico (het risico dat meer deelnemers overlijden dan verondersteld, waardoor het pensioenfonds meer partner- en wezenpensioen moet gaan uitkeren dan verwacht).

Resultaat op arbeidsongeschiktheid

Er wordt een voorziening voor zieke deelnemers aangehouden ter dekking van toekomstige schades in verband met de voorzetting van pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid. Deze voorziening wordt gevoed door de opslag in de premie ter dekking van dit arbeidsongeschiktheidsrisico. Elk boekjaar valt een deel van de voorziening vrij ter dekking van de ontstane schades.

Resultaat op mutaties en overige technische grondslagen

Door uitruil van de ene pensioensoort in een andere kan een actuair resultaat ontstaan omdat de gebruikte uitruilfactoren sekseneutraal zijn vastgesteld. Voorts zijn ook administratieve mutaties in dit resultaat verwerkt.

13. Saldo overdrachten van rechten voor risico pensioenfonds

(bedragen x €1.000)	2020	2019
Inkomende waardeoverdrachten kasstroom	1.430	491
Toevoeging aan de voorziening pensioenverplichtingen	-	-
Actuarieel resultaat inkomende waardeoverdrachten	1.430	491
Uitgaande waardeoverdrachten kasstroom	-4.349	-
Onttrekking aan de voorziening pensioenverplichtingen	-	-
Actuarieel resultaat uitgaande waardeoverdrachten	-4.349	-
Totaal	-2.919	491
Saldo overdrachten	2.919	-491

Pensioenfondsen mogen kleine pensioenen overdragen aan een ander pensioenfonds ook al zijn de fondsen in onderdekking (richtlijn Pensioenfederatie). In het boekjaar hebben diverse pensioenuitvoerders hiervan gebruik gemaakt. De toevoeging aan de technische voorziening uit hoofde van de overgenomen pensioenverplichtingen bedraagt € 1.430 (2019:€ 491). Actuarieel benodigd was € 1.003; het technisch resultaat op de overgenomen pensioenverplichtingen bedraagt derhalve € 427.

De overdrachtssom van de overgedragen kleine pensioenen bedroeg € 4.349 (2019: € 0). De afname van de technische voorziening uit hoofde van de overgedragen pensioenverplichtingen bedraagt € 2.990 (2019: € 0). Het technische resultaat op de overgedragen pensioenverplichtingen bedraagt derhalve € -1.359.

14. Overige lasten

(bedragen x €1000)	2020	2019
Bankrente	9	9
Overig	14	7
Totaal	23	16

Belastingen

De activiteiten van het pensioenfonds zijn vrijgesteld van belastingheffing in het kader van de vennootschapsbelasting.

Bestemming van het saldo van baten en lasten

Ten aanzien van de bestemming van het saldo van baten en lasten is geen bepaling opgenomen in de statuten van het fonds. De bestemming is nader uitgewerkt in de ABTN. Het voorstel voor de bestemming van het saldo van baten en lasten over het boekjaar is opgenomen onder de staat van baten en lasten.

Vaststelling van de jaarrekening door het bestuur

Het bestuur van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Kappersbedrijf heeft de jaarrekening 2020 vastgesteld in de vergadering van 22 juni 2021.

Mevrouw R. van Ewijk
Werkgeversvoorzitter

De heer G.E. van Kuilen
Werknemersvoorzitter

De heer T. van der Rijken
Bestuurslid

De heer H. Roeten
Bestuurslid

De heer G.L. Sirks
Bestuurslid

De heer E.P. de Vries
Bestuurslid

OVERIGE GEGEVENS

Bestemming van het saldo van baten en lasten

Ten aanzien van de bestemming van het saldo en lasten is geen bepaling opgenomen in de statuten van het pensioenfonds. De bestemming is nader uitgewerkt in de ABTN. Het voorstel voor de bestemming van het saldo van baten en lasten over het boekjaar is opgenomen onder de staat van baten en lasten.

Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Kappersbedrijf te Utrecht is aan Towers Watson Netherlands B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2020.

Onafhankelijkheid

Als waarmede actuaire ben ik onafhankelijk van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Kappersbedrijf, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds.

Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar.

Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 5.500.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 165.000 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn beoordeling van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegeven verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van de artikelen 131 (minimaal vereist eigen vermogen), 132 (vereist eigen vermogen) en 133 (dekking door waarden).

Met betrekking tot artikel 140 (maatregel minimaal vereist eigen vermogen) merk ik op dat het pensioenfonds gebruik heeft gemaakt van de ministeriële vrijstellingsregeling (in verband met uitzonderlijke omstandigheden) om geen kortingsmaatregel toe te passen in 2021.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Kappersbedrijf is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening slecht, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het minimaal vereist eigen vermogen. Voor de volledigheid merk ik op dat, als op balansdatum rekening zou worden gehouden met de door DNB doorgevoerde wijziging van de rentetermijnstructuur per 1 januari 2021, mijn oordeel over de vermogenspositie niet zou wijzigen.

Amstelveen, 22 juni 2021

drs. H. Zaghdoudi AAG

Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

Controleverklaring van de onafhankelijk accountant

Aan het bestuur van

Stichting Bedrijfstakpensioenfondsvoor het Kappersbedrijf

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2020

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2020 van Stichting Bedrijfstakpensioenfondsvoor het Kappersbedrijf (hierna ook: “het pensioenfondsv”) te Woerden gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Bedrijfstakpensioenfondsvoor het Kappersbedrijf op 31 december 2020 en van de staat van baten en lasten over 2020 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2020;
2. de staat van baten en lasten over 2020; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Bedrijfstakpensioenfondsvoor het Kappersbedrijf zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheids-regels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 6,7 miljoen. De materialiteit is vastgesteld op basis van een percentage van 0,5% van de som van het stichtingskapitaal en reserves en de technische voorzieningen. Wij hebben voor deze grondslag gekozen gelet op het feit dat deze bepalend is bij de berekening van de (beleids)dekkingsgraad. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn. Wij zijn met het bestuur overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven € 201.000 rapporteren, alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij met het bestuur gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken. Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekening-controle als geheel. Onze bevindingen ten aanzien van de individuele kernpunten moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen over deze kernpunten.

Beschrijving kernpunt	Samenvatting uitgevoerde werkzaamheden
<p>Waardering van niet-(beurs)genoteerde beleggingen</p> <p>De beleggingen zijn een significante post op de balans van het pensioenfonds en bestaan onder andere uit beleggingen in niet-(beurs)genoteerde beleggingsfondsen.</p> <p>In de algemene toelichting bij de jaarrekening geeft het pensioenfonds de gehanteerde waarderingsgrondslagen weer en de belangrijkste gehanteerde veronderstellingen.</p> <p>De beoordeling van de reële waarde van deze beleggingen is significant voor onze controle, mede omdat de waardering (deels) gebaseerd is op modellen en subjectieve elementen bevat.</p>	<p>Onze controlewerkzaamheden omvatten onder andere het:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ beoordelen van de juiste werking van interne beheersingsmaatregelen ten aanzien van de uitvoeringsorganisatie belast met het voeren van de beleggingsadministratie en bewaring van de beleggingen. Voor zover relevant voor onze controle van de jaarrekening hebben wij gebruikgemaakt van de ontvangen ISAE 3402 type II rapportage; ▪ vaststellen dat de waarderingsgrondslagen van de beleggingsfondsen vergelijkbaar zijn met die van het pensioenfonds en dat waarde per participatie volgens de jaarrekening overeenkomt met de door het pensioenfonds gehanteerde waarde; ▪ toetsen of de in de jaarrekening opgenomen toelichting adequaat is gegeven de geldende verslaggevingsregels.

Beschrijving kernpunt	Samenvatting uitgevoerde werkzaamheden
<p>Waardering van de technische voorzieningen</p> <p>De technische voorzieningen zijn gevormd ter dekking van de belangrijkste verplichtingen van het pensioenfonds.</p> <p>In de algemene toelichting op de jaarrekening geeft het pensioenfonds de gehanteerde waarderingsgrondslagen weer. De berekening van de technische voorzieningen is bepaald op basis van actuariële veronderstellingen en overige veronderstellingen.</p>	<p>Bij de vaststelling van de adequate waardering, waaronder de toereikendheid van deze voorziening, hebben wij gebruik gemaakt van de uitkomsten van de werkzaamheden van de certificerend actuaaris. Om dit te kunnen doen hebben wij onder andere instructies gegeven aan de certificerend actuaaris en zijn de bevindingen en het certificeringsrapport door ons met hem besproken.</p> <p>Door ons is tevens nagegaan of:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ de administratieve basisgegevens van deelnemers, slapers en pensioengerechtigden, die door de certificerend actuaaris worden gehanteerd bij het certificeren van de technische voorziening voor pensioenverplichtingen, in alle van materieel belang zijnde aspecten juist, volledig en in overeenstemming met de pensioenregeling zijn opgesteld; ▪ de toegepaste methodiek ter bepaling van de voorziening aanvaardbaar is, gegeven de karakteristieken van de verzekerde risico's; ▪ de door het bestuur gebruikte aannames en schattingen in overeenstemming zijn met de gekozen actuariële grondslagen, voldoende zijn onderbouwd en juist zijn toegepast; ▪ de interne beheersing met betrekking tot mutatieverwerking in de pensioenadministratie is geborgd. Het afstemmen met gegevens van externe partijen waaronder de werkgever, maakt deel uit van de interne beheersing.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie bestaande uit de volgende onderdelen; bestuursverslag, overige gegevens en de bijlage.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur met betrekking tot de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW). In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of het pensioenfonds in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsels moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteits-veronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om het pensioenfonds te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of het pensioenfonds haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van

deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van het pensioenfonds;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of het pensioenfonds haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat het pensioenfonds haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan het bestuur dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met het bestuur over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met het bestuur hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Rotterdam, 22 juni 2021

Mazars Accountants N.V.

Origineel getekend door: drs J.A. van Muijlwijk-Duijzer RA

DE BIJLAGE

BEGRIPPENLIJST

3LoD

Pensioenfondsen dienen te beschikken over een doeltreffend governancestelsel waarin drie sleutelfuncties: de risicobeheersingsfunctie, de interne auditfunctie en de actuariële functie zijn opgenomen. In algemenere literatuur wordt deze organisatiestructuur geschaard onder het “three lines of defence” model (3LoD-model). In een 3LoD-model is de business verantwoordelijk voor haar eigen processen en de beheersing van de risico's hierin (eerste lijn). De risicobeheersingsfunctie vult de tweede lijn in. Tot slot controleert de interne auditfunctie als derde lijn (de samenwerking tussen) de eerste en de tweede lijn.

ABTN (Actuariële en bedrijfstechnische nota)

Pensioenfondsen dienen te werken volgens een ABTN. Hierin zijn de financiële opzet van een pensioenfonds en de grondslagen waarop deze berust, gemotiveerd omschreven.

ALM (Asset Liability Management)

Een methode om modelmatig de samenstelling van de strategische beleggingsportefeuille te bepalen, rekening houdend met de pensioenverplichtingen.

Benchmark

Vergelijkingsmaatstaf. Representatieve herbeleggingsindex waartegen de prestaties van een beleggingsportefeuille worden afgezet.

Dekkingsgraad

De actuele dekkingsgraad is gelijk aan de actuele waarde van de activa minus de kortlopende schulden gedeeld door de actuele waarde van het totaal aan pensioenverplichtingen.

De reële dekkingsgraad geeft de verhouding weer tussen de aanwezige beleggingen en de toekomstige verplichtingen inclusief toeslagverlening. Een percentage onder de 100 geeft aan dat naar de verwachting per 31 december van enig jaar niet een volledige toeslag kan worden verleend.

Per 1 januari 2015 gelden nieuwe regels voor pensioenfondsen. Daarbij hoort ook een nieuwe berekening van de dekkingsgraad. De ‘nieuwe’ dekkingsgraad is het gemiddelde van de laatste twaalf actuele dekkingsgraden. Door een gemiddelde te gebruiken schommelt de dekkingsgraad minder en is dus meer stabiel. De nieuwe dekkingsgraad wordt de beleidsdekkingsgraad genoemd. Deze beleidsdekkingsgraad is onder andere bepalend voor het nemen van maatregelen, zoals bijvoorbeeld het verlagen van de pensioenen als de dekkingsgraad te laag is. De beleidsdekkingsgraad op 31 december is bepalend voor eventueel te nemen maatregelen in het volgende verslagjaar.

Duration

Gewogen gemiddelde looptijd van een lening. Maatstaf om de prijsgevoeligheid van de lening te bepalen voor renteveranderingen.

FTK (Financieel Toetsingskader)

Wettelijk stelsel van De Nederlandsche Bank inzake bijvoorbeeld te hanteren waarderingsmethoden, eisen aan eigen vermogen, regels voor premievaststelling en randvoorwaarden voor indexatie.

Herstelplan

Een herstelplan is een plan van aanpak waarin pensioenfondsen laten zien welke maatregelen zij nemen om de financiële positie te verbeteren. Ook moeten pensioenfondsen aangeven welke maatregelen zij nemen als het herstel niet lukt binnen de termijn die daarvoor staat.

IORP II (Institutions for Occupational Retirement Provision directive)

In januari 2017 is de herziene IORP II in werking getreden. Uiterlijk in januari 2019 moeten de bepalingen uit de richtlijn geïmplementeerd zijn in de Nederlandse wetgeving. IORP II is een Europese richtlijn voor pensioenfondsen en premiepensioeninstellingen. IORP II verlangt van pensioenfondsen dat zij drie zogenoemde sleutelfuncties inrichten om het bestuur te ondersteunen en te zorgen voor een gezonde en prudente bedrijfsvoering. Het gaat om functies op het gebied van risicobeheer, actuariaat en interne audit. Onder IORP II zijn pensioenfondsen ook verplicht minstens een keer in de drie jaar een ‘eigen risicobeoordeling’ (ERB) uit te voeren. De ERB is een holistische beoordeling van alle materiële risico's en verbindt de strategie van het pensioenfonds met het risicoprofiel.

BIJLAGE

Ook stelt IORP II nieuwe eisen aan de manieren waarop pensioenfondsen beleggen. Verantwoord beleggen staat al een tijd in de belangstelling van pensioenfondsen en toezichthouders. Bij de meeste pensioenfondsen is beleid op dit gebied al standaard. Maar een aantal fondsen is hiermee nog niet bezig. IORP II eist dat deze fondsen vanaf 2019 rapporteren of en hoe zij milieuaspecten, sociale factoren en governance factoren geïntegreerd hebben in hun hele beleggingscyclus: van beleid, uitvoering en risicomanagement tot de verantwoording. Ook voor de communicatie door pensioenfondsen heeft IORP II nieuwe richtlijnen en gedetailleerde voorschriften.

Pensioenresultaat

Een maatstaf voor koopkrachtbehoud van het pensioen: som van de verwachte uitkeringen conform het beleid van het pensioenfonds gedeeld door de som van de verwachte uitkeringen zonder korten en altijd indexeren.

Pension Fund Governance

De manier waarop het pensioenfonds is georganiseerd (structuur) en de verantwoordelijkheden worden uitgevoerd (processen).

Rekenrente

Fictieve rentevoet die wordt gebruikt om toekomstige verplichtingen terug te rekenen naar het heden.

Solvabiliteit

Het vermogen dat op langere termijn aanwezig moet zijn om de verplichtingen te kunnen nakomen.

Swap

Ruil van het rendement op een vastgestelde referentiewaarde tegen een variabele rente gedurende een vastgestelde looptijd.

Vastrentende waarden

Beleggingssoort waarover in beginsel een vaste rentevergoeding en een vaste looptijd geldt, zoals obligaties, onderhandse leningen en hypotheekleningen.

Technische voorziening

De passiva van het pensioenfonds, gelijk aan de waarde van de pensioenverplichtingen.

Vrijstelling

Vrijstelling van de verplichte deelneming aan de pensioenregeling van het bedrijfstakpensioenfonds.

Waardeoverdracht

Het naar een andere pensioenregeling overdragen van de waarde van een tot zeker moment opgebouwde pensioenaanspraak, in het geval de deelnemer verandert van werkgever of verzekeraar.

Z-score

Mate waarin het werkelijke rendement van een pensioenfonds afwijkt van het rendement van de door het bestuur vastgestelde normportefeuille.

NEVENFUNCTIES BESTUURSLEDEN

De leden van het bestuur hebben in 2020 de volgende nevenfuncties uitgevoerd:

Naam	Nevenfuncties
Eiko de Vries	Pensioenfonds Recreatie, onafhankelijk voorzitter SPO, Docent Pensioenfonds DSM Nederland, extern bestuurslid namens actieve deelnemers, voorzitter van de commissie pensioen & communicatie en lid van de beleggingscommissie TKP, Lid raad van advies namens Pensioenfonds Recreatie
Gerard van de Kuilen	St. Pensioenfonds voor Tandartsen en tandartsspecialisten, Lid RvT St. Bedrijfstakpensioenfonds voor de Zoetwarenindustrie, Lid RvT (tot 1 juli 2020) SPO, Docent Stichting Perseus, Penningmeester Cavani Analyse & Advies, Eigenaar Visitaties bij diverse pensioenfonds N.V. Schade, lid RvC en voorzitter audit- en risicocommissie Pensioenfonds ERIKS, Adviseur en voorzitter beleggingsadviescommissie
Gerard Sirks	Kempen Capital Management, Lid RvT beleggingsfondsen Bpf Betonproductenindustrie, Lid RvT Pensioenfonds Nederlandse Groothandel (SPNG), Adviseur BAC Pensioenfonds Wonen, bestuurslid en voorzitter beleggingscommissie OPF Heijmans, vereffenaar (gestopt begin 2020)
Rita van Ewijk	Stichting Pensioenfonds Hewlett-Packard Nederland, bestuurslid Stichting Pensioenfonds Equens, bestuurslid/ vereffenaar (inmiddels beëindigd) Stichting Pensioenfonds Yara, bestuurslid Pensioenfonds Fysiotherapeuten, lid visitatiecommissie (per november 2020) Trainer G-team Basketball bij BV Hoofddorp
Harm Roeten	Bpf Houtverwerkende Industrie en Jachtbouw, Secretaris van het bestuur Bpf Vlakglas, agendacommissie lid namens werknemers en SFH Risicobeheer
Tim van der Rijken	Bpf voor de Banden- en Wielenbranche, niet-uitvoerend bestuurder Vereniging VACO, algemeen secretaris (tot 1 april 2020) St. SICT, bestuurder (tot 1 april 2020) St. SUBP, bestuurder (tot 1 april 2020) St. SVOB, bestuurder (tot 1 april 2020) BIPAVER, Secretaris-generaal (tot 1 april 2020) St. Fonds Collectieve Belangen Banden- en Wielenbranche, Voorzitter/secretaris (tot 1 april 2020) Stichting Westelijke Tuinsteden, lid Raad van Toezicht (sinds juli 2020)
Charissa A-Tjak (stagiaire)	4 dagen per week werkzaam als deskaccountmanager bij Achmea. Bestuurslid/vrijwilliger bij Stichting Congada (een stichting die zich inzet voor chronisch zieke vrouwen/ vrouwen met overgewicht met als doel te werken aan hun zelfredzaamheid, zelfverzekerdheid en zelfvertrouwen).

De leden van de raad van toezicht hebben in 2020 de volgende nevenfuncties uitgevoerd:

Naam	Nevenfuncties
Peter van Gameren	Pensioenfonds KPN, onafhankelijk voorzitter Pensioenfonds TNT Express, voorzitter Pensioenfederatie, voorzitter van de commissie governance & compliance Result!Managers, partner en interim manager St. Algemeen Vliegers Belang, penningmeester Directeur bij persoonlijke werkmaatschappij (Fincint B.V.) en persoonlijke holding (Pelinagi Holding B.V.)
Inge van Duijn	SDF, lid RvT WIS Handel FNV, lid
Hennie de Graaf	PAL Advocatuur, pensioen- en arbeidsrechtadvocaat Pensioenfonds Equens, Lid visitatiecommissie Sodexo Altys B.V., Lid van de pensioencommissie Pensioenfonds Notariaat, Lid van de raad van toezicht
Ruben Beil (stagiair)	Ministerie SZW, Senior Beleidsmedewerker Pensioen

BIJLAGE

	Stichting Pensioenregister, Toehoorder Bestuur
--	--

De leden van het verantwoordingsorgaan hebben in 2020 de volgende nevenfuncties uitgevoerd:

Naam	Nevenfuncties
Ramon van Uden	STYB Bedrijfsondersteuning, directeur/eigenaar Stichting Brandweermuseum Borculo, Penningmeester Stichting Vrijtijdsteam Dijkhoek, Penningmeester
Chris de Groot (tot 1 juli 2020)	De Groot & Van Gameren Belastingadviseurs, directeur/eigenaar
John Kerstens	Tweede Kamer, lid namens de PvdA Lid bestuur 'Mijn carrière' (fonds duurzame inzetbaarheid schilders) Lid Raad van Commissarissen Bouw- en Infrapark Lid Raad van Toezicht Blick op Werk
Katinka Boekhorst (vanaf 1 juli 2020)	ANKO, Manager Producten en diensten VNO-NCW / MKB-Nederland, Commissielid Platform Arbeidsvoorwaardenberaad Brancheplatform Kappers, Commissielid paritaire Arbeidsvoorwaardencommissie Detailhandel Nederland, Commissielid stuurgroep sociale zaken Stichting Haarwensen, Bestuurslid Het Nieuwe Lyceum te Bilthoven, Lid RvT